

กรมศิลปากร
วัดสุทัศน์เทพวราราม
กรุงเทพฯ

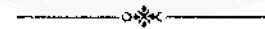

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๗

พ.ศ. ๒๔๖๘

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก

ราคา ๓ บาท

๑๖ มิถุนายน ๒๔๖๘

สารบัญ

กฎหมายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา	หน้า	๕๐
พระราชบัญญัติงบประมาณ ๒๕๖๘	หน้า	๑๒๖
พระราชบัญญัติเงินรัฐชุปการ ๒๕๖๘	หน้า	๑๒๘

พระราชกำหนด

พระราชกำหนดพระราชกฤษฎีกาโทษ ๒๕๖๘	หน้า	๑๗๐
----------------------------------	------	-----

สัญญา

สัญญาระวางกรุงสยามและฝรั่งเศส ๑๔/๑๑/๖๗	หน้า	๑
--	------	---

กฎเสนาบดี

กฎเสนาบดีมหาดไทยออกตามมาตรา ๕๗ แห่ง ประมวลแพ่ง และพาณิชย์	หน้า	๖๗
กฎเสนาบดีมหาดไทย เรื่องก้นขา	หน้า	๑๑๐
กฎเสนาบดีเกษตร เรื่องเงินค่าธรรมเนียม	หน้า	๑๑๗

ประกาศต่าง ๆ

ประกาศให้สัตยาบันระวางสยามและฝรั่งเศส ๑๔/๑๑/๖๗	หน้า	๑
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ที่จังหวัดสตูล	หน้า	๖๕
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ที่อุตรดิตถ์	หน้า	๗๗
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรักษาคอลงที่สุพรรณ	หน้า	๗๕
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ที่กาญจนบุรี	หน้า	๕๓
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ที่นครนายก และปราจีนบุรี	หน้า	๕๕
ประกาศกำหนดวันหยุดราชการประจำปี	หน้า	๕๕
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติล้อเลื่อน ที่นครปฐม	หน้า	๑๐๑
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ที่นครปฐม	หน้า	๑๐๒
ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ที่นครสวรรค์ และสุโขทัย	หน้า	๑๑๑
ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติกองหนุนข้าราชการ ในพระราชสำนัก	หน้า	๑๑๓
ประกาศเลิกและตั้งตำแหน่งนำที่ราชการกระทรวงวัง	หน้า	๑๔๒
ประกาศยุบเลิกกรมราชทัณฑ์	หน้า	๑๔๓
ประกาศเลิกกระทรวงมรุชาคร	หน้า	๑๔๔

ค

ประกาศรวมนำที่ราชการตั้งเป็นกระทรวงคมนาคม		
และพาณิชย์การ	หน้า	๑๔๖
ประกาศเรื่องยุบแลรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ	หน้า	๑๕๕
ประกาศยกเลิกตำแหน่งอุปราช	หน้า	๑๕๒
ประกาศยุบเลิกกรมสำรวจ	หน้า	๑๕๓
ประกาศยุบจังหวัดกระบี่ตั้งเป็นอำเภอ ๆ	หน้า	๑๕๔
ประกาศยุบเลิกอำเภอและลดลงเป็นกิ่งในพระนคร	หน้า	๑๕๕
ประกาศเปลี่ยนระเบียบสภาการคลัง	หน้า	๑๕๗
ประกาศเปลี่ยนนามกระทรวงคมนาคมและพาณิชย์การ		
เป็นกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม	หน้า	๑๖๒
ประกาศจัดการปกครองกรมมหาดเล็กหลวง	หน้า	๑๖๖
ประกาศรวมกรมธรรมการกับกระทรวงศึกษาเป็น		
กระทรวงธรรมการ	หน้า	๑๖๘

ข้อบังคับต่าง ๆ

ข้อบังคับสภาภาษาตีสยามแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕)	หน้า	๑๒๐
--	------	-----

กระทรวงการต่างประเทศ

สัญญาธิราชสยามและฝรั่งเศส ๑๔/๑๑/๖๗	หน้า	๑
------------------------------------	------	---

ฅ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศให้ใช้กฎเสนาบดี เรื่องรักษาคล่องที่สุพรรณ	หน้า	๕๑
กฎเสนาบดีเรื่องเงินค่าธรรมเนียม	หน้า	๑๑๕

กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศจำหน่ายธนบัตรอย่างใหม่ ราคาห้าบาท		
สิบบาทแลยี่สิบบาท	หน้า	๑๐๗

กระทรวงคมนาคม

ประกาศแก้ไขอัตราไปรษณีย์ต่างประเทศ	หน้า	๖๑
ประกาศเปลี่ยนอัตราพัสดุไปรษณีย์ทางบก ทางอากาศ	หน้า	๗๒

กระทรวงมหาดไทย

กฎเสนาบดีออกตามมาตรา ๕๑ แห่งประมวลแพ่ง		
และพาณิชย์	หน้า	๖๗
ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่จัดทะเบียนรถยนต์จังหวัดสตูล	หน้า	๗๔
ประกาศกำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๗๕
ประกาศยกเว้นยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๘๐
ประกาศจำนวนยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๘๒

ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์ ที่อุตรดิตถ์	หน้า	๘๘
ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์ ที่กาญจนบุรี	หน้า	๘๙
ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์ ที่นครนายก		
	และปราจีนบุรี	หน้า ๘๘
กฎเสนาบดีเรื่องก้นชา	หน้า	๑๑๐
ประกาศว่าด้วยการจดทะเบียนรถตามพระราช		
	บัญญัติ ที่นครปฐม	หน้า ๑๑๔
ประกาศว่าด้วยการจดทะเบียนล้อเลื่อนตามพระราช		
	บัญญัติ ที่นครปฐม	หน้า ๑๑๖
ประกาศกรมสาธารณสุขเพิ่มเติมยาเสพติดให้โทษ	หน้า	๑๒๕
ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์ ที่สวรรคโลก		
	และสุโขทัย	หน้า ๑๔๘
ประกาศเรื่องขุบเลิกตำแหน่งปลัดมณฑล	หน้า	๑๔๙
ประกาศเรื่องขุบแลรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ	หน้า	๑๕๐
ประกาศขุบเลิกกรมสำรวจ	หน้า	๑๕๓
ประกาศขุบจังหวัดกระบี่ขึ้นเป็นอำเภอ ๆ	หน้า	๑๕๔
ประกาศเรื่องขุบแยกและตั้งอำเภอในมณฑล		
	นครสวรรค์	หน้า ๑๖๓

จ

กระทรวงวัง

ประกาศแก้ไขข้อความนำที่ผู้บังคับการกรมรักษาวัง ฯ	หน้า	๗๑
ประกาศเลิกและตั้งตำแหน่งนำที่ราชการ ฯ	หน้า	๑๔๒

กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่สมุทรสาคร	หน้า	๔๕
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่ราชบุรี	หน้า	๖๓
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่จังหวัดเลย	หน้า	๗๖
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่สุโขทัย	หน้า	๘๑
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่จังหวัดกระบี่	หน้า	๘๕
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่อุดรธานี	หน้า	๙๐
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่อุดรธานี	หน้า	๑๐๔
ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาที่นครสวรรค์	หน้า	๑๐๕

ประกาศใช้หนังสือสัญญาระหว่างกรุงสยาม และ เปรูบดิกฝรั่งเศส
ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๗

มีรับสั่ง สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์
กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับ รัชทายาทสำเร็จ
ราชการแผ่นดิน ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

โดยที่หนังสือสัญญา ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการ
ค้าขาย และการเดินเรือ ซึ่งได้แก้ไขบันดาหนังสือสัญญาแต่
ก่อนๆ ระหว่างกรุงสยามกับเปรูบดิกฝรั่งเศสนั้นฉบับ ๑ กับ
โปรโตคอล ซึ่งลงนามวันเดียวกัน ว่าด้วยอำนาจศาลที่จะพึงใช้
แก่คนสังกัดชาติฝรั่งเศส (พลเมืองและคนในบังคับและคน
ในอารักขาฝรั่งเศส) ในกรุงสยามฉบับ ๑ และว่าด้วยอนุสัญญา
พิเศษและความตกลงบูรณการ เพื่อวางระเบียบความเกี่ยวพัน
ระหว่างสยาม กับ อินโดจีนฝรั่งเศส ฉบับ ๑ ซึ่ง พระวรวงศ์เธอ
พระองค์เจ้าจรูญศักดิ์กฤดากร อัครราชทูตสยามประจำกรุงปารีส
ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายสยามและท่าน เอ็ดวาร์ด เอรูว์โยต์ อัครมหา
เสนาบดีและเสนาบดีว่าการต่างประเทศฝรั่งเศสคนก่อน ผู้มี
อำนาจเต็มฝ่ายฝรั่งเศสได้ลงนามกัน ณ กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๔
กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตรีศตศักราช ๑๙๒๕ นน

มีข้อสัญญากันว่า จะได้ใช้หนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ ตั้งแต่วันที่ได้แลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกันเป็นต้นสืบไป

และโดยที่พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระราชสัตยาบัน และท่านประธานาธิบดีแห่งเรpublicฝรั่งเศส ได้ให้สัตยาบันหนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับที่วานแล้วทั้งสองฝ่าย และเสนาบดีว่าการต่างประเทศ และท่าน แพร็งค์ ปีลา อัครราชทูตพิเศษฝ่ายฝรั่งเศสผู้มีอำนาจเต็มในกรณี นี้ ได้แลกเปลี่ยนพระราชสัตยาบันและสัตยาบัน นั้น ต่อ กันที่ ศาลว่าการ ต่างประเทศ ณะกรุงเทพฯ ฯ วันที่ ๑๒ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เวลา ๒.๓๐ นาฬิกาหลังเที่ยงแล้วหนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ จึงเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นไป

จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งให้เจ้าพนักงานทุกกระทรวงทบวงการ และบันดาผู้ซึ่งมีการเกี่ยวข้องกับข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับนี้ว่า ให้ถือตามกระทำตามความในสัญญากับทั้งโปรโตคอลสองฉบับที่วานี้ จงทุกข้อทุกประการ ตั้งแต่วันที่ ๑๒ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นต้นสืบไป

ประกาศมาณะวันที่ ๑๒ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

หนังสือสัญญา
ทางพระราชไมตรี และการค้าขายและการเดินเรือ
ระวางสยามกับฝรั่งเศส

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม และ ประธานาธิบดีแห่งเรpublic
ฝรั่งเศส มีมโนรตปรารถนาทำเทียมกันที่จะกระทำให้ทางพระ
ราชไมตรีและสหการ ซึ่งมีประดิษฐานอยู่แล้วโดยผาสุกใน
ระวางรัฐทั้งสองนี้เจริญยิ่งขึ้น และเชื่อมั่นว่าทางที่จะมั่นคงความ
มุ่งหมายนี้ ไม่มีอย่างอื่นดียิ่งกว่าที่จะแก้ไขบันดาหนังสือสัญญา
ที่ประเทศทั้งสองได้ทำไว้ต่อกันแต่ก่อนนั้น จึงได้ตกลงจะ
กระทำการแก้ไขนั้น โดยจำนงความสมธรรมชาติ และอำนาจ
ประโยชน์ให้แก่กันและกัน และเพราะฉะนั้นจึงได้ทรงแต่งตั้ง
และแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็มทั้งสองฝ่าย คือ

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระวรวงศ์เธอ พระ
องค์เจ้าจรรยาศักดิ์ภักดีฤดากร อัครราชทูตพิเศษผู้มีอำนาจเต็มของ
สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามและกรุงปารีส

ฝ่ายประธานาธิบดีแห่งเรpublicฝรั่งเศสนั้น มองสิเออร์
เอ็ดวาร์ด เออร์ไวต์ ประธานแห่งเสนาบดีสภา, เสนาบดี
กระทรวงการต่างประเทศ

ผู้ซึ่งเมื่อได้ส่งหนังสือมอบอำนาจให้ ๔ ๕
 และได้เห็นเป็นอันถูกต้องแบบอย่างดีแล้ว ได้ปรึกษาคกลงกัน
 ทำสัญญาเป็นข้อดังต่อไปนี้ —

ข้อ ๑

ในระวางเรปบลิกฝรั่งเศสกับพระราชอาณาจักรสยามนี้ จะ
 ต้องมีสันติภาพต่อกันเป็นนิจ และมีไมตรีต่อกันเป็นนรันดร

ข้อ ๒

อันว่าบันดาเขตแดน ซึ่งประดิษฐานไว้ระวางอาณาเขตทั้ง
 สองฝ่าย โดยอำนาจและโดยอนุโลมตามบทบัญญัติแห่งความ
 คกลงก่อนๆ ในข้อที่เป็นอันให้คงไว้ช้อยตามข้อ ๒๗ แห่งหนังสือ
 สัญญาฉบับนั้น อัครภาคีแห่งสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายยืนยันตาม
 นั้น โดยรับประกันแก่กันว่า จะถ้อยทีถ้อยเคลารพต่อเขต
 แดนนั้นๆ

ทั้งสองฝ่ายรับรองว่า จะไม่บำรุงกำลังพลถืออาวุธอย่าง
 ใดๆ ไว้ในอาณาเขตแต่ฝ่ายตามชายแดนแม่น้ำโขงนั้น นอก
 กว่ากำลังตำรวจ เท่าที่จำเป็นสำหรับรักษาความปลอดภัย และ
 ความสงบเรียบร้อยของมหาชน และแม้กระนั้น จะพึงทำได้
 ก็ละเพาะภายในวงแห่งข้อไขและปริมาณท้องถิ่น ซึ่งวางหลักไว้
 นี้ว่า ให้เป็นอันเท่าเทียมกันทั้งสองฝ่าย หากจะต้องกำหนดลง

ให้แน่นอนต่อไป โดยอนุสัญญาฯ โดยความตกลงบูรณาการ
ฉบับใดฉบับหนึ่ง ซึ่งหมายถึงไว้ในข้อ ๒๖ แห่งหนังสือสัญญา
ฉบับนี้

โดยอนุโลมตามหลัก ซึ่ง ประกาศไว้ในกติกาสันนิบาตชาติ
นั้น ทั้งสองฝ่ายตกลงสัญญาต่อกันว่า ถ้าในภายหน้า มีปัญหา
พิพาทเกิดขึ้นในระหว่างสองฝ่าย ซึ่งไม่สามารถจะระงับได้ด้วยทำ
ความตกลงปรองดองกัน และโดยทางทูตไชร์ ทั้งสองฝ่ายจะ
ต้องเสนอข้อพิพาทนั้นให้อนุญาโตตุลาการ จะเป็นคนเดี่ยวๆ
หลายคนก็ตาม ซึ่งทั้งสองฝ่ายจักได้เลือกสรรขึ้นนั้น ตัดสิน
ฎาเมื่อไม่ตกลงกันทางอนุญาโตตุลาการ ก็จะต้องเสนอข้อ
พิพาทนั้นต่อศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ ในกรณีเช่นนี้
ศาลที่ว่านั้นจะต้องได้รับเสนอคดี โดยความยินยอมพร้อมกัน
ทั้งสองฝ่าย ฎาเมื่อทั้งสองฝ่ายไม่ได้ทำความตกลงพร้อมใจกัน
ก็ให้รับเสนอคดี โดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำคำร้องขอไปฝ่ายเดียว
แต่ที่ว่า ในส่วนข้อพิพาทซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติแห่ง
บันดาความ ตก ลงก่อน ๆ กระบวนที่เฟ่งเลงในวรรคที่ ๒ ของ
ข้อ ๒๗ ซึ่งกล่าวมาข้างบนนี้ไชร์ การใช้ข้อความที่มีอยู่ในวรรค
ก่อนนี้ จะไม่เป็นกรณีที่ยังคับ จนกว่าจะได้สำเร็จการเจรจา
ซึ่งหมายถึงไว้ในวรรคที่ ๒ ของข้อ ๒๖ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้

ข้อ ๓

คนสังกัดชาติของอัครภักดิ์แห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่ายพร้อม ทั้งครอบครัวแห่งตน จะต้องมีเสรีภาพเต็มที่ ในอันจะกระทำการเหล่านี้ได้ คือ เข้าไปตลอดทั่วอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง และเค็รทาง และพักอยู่ และอาศัยอยู่ในนั้น กับทั้งออกไปจากนั้น และจะต้องได้รับความมั่นคงในนั้น ในทางคุ้มครองป้องกันเป็นนิจสำหรับกายตัวและทรัพย์สินของตนเสมอเหมือนคนพื้นเมือง หากแต่มีข้อไขให้อนุวัตตามกฎหมายบ้านเมือง และมีข้อสงวนไว้ ในอันจะถือตามและใช้ตาม บันดากฎหมาย การตำรวจ ซึ่งเกี่ยวแก่คนต่างด้าวนั้นด้วย

คนสังกัดชาติของอัครภักดิ์แห่งสัญญา^๕ แต่ละฝ่ายพึงกระทำการเหล่านี้ ณที่ใด ๆ ภายในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งได้ คือ ปฏิบัติตามทางวิชาที่พอชอบธรรมของตน และปฏิบัติตามทางทำมาหากินทุกประการที่ชอบด้วยกฎหมาย และประกอบพาณิชย์การ ฤาอุตสาหกรรม และกระทำการค้าจำนวนใหญ่ และค้าขายในบันดาผลและภักดิ์^๕ ซึ่งค้าขายกันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จะทำด้วยตนเอง ฤาด้วยอาศัยผู้แทน จะทำโดยลำพัง ฤาโดยร่วมสมาคมกับคนต่างด้าว ฤากับคนพื้นเมืองก็ได้ และพึงเลือกหาเอาคนเข้าทำการารของตนได้

ในหน้าที่ที่พึงปวงตามแต่จะเห็นเป็นผู้สมควร และภายในวงแห่ง
 ข้อไขที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายบ้านเมือง พึงกระทำการเหล่านี้
 นี้ได้ คือ ลุถือเอา และเป็นเจ้าของทรงกรรมสิทธิ์ด้วยประการ
 ทั้งปวง และเข้าอยู่ และขาย และโอนต่อไปโดยทางสืบ
 สมบัติ และโดยทางพินัยกรรม และโดยให้ และโดยทาง
 ใด ๆ อื่น และเข้า ๆ ให้เข้าซึ่งบันดาอสังหาริมทรัพย์ จะเป็น
 สถานที่อันสร้างขึ้น ฤ็มิใช่สร้างขึ้นก็ดี ที่มิใช่ไว้สำหรับใช้เป็น
 ที่อยู่ ๆ สำหรับใช้การใด ๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย จะเป็นการ
 พาณิชย์ การอุตสาหกรรม การเกษตรกรรม ๆ การอื่น ก็ดี
 หากแต่มีข้อสงวนไว้ซึ่งบทบัญญัติอันกฎหมายว่าด้วยการพักอยู่
 และการตั้งสำนักหลักแหล่งของคนต่างด้าว นั้น จึงได้กำหนด
 หมายไว้สำหรับห้องที่บางปริมณฑล ๆ บางแห่ง เพื่อประโยชน์
 แก่การรักษาความมั่นคง ของชาติ อนึ่ง คนสังกัดชาติของ
 อัครภาคีแต่ละฝ่าย ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น พึง
 กระทำการเหล่านี้ได้ คือ ลุถือเอา และเป็นเจ้าของ และ
 โอนต่อไปโดยทางสืบสมบัติ, ทางพินัยกรรม, ทางให้ ๆ ทาง
 ใด ๆ อื่น ซึ่งบันดาอสังหาริมทรัพย์และหลักทรัพย์อันมีค่าและ
 เข้าของทุก ๆ ชนิด

ข้อ ๔

คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ นี้ แต่ละฝ่ายจะต้องได้เสวยเสรีภาพบริบูรณ์ตลอดทั่วอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ในการถือศาสนาได้ตามชอบใจตน และหากว่าอนุวัตตามกฎหมายและกฎ และข้อบังคับของบ้านเมือง ฟังกระทำการเหล่านี้ได้ คือ สถาปนา และเป็นเจ้าของโรงนมัสการ และปฏิบัติพิธีกรรมในทางนมัสการตามลัทธิที่ตนนับถือ จะเป็นการกระทำจะเพาะบุคคล ฤ็จะเป็นการสาธารณแก่ตาม และประดิษฐานและบำรุงสุสานไว้ตามศาสนประเพณีของตน กับทั้งตั้งสถานการศึกษา และตั้งบำเพ็ญการทางศาสนา ทางกระบวนพยาบาล และกระบวนทานการกุศล

ข้อ ๕

คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญาฯ นี้ แต่ละฝ่ายจะต้องมีเสรีภาพที่จะเข้าไปยัง ศาล ยุติธรรม น้อยใหญ่ของ อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเรียกร้องและบ้องกันสิทธิของตน ได้ทุกชั้นอำนาจศาลที่กฎหมายบัญญัติไว้ และคนสังกัดชาติของอัครภาคีนี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นโจท ฤ็เป็นผู้สอดฟ้องร้องในศาลของอีกฝ่ายหนึ่ง จะต้องไม่ถูกบังคับ เพราะการที่เป็นคนต่างด้าว ฤ็การที่ไม่มีภูมิลำเนา ฤ็สำนักอาศัยอยู่ในบ้านเมืองนั้น ให้มีคำ

ประกัน ฎาให้วางประกันโดยนามใด ๆ ก็ดี ที่จักไม่เรียกแก่
 คนพื้นเมืองในพฤติการณ์อย่างเดียวกัน และบันทัดฐานอัน
 เดียวกันนี้ จะต้องใช้สำหรับการวางเงิน ที่ผู้เป็นโจท ฎาผู้สอด
 พ้องร้องจะพึงถูกเรียกให้วางเพื่อเป็นประกัน ในอันที่จะใช้ค่า
 ฎาธรรมเนียมนั้นด้วย

อนึ่ง คนเหล่านี้จะต้องมีเสรีภาพ อย่างเดียวกันกับคนพื้น
 เมือง ในการที่จะเลือก และใช้ผู้รักรฎาหมาย, ทนายความ,
 เนติบัณฑิต และผู้รับมอบฉันทะอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่ทำการแทนตัว
 ในทางการยุติธรรมนั้นด้วย

ข้อ ๖

คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายจะไม่
 ต้องถูกบังคับในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เสียค่าสุตกการ
 ฎาส่วยสาอากร ฎาภาษีอากรโดยนามใด ๆ ก็ดี นอกจาก ฎา
 ยิ่งกว่าที่เก็บอยู่ ฎาจะได้เก็บต่อไปจากคนพื้นเมือง บทบัญญัติ
 นี้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเก็บส่วย แม้จะพึงมี ซึ่งชื่อว่าส่วยค่า
 ฟ่านัก ฎาค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวแก่การปฏิบัติตามแบบพิธีการ
 ดำรวจ หากแต่เป็นที่เข้าใจกันว่า ในกระบวนนี้ คนสังกัดชาติ

แห่งรัฐทั้งสองนี้ จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างประสาทให้แก่
คนสังกัดของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๗

คนสังกัดชาติของอัครภาคีสัญญานี้ แต่ฝ่ายจะต้อง
ได้รับความยกเว้นในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง จากการเกณฑ์
ทหารทุกประการ ไม่ว่าในกองทหารประจำการสามัญ ฤๅใน
กองทหารรักษาการประจำชาติ ฤๅในเหล่าทหารมิลิเชียประจำชาติ
และจะต้องได้รับความยกเว้นจากการเกณฑ์ทหาร
ชนิดที่เกณฑ์เอาตัวใช้แรงงานนั้นทุกประการ และจะไม่ต้องเสียค่า
ช่วยเหลือใดๆ อันบังคับให้เสียต้งเสียแทนการเกณฑ์ตัวเป็น
ทหาร และจะต้องได้รับความยกเว้นจากบันดาการกักขังที่เป็น
การบังคับ และบันดาการออกเงินพลีพิเศษ ซึ่งจักเรียกเกณฑ์
เอาในเวลาสงคราม อนึ่งคนเหล่านี้จะไม่ต้องถูกเกณฑ์ทหาร
ราชการทหาร ฤๅถูกรับการเกี่ยวข้องในการทหารแต่อย่างหนึ่ง
อย่างใด หากแต่มีข้อสงวนไว้ในอันที่จะใช้กฎหมาย และกฎ
และข้อบังคับต่างๆ ที่ว่าไว้ในข้อ ๒๕ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้

ข้อ ๘

สมาคมทุกชนิดที่ทำการแพ่ง กับหุ้นส่วนบริษัทที่ทำการค้า
ขาย การอุตสาหกรรม การเงิน และการประกันภัย ซึ่งตั้ง

ขึ้นตามกฎหมายของประเทศทั้งสองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และซึ่งมีสำนักใหญ่อยู่ที่อำนาจศาลของเจ้าหน้าที่แห่งประเทศทั้งสองนี้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งอนุสมาคมและสาขา และสำนักตัวแทน จะต้องได้รับอำนาจเพื่อตั้งสำนักในอาณาเขตของประเทศอีกฝ่ายหนึ่งได้ และหากว่าอนุวัดตามกฎหมายของประเทศนั้น จะต้องได้รับอำนาจเพื่อดำเนินสิทธิ และอุตสาหกรรมของตนในอาณาเขตนั้นได้

สมาคมและหุ้นส่วนบริษัทเหล่านี้จะต้องมีสิทธิในอาณาเขตนั้น ที่จะถือเอา ฤาเป็นเจ้าของ ฤาเช่าได้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ อันจำเป็นสำหรับธุระการของตน และสำหรับยังระเบียบการของตนให้ดำเนินไปด้วยดี หากแต่มีข้อสงวนไว้ซึ่งบทบัญญัติอันกฎหมายว่าด้วยการ พักอยู่และการตั้ง สำนักหลักแหล่ง ของคนต่างด้าว นั้น จักได้กำหนดหมายไว้สำหรับท้องที่บางปริมณฑล ฤาบางแห่ง เพื่อประโยชน์แก่การรักษาความมั่นคงของชาติ อนึ่งในทุกประการ ที่ เกี่ยว ด้วย การจัดตั้งสมาคมหุ้นส่วนบริษัท และความสามารถของสมาคมหุ้นส่วนบริษัท และสิทธิที่สมาคมหุ้นส่วนบริษัทจะขึ้นศาลได้นั้น จะต้องได้รับผลปฏิบัติในอาณาเขตนั้นตามกฎหมายแห่งชาติของตน และพึงเข้าไปยังศาลในอาณาเขตนั้นได้ ทั้งในฐานะเป็นโจท ฤาเป็นจำเลย สมาคม

และหุ้นส่วนบริษัท เหล่านี้ จะไม่ ต้อง ถูก บังคับ ใน อาณาเขตนั้น ให้เสียค่าศุลกากร ฤๅช่วยสาอากร ฤๅภาษีอากร ฤๅเงินพลี ฤๅค่าภาระสรรพากรโดย นวมใด ๆ นอกจากฤๅ ยิ่งกว่าที่เก็บอยู่ ฤๅจะได้ เก็บ ต่อ ไป จาก สมาคม หุ้นส่วนบริษัท ของชาติพื้นเมือง ฤๅของชาติใด ๆ อื่น. ในส่วนค่าภาษีที่คำนวณเก็บตามจำนวน ทุน ฤๅรายได้ ฤๅกำไรนั้น สมาคมหุ้นส่วนบริษัทเหล่านี้ ฤๅ อนุสมาคม ฤๅสาขา ฤๅสำนักตัวแทน จะต้องถูกเรียกเก็บค่า ช่วยสาอากรตามชนิดภาษีที่จะพึงเก็บในประเทศนั้นก็ณะเพาะแต่ ในส่วนสินทรัพย์ที่ลงทุนไว้ในประเทศนั้น ฤๅแต่ในส่วน ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ในประเทศนั้น ฤๅแต่ส่วนหลักทรัพย์อันมี ค่าที่แพร่เวียนอยู่ในประเทศนั้น ฤๅแต่ส่วนกำไรที่หาได้ใน ประเทศนั้น ฤๅแต่ส่วนธุรการที่กระทำในประเทศนั้นเท่านั้น บทบัญญัติแห่งสัญญาอื่น จะต้องใช้ บังคับตลอดถึงสถาน อุตสาหกรรม และสถานพาณิชย์การของบุคคลด้วย

ข้อ ๗

บันดาเคหะสถาน, คลังสินค้า, ห้างขายของ, โรงงาน ผลิตกรรม และร้านของคนสังกัดชาติของอิครภาคิแห่งสัญญาใน แต่ละฝ่ายที่อยู่ในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งสถานที่ ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องและซึ่งไว้สำหรับเป็นที่อาศัย ฤๅสำหรับ

การค้าขายนั้น จะต้องเป็นที่กำเกรง และไม่อนุญาตเป็นอันขาด ให้ทำการตรวจ ฤกษ์ณสถานที่เหล่านั้น ฤกษ์อบดู ฤกษ์ตรวจสมุดฤกษ์เอกสารฤกษ์บัญชีในนั้น เว้นไว้แต่จะกระทำตามข้อไข และตามระเบียบการที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายและกฎและข้อบังคับ อันจะพึงใช้แก่คนพื้นเมือง ฤกษ์แก่คนสังกัดของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง แต่ไว้ในกรณีหลังนี้มีข้อสงวนไว้ซึ่งบทบัญญัติในวรรคที่ ๒ ของข้อ ๒๕ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ด้วย

ข้อ ๑๐

อัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่าย อาจที่จะตั้งกงสุล เชนเนอรอล, กงสุล, วิศวกงสุล และพนักงานกงสุลในเมือง และ เมืองท่า ของ อีก ฝ่ายหนึ่งได้ ในที่ เห็น ว่า จะเป็นประโยชน์ แต่ทว่า อัครภาคีทั้งสองฝ่ายสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะกำหนดถิ่นที่ เห็นว่าสมควรจะยกเว้น หากแต่ข้อที่ยกเว้นนี้ จะต้องใช้แก่ บันดาประเทศอื่น ๆ ด้วยทั่วกัน

แต่อย่างไรก็ดี กงสุล เชนเนอรอล, กงสุล, วิศวกงสุล และพนักงานกงสุลเหล่านั้น จะเข้าทำการตามตำแหน่งได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของรัฐบาลแห่งประเทศที่ตนรับตำแหน่ง ไปประจำการอยู่นั้น และรัฐบาลของประเทศนั้นจะต้องออก

อนุมัติบัตร อำนาจความมั่นคงให้เจ้าพนักงานทั้งหลายปฏิบัติ
การตามหน้าที่ของตนได้โดยสะดวก ทั้งนี้ให้ออกให้โดยไม่
ชักช้า และไม่เรียกร้องค่าธรรมเนียมอย่างใดเลย

เจ้าพนักงานทั้งหลาย จะต้องปฏิบัติตามอำนาจและ
หน้าที่ได้ทุกประการ และจะต้องได้รับผลแห่งเกียรติยศและ
เอกสิทธิ์ และความยกเว้น และความคุ้มกันทุกอย่าง ซึ่ง
กฎหมายระวางประเทศยอมอนุมัติให้ ฤๅซึ่งรัฐบาลที่วานั้นจัก
ได้ประสาทให้แก่เจ้าพนักงานกงสุล ของชาติที่โปรดให้ได้ประ
โยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๑

ถ้าเมื่อถึงแก่ความตายลงแล้ว คนสังกัดชาติฝรั่งเศสทั้ง
ทรัพย์สินไว้ในประเทศสยาม ฤๅคนในบังคับสยามทั้งทรัพย์สิน
ไว้ในประเทศฝรั่งเศส ถ้าและผู้ซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับมรดก
นั้น ไม่มีตัวปรากฏก็ดี ฤๅไม่อยู่ ฤๅเป็นผู้ไร้ความสามารถ
และไม่มีผู้แทนตัวมาก็ดี เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
จะต้องมีสิทธิที่จะร้อง ขอให้ประทับตราและให้ปลดตราประจำ
บันดาเครื่องเรือน และเข้าของและเอกสารของผู้ตายนั้นได้
และพึงกระทำการชำระบัญชีมรดกด้วยตนเอง ฤๅตั้งผู้จัดการ
ให้กระทำการนั้นได้ ในกรณีทุกอย่างที่เกิดมีการคัดค้านกัน

ขึ้นด้วยประการใด ๆ ก็ดี การที่คัดค้านกันนั้น จะต้องให้ศาล
 อันทรงอำนาจแห่งประเทศที่ทรัพย์สินตกอยู่นั้น พิจารณาตัดสิน
 อนึ่งการที่เจ้าพนักงานกงสุลเข้าเกี่ยวข้องเช่นว่านี้ จะอนุมัติให้
 ทำต่อไปอีกไม่ได้ในทันทีที่ปรากฏว่า คนที่มีสิทธิที่จะได้รับ
 มรดกนั้น ไม่มีผู้ใดเป็นคนชาติของเจ้าพนักงานกงสุลนั้น

เมื่อคนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ ฝ่ายใดฝ่าย
 หนึ่งซึ่งไม่อยู่ ฤ็เป็นผู้ไร้ความสามารถ และไม่มีผู้แทนตัวมา
 มีประโยชน์เกี่ยวข้องใน มรดก ที่เป็นปัญหาขึ้นภายในอาณาเขต
 ของอีกฝ่ายหนึ่งไปชั่ว ถ้าหากว่าผู้ที่ตายมิได้เป็นคนสังกัดชาติของ
 เจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ เจ้าพนักงานกงสุลผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง
 มีอำนาจที่จะร้องขอให้ประทับตราประทับันดาเครื่องเรือนและ
 เข้าของและเอกสารของผู้ที่ตาย และที่จะไปอยู่ด้วยในเวลา
 ทำบัญชีทรัพย์สิน และที่จะเป็นธุระให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องถิ่นผู้
 ทรงอำนาจนั้นตั้งผู้จัดการมรดก ผู้จัดการมรดกนั้นจะต้องเลือก
 จากรายนามที่เจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ จักเสนอในจำพวกบุคคล
 ซึ่งกฎหมายหรือขนบธรรมเนียมกำหนดสรรสำหรับปฏิบัติหน้าที่
 นั้น อนึ่งเจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ จะต้องมีสิทธิที่จะร้องขอให้ผู้จัด
 การมรดกนั้นแจ้งบันดาข้อความที่เกี่ยวข้องแก่การชำระบัญชีมรดกนั้น
 ให้ทราบได้ทุกประการ การที่เจ้าพนักงานกงสุลเข้าเกี่ยวข้อง

เข่นว่ามี จะอนุมัติให้ทำต่อไปอีกไม่ได้ ในทันใดที่บัณฑิตผู้ซึ่งมี สิทธิที่จะได้รับมรดก ซึ่งเป็นคนชาติเดียวกับเจ้าพนักงานกงสุล นั้น ได้มาอยู่เองๆ ได้มีผู้แทนตัวมาอยู่แล้ว

เมื่อคนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ ฝ่ายใดฝ่าย หนึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับ มรดก ของคนชาติแห่งประเทศอื่น นอกไปจากอัครภาคีแห่งสัญญานี้ไซ้ บทสัญญาในวรรคก่อน นี้ ไม่อาจจะเบียดเบียฬสิทธิซึ่งรัฐบาลในท้องถิ่น จักได้รับรอง ให้แก่เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐเจ้าสังกัดของผู้ที่ตายนั้น ให้เสื่อม เสียไปได้

ข้อ ๑๒

ในระวางอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญา^๕ ทั้งสองฝ่าย จะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ทุกประการ ในการค้าขายและการเดิน เรือไปมาถึงกันและกัน

คน สังกัดชาติแต่ ละฝ่ายพร้อมทั้งเรือและสินค้ำับันทุกเรือ ของตน พึ่งไปได้โดยสะดวกและปราศจากกัณฑ์ตราขายทุกประการ ยิ่งทำเล่งันที่ และท่าและลำน้ำทุกแห่งในอาณาเขตของอีกฝ่าย หนึ่ง ซึ่งได้เปิดฤจะได้เปิดให้มีการเดินเรือและการค้าขายได้ กับเมืองต่างประเทศ และหากว่าอนุวัตตามกฎหมายและข้อ บังคับในท้องถิ่น จะต้องได้รับสำหรับตนและราชการของตนซึ่ง

สิทธิและประโยชน์ที่โปรดให้ และเสรีภาพ และความคุ้มกัน และความยกเว้นต่าง ๆ ในการเดินเรือและการค้าขาย เหมือนกันกับคนพื้นเมืองนั่นเอง ฤ็าเหมือนกันกับคนสังกัดของชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง หากแต่ในกรณีหลังนี้ มีข้อสงวนไว้ซึ่ง บทบัญญัติในวรรคที่ ๒ ของข้อ ๒๕ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ด้วย

อนึ่งคนเหล่านี้จะต้องได้รับผลปฏิบัติอย่างเดียวกันนี้ ในการที่รถไฟจะรับขนคน และเข้าของและสินค้าของตนนั้นด้วย

ข้อ ๑๓

ภายในอาณาเขตของอัครภาคนี้แห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายคน สังกัดชาติของอีกฝ่ายหนึ่ง พึงกระทำการเหล่านี้ได้เสมอเหมือนคนพื้นเมือง ตามความในข้อ ๓ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ คือ ทำการค้าทุกอย่าง และตั้งการอุตสาหกรรมทุกอย่าง และเปิดโรงงารหัตถกรรมทุกอย่าง และรับธุระในการค้นหาแร่ และการ ทำผล แร่ทุกอย่าง และ ทั้ง รับ ธุระใน การทำผล เกษตรกรรมและทำผลป่าไม้ทุกอย่าง ทั้งนี้ภายในวงแห่งข้อไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายและกฎ และข้อบังคับของบ้านเมือง อนึ่งในการเหล่านี้ แต่ละรายคนเหล่านี้ จะต้องได้รับผล

ฉะนั้น รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม จึงพึงตั้งเก็บ
ภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าขาเข้าและขาออก และคืนภาษีใน
สินค้าที่ส่งกลับออกไปนอกแดน และตั้งเก็บภาษีสั่งสินค้า
และภาษีทั้งหลายที่คล้ายกัน ตามแต่จะเห็นสมควรนั้นได้โดย
เสรีภาพและโดยเหตุนี้ จะต้องมีส่วนที่จะเพิ่มพิกัดภาษีศุลกากร
ที่กำหนดไว้ในบันดาคความตกลง ซึ่งใช้กันมาแต่ก่อนจนบัดนี้
นั้นให้สูงขึ้นได้ แต่ทว่า เสรีภาพในการพิกัดภาษีศุลกากรนี้
กรุงสยามจะใช้แก่กรุงฝรั่งเศสให้เป็นผลได้ ก็แต่เมื่อบันดา
ชาติอื่น ๆ ซึ่งมีหลักฐานที่จะเรียกร้องเอาประโยชน์ตามระเบียบ
การที่มีอยู่โดยอำนาจความตกลงก่อนๆ นั้น ได้ยินยอมอำนวย
ให้อย่างเดียวกันนี้แล้วทุกชาติ โดยไม่เรียกร้องเอาประโยชน์
ฎาเอกสิทธิ์และเพาะตนเป็นการตอบแทนอย่างใดเลย

บทบัญญัติแห่งสัญญาข้อนี้ ถึงแม้ว่ามีข้อ ๒๖ แห่งหนังสือ
สัญญาดังนั้นอยู่ก็ดี เป็นอันให้ ไซ้ตั้งแต่บัดนี้สืบไปสำหรับเมือง
ขึ้นและดินแดนของฝรั่งเศส และทั้งสำหรับประเทศที่อยู่ใน
อารักขาอยู่ในอาณัติของฝรั่งเศส และตลอดทั้งกรุงฝรั่งเศส
เองด้วย

ข้อ ๑๖

ภายในวิสัยแห่งสัญญาข้อก่อนนี้ ไม่ว่าในปัญหาเรื่องการ

ตั้งภาษีผ่านแดน และภาษีคั่งสินค้า ฤๅการให้ความเกื้อกูล และการให้ความสะดวกอย่างใด ๆ ฤๅการตรวจและการตีราคา สินค้า กีดกัน สังกัดชาติของอัครภคินี แต่ละฝ่ายจะต้องได้ รับผลปฏิบัติในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียวกันกับคน พ้นเมือง ฤๅ กับคนสังกัดของชาติที่โปรดให้ ได้ประโยชน์อย่าง ยิ่งนั้นจงทุกประการ

ในส่วนที่เกี่ยวแก่การภาษีศุลกากรนั้น แทนที่ระเบียบการ ที่ใช้อยู่ในเวลานี้ จะต้องมึระเบียบการขึ้นใหม่ ระเบียบการ ใหม่นี้จะต้องเป็นผลมาจากอนุสัญญาว่าด้วยการศุลกากร ซึ่ง รัฐบาลทั้งสองนี้ปฏิญาณว่า พร้อมทั้งจะเจรจาในทันใดที่ฝ่าย ใดฝ่ายหนึ่งจะได้ทำคำร้องขอไปเช่นนั้น

จนกว่าจะได้ลงมือใช้อนุสัญญาว่าด้วยการศุลกากรนี้ ความ ปฏิบัติที่เป็นทางโปรดให้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่งนั้น จะต้องคงได้ แก่บ้านดาสินค้า ซึ่งในประเทศแต่ละฝ่ายได้รับประโยชน์เช่น นั้นอยู่แล้วตามระเบียบการที่ใช้อยู่ในเวลานี้

ระเบียบการพิเศษที่ได้ตั้งขึ้นตามความตกลง ๆ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๙๘๓ ว่าด้วยการนำน้ำเมาและสุราต่าง ๆ เข้ามาและขายในกรุงสยามนั้น พึงเป็นวัตถุที่จะนำความตกลง ณะเพาะกาลอย่างที่ว่า โมดูล วิเวนตี นั้นขึ้นได้ เพื่อจะ

ได้เป็นเครื่องต่ออายุของระเบียบการพิเศษนั้น ไปจนกว่าจะได้ลงมือใช้ข้อสัญญาว่าด้วยการศุลกากรที่วานั้น ถ้าและไม่ได้ทำ ความตกลงโมคสวิเวนคืนนี้ไซ้ร้ จะต้องให้วิธีปฏิบัติอย่างที่ได้แก่ชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๗

สินค้าทุกชนิดที่มีกำเนิดมาจากอาณาเขตของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และนำเข้ามาในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น จะไม่ต้องถูกบังคับให้เสียภาษีภายใน ๓๖ ภาษีผ่านด่านภายใน ๓๖ ภาษีเครื่องบริโภค ซึ่งเรียกเก็บสำหรับประโยชน์แห่งรัฐฎาประชาบาลฎาองค์สมาคมใด ๆ นั้น สูงยิ่งกว่าที่เก็บ ๓๖ จะได้เก็บต่อไปจากผลชนิดเดียวกันอันประกอบเป็นผลชั้นในพื้นเมือง ๓๖ ถ้าไม่มีผลเช่นนั้น ก็มีให้สูงยิ่งกว่าที่เก็บ ๓๖ จะได้เก็บจากผลชนิดเดียวกันอันมาจากชาติที่โปรดให้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๑๘

ภายในเมืองท่า และด่าน และน่านน้ำของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่ายนั้น บันดาเรือที่ชักธงฝรั่งเศสและเรือที่ชักธงสยาม พร้อมทั้งคนประจำเรือและคนโดยสานและสินค้าที่บันทุกในเรือ จะต้องได้รับความปฏิบัติโดยฐานเสมอภาค

บริบูรณ์ในเมื่อเทียบระหว่างกันเอง ก็ดี ฤๅ เทียบกับเรือที่ชักธงชาติใด ๆ อื่น ก็ดี ทั้งในเรื่องการเสี่ยภาพทั่วไปฤๅภาพพิเศษ ซึ่งเรียกเก็บจากการค้าขายและการเคีรเรือ และในเรื่องการเรือเข้าและเรือออก และการจัดไว้ให้เรือจอดและให้เรืออยู่เป็นที่ และการขนสินค้าลงเรือ และการขนสินค้าขึ้นจากเรือ และธุรกรรมในทางศุลกากร และแม้จะกล่าวทั่วไปก็ในเรือสรรพพิธีการและบทบัญญัติใด ๆ ซึ่งจะพึงบังคับแก่เรือค้าขายและคนประจำเรือและสินค้าที่มันทุกในเรือ นั้น ความปฏิบัติอย่างเสมอภาคซึ่งกันและกันเช่นนี้จะต้องมีเสมอไป ไม่ว่าตัวเรือฤๅสินค้าที่รับขนในเรือ นั้น จะมาจากแห่งใดฤๅจะไปยังแห่งใด

ไม่ว่ากรณีจะเป็นอย่างไร ห้ามมิให้กระทำการค้นฤๅตรวจในลำเรือ นอกจากการตรวจธรรมดาของเจ้าพนักงานศุลกากร และเจ้าพนักงานสาธารณสุข และเจ้าพนักงานทบวงการ ซึ่งมีหน้าที่ที่จะพิทักษ์รักษาความมั่นคงของการเคีรเรือ ทางทะเลนั้น เว้นไว้แต่จะได้แจ้งความให้เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐเจ้าสังกัดของเรือ นั้นทราบเสียก่อน ฤๅ ในกรณีปัจจุบันทันด่วน ก็ให้ทราบในขณะที่กระทำการตรวจกันนั้นเอง

ปี ๑๙

นอกจากบทบัญญัติแห่งสัญญาข้อก่อนนี้ เรือซึ่งรับภาระ

กระทำการไปรษณีย์เป็นปกติ และซึ่งซั๊กซองของอัครภาคีแห่ง
 สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น ในเวลาที่อยู่ในเมืองท่าและลำน้ำ
 และน่านน้ำของอีกฝ่ายหนึ่ง จะต้องได้รับผลแห่งความสดวก
 และเอกสิทธิและความคุ้มกันต่าง ๆ อย่างเดียวกันกับที่ประสาท
 ให้แก่เรือชนิดเดียวกันของชาติที่โปรดให้ไว้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๐

ส่วนการค้าขายตามชายทะเล ซึ่งระเบียบการในเรื่องนี้
 เป็นอันคงอยู่ได้อำนาจกฎหมายของอัครภาคีแห่งสัญญานี้แต่ละ
 ฝ่ายนั้น เป็นอันยกเว้นจากบทบัญญัติข้างบนนี้ แต่เป็นที่เข้าใจ
 กันว่าในกระบวนนี้ คนฝรั่งเศสในกรุงสยาม และคนไทยใน
 ประเทศฝรั่งเศส จะต้องได้รับผลแห่งสิทธิ และเอกสิทธิซึ่ง
 ตามกฎหมายนั้น ๆ ได้ประสาทให้ฤจะพึงประสาทให้ต่อไปแก่
 คนสังกัดของชาติที่โปรดให้ไว้ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๑

เรือรบของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ แต่ละฝ่ายพึงเข้าไปและ
 พักอยู่ และกระทำการซ่อมแซมในบันดาเมืองท่าและท่าเล
 ื่อน ๆ ของอีกฝ่ายหนึ่งได้ทุกแห่ง ที่ยอมให้เรือรบของชาติใด ๆ
 อื่น เข้าไปได้ และในที่นั้น ๆ เรือรบเหล่านั้นจะต้องอยู่ได้อำนาจ
 ข้อมบังคับ และได้รับผลแห่งเกียรติยศ และประโยชน์ และ

เอกลักษณ์ และความคุ้มกันต่างๆ อย่างเดียวกันกับที่ได้ประสบ
ให้ ฤๅ จะพึงประสบให้ต่อไปแก่เรือบของชาติใด ๆ อื่น

ข้อ ๒๒๒

บันดาเรือบฤๅเรือค้าขายของอัครภาคีแห่งสัญญา^{นี้} ฝ่าย
ใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งถูกบังคับด้วยกำลังพาบุ ฤๅ ด้วยเหตุทุกขภัย
ใด ๆ อื่น ให้ต้องเข้าหาที่กำบังอาศัยในเมืองท่าของอีกฝ่ายหนึ่ง
นั้น จะต้องมีเสรีภาพในที่นั้น ที่จะให้ซ่อมแซมเรือและหา
เครื่องพัสดุที่จำเป็นทุกอย่างมาในเรือ และกลับออกทะเลไป
อีก โดยไม่ต้องเสียค่าภาษีอย่างใด นอกจากที่เรือพื้นเมืองจัก
ต้องเสีย แต่ทว่าในกรณีที่นายเรือของเรือค้าขายลำใด จักมี
ความจำเป็นที่จะต้องขายสินค้าที่บนทุกในเรือ นั้น ทั้งหมดฤๅแต่
ส่วนหนึ่ง ก็ได้ เพื่อจะได้ชดเชยค่าเสียหายที่ได้ย้ายไปในเหตุ^{นี้}
ไซ้^๑ นายเรือนั้นจำเป็นจะต้องอนวัตตามข้อบังคับและพิกัตภาษี^๒
ซึ่งใช้อยู่ในท่าเลที่ต้งมาหยุดพักอยู่นั้น

ในกรณีที่เรือบฤๅเรือค้าขายลำใดของอัครภาคีแห่งสัญญา^{นี้}
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจักบังเอิญเคยติดตันฤๅอับปางลงตามฝั่งทะเล
ของอีกฝ่ายหนึ่งไซ้^๑ เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ต้งต้องรับแจ้งเหตุ^{นี้}
ให้เจ้าพนักงานกงสุลของภาคีฝ่ายที่เป็นเจ้าสังกัดเรือ ซึ่งเหตุ

เกิดขึ้นในแขวงกงสุลนั้น ฤๅ ให้เจ้าพนักงานกงสุลที่อยู่ใกล้
ที่สุดนั้นทราบทันที

ตัวเรือที่เกยติดตันฤๅอับปางเช่นนั้น และบันดาเศษที่เหลือ
จากแตกสลาย และเครื่องอุปกรณ์ และบันดาพัสดุสำหรับเรือ
และเข้าของ และสินค้าทุกอย่างที่กู้มาได้จากรือ รวมทั้งสิ่ง
ของใด ๆ ที่ได้โยนลงทะเล ฤๅเงินที่ได้จากการขายวัตถุอื่น ๆ
ถ้าหากได้ขาย และทั้งสรรพเอกสารที่พบในเรือนั้น จะต้อง
มอบให้แก่เจ้าของฤๅผู้แทนเจ้าของเมื่อได้ร้องขอมา ถ้าและ
เจ้าของฤๅผู้แทนเจ้าของที่วานีไม่อยู่ณที่นั้น เศษทรัพย์สินที่
จารณียมาแล้วข้างบนนี้ ฤๅ เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น
เมื่อได้ใช้ค่าไต่หุ้ยในการกู้เรือให้ปลอดภัยแล้ว พร้อมทั้ง
สรรพเอกสารที่พบในเรือนั้น จะต้องมอบให้แก่เจ้าพนักงาน
กงสุลผู้ทรงอำนาจของอัครภาคี ฝ่ายที่เป็นเจ้าสังกัดของเรือที่
เกยติดตันฤๅอับปางนั้น หากแต่มีข้อไขอยู่ว่าเจ้าพนักงานกงสุล
ที่วานี จะต้องขอร้องมาภายในระยะเวลาซึ่งจักกำหนดไว้ใน
กฎหมาย และกฎ และข้อบังคับของบ้านเมืองที่เกิดเหตุอับปาง
ฤๅเกยติดตันขึ้นนั้น อย่างไรก็ตามเจ้าพนักงานกงสุล ฤๅ เจ้าของ
ฤๅ ผู้แทนเช่นวานี จะต้องใช้เงินก็ละเพาะแต่เพียงค่าไต่หุ้ย

ในการเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ กับทั้งค่าใช้จ่ายในการกู้เรือให้ปลอดภัย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเรือพื้นเมืองจักต้องให้ในกรณีเช่นเดียวกันนั้นเท่านั้น

ทรัพย์สินและสินค้าที่กู้มาได้จากเรืออับปางนั้น จะต้องได้รับความยกเว้นจากการเก็บภาษีศุลกากรทุกอย่าง เว้นไว้แต่จะส่งทรัพย์สินและสินค้าเช่นนั้น ไปจำหน่ายบริโภคภายในแดน. ในกรณีเช่นนั้นจะต้องเสียค่าภาษีธรรมดา

ในกรณีที่เหตุเรือเข้ามาอาศัยกำบัง ฤๅ อับปาง ฤๅ เกยตื้นตื้นนั้น ถ้าเจ้าของเรือฤๅผู้แทนเจ้าของเรือไม่อยู่ที่ใด ฤๅอยู่แต่xor้องให้ทำคดี เจ้าพนักงานกงสุลแห่งรัฐที่เป็นเจ้าสังกัดของเรือนั้น จะต้องได้รับอำนาจที่จะเข้าเป็นธุระเกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวก ในอันที่จะให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่คนสังกัดชาติแห่งรัฐนั้น

ข้อ ๒๓๓

เจ้าพนักงานกงสุลของอัครภากีแห่งสัญญานี้ แต่ฝ่ายฝั่งจับลูกเรือฤๅบุคคลใด ๆ อื่น อันมีตำแหน่งหน้าที่อย่างใด ๆ อยู่ในฐานะเป็นคน ประจำ เรือ รบฤๅ เรือ ค้ายขายแห่งชาติของเจ้าพนักงานกงสุลนั้น ๆ ซึ่งหากหลบหนีหน้าที่ในอาณาเขต ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น แล้วและส่งกลับลงเรือฤๅส่งกลับเมืองเดิมได้

หากแต่ว่ามีข้อสงวนไว้ ซึ่งระเบียบการอำนาจศาล อันจะพึง
ใช้ในกรณีแต่ละกรณีนั้นในกรุงสยาม

เพื่อการนี้ เจ้าพนักงานกงสุลจะต้องทำคำขอร้องเป็นลาย
ลักษณ์อักษรมายังเจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ผู้ทรงอำนาจ และจะต้อง
แสดงหลักฐานโดยนำสมุดทะเบียนสำหรับเรือฤกษ์ขึ้นคนประจำ
เรือ ถ้าไม่ได้้นำเอกสารเช่นนั้นมา ก็ให้เจ้าหน้าที่คัดอันถ่อง
แท้มาแสดงให้ปรากฏว่า บุคคลที่เจ้าพนักงานกงสุลเรียกขาน
ขอตัวนั้นรวมอยู่ในจำพวกคนประจำเรือนั้นโดยแท้จริง

เมื่อมีคำขอร้องอันกอบด้วยหลักฐานเช่นนั้นแล้ว จะไม่
ยอมส่งตัวคนที่หลบหนีหน้าทีนั้นหาได้ไม่

อนึ่งเจ้าพนักงานกงสุลที่วันี้ จะต้องได้รับความช่วยเหลือ
เกือบทุกประการ ในอันจะสืบหาและจับตัวคนที่หลบหนี
หน้าทีนั้น และในเมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายกงสุลทำคำขอร้องมาเป็น
ลายลักษณ์อักษร และเป็นผู้ออกเงินค่าใช้จ่ายในการนี้ให้แล้ว
จะต้องนำตัวไปไว้ในเรือนจำ ของบ้านเมืองและกักตัวไว้ตั้งนั้น
จนกว่าจะได้คืนตัวลงเรือ ฤกษ์กว่าจะมีโอกาสส่งตัวกลับเมือง
เดิม แต่ถ้าหากไม่มีโอกาสเช่นนั้นภายในระยะเวลาสองเดือน
นับตั้งแต่วันที่ได้จับกุม ฤกษ์หากไม่ได้ให้เงินค่าใช้จ่ายในการ
กักขังให้ตามระเบียบ และเมื่อได้แจ้งความให้เจ้าพนักงานกงสุล

ทราบล่วงหน้าสามวันด้วยแล้ว จะต้องปล่อยคนหลบหนีหน้าที
เช่นว่านั้นสู่เสรีภาพ และจะจับกุมตัวใหม่เพราะเหตุอันเดียว
กันนั้นอีกไม่ได้

ถ้าคนที่หลบหนีหน้าทีนั้นได้กระทำผิดทางอาญาทางลเมียด
ใด ๆ บนบกไซริ้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายท้องที่พึงประวิงการส่งตัวคนผู้
นั้นได้จนกว่าศาลจะได้พิพากษาคดี และคำพิพากษานั้นจะได้
รับความปฎิบัติตามแล้วโดยบริบูรณ์ทุกประการ

อัครภาคีแห่งสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า ลูกเรือ
ทุกุคคลอื่น ๆ ในจำพวก คนประจำเรือ เป็นคนในบังคับของ
ประเทศใด หากหลบหนีหน้าทีในอาณาเขตของประเทศนั้น
เอง จะต้องได้รับความยกเว้นจากบทสัญญาข้อนี้

ข้อ ๒๒๔

อัครภาคีแห่งสัญญานี้ยอมรับว่า เป็นอันต้องด้วยประโยชน์
ของประเทศทั้งสองฝ่าย ที่จะถ้อยที่ถ้อยประกันแก่กันและกัน
เพื่อไม่ให้ฝลธรรมชาติฤาผลหัดกรรมของตน ถูกความแ่ง
จันที่ไม่เป็นธรรมและที่จะถ้อยที่ถ้อยคุ้มครองรักษาข้อสินค้า ซึ่ง
เรียกตามภูมิกำเนิดนั้นด้วย ทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า ต่อไปใน
ภายหลังจะกระทำความตกลงกันในเรื่องวิธีการ อันจะพึงปฏิบัติ
เพื่อการนี้

อนึ่งรัฐบาลสยามรับรองว่า ในทันใดที่กฎหมายไทย เป็นอัน
ใช้ได้แก่คนสังกัดชาติของไพรัชประเทศทุกๆ ประเทศแล้วจะได้
จัดกฎหมายนั้นให้อนุรูปกลมเกลียวกับหลักของอนุสัญญาะวาง
ประเทศ ที่ทำณะกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ. ศ. ๑๘๘๓
เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมสมบัติ และที่ได้แก้ไขใหม่ณะ
กรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ. ศ. ๑๘๑๑ กับหลักของ
ความตกลงที่ทำณะกรุงมาดริดเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ. ศ. ๑๘๘๑
ว่าด้วยการ จดทะเบียน ะวางประเทศ สำหรับ เครื่องหมาย การ
หัตถกรรม ฎาเครื่องหมายการค้าขาย และที่ได้แก้ไขใหม่ณะ
กรุงวอชิงตันเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน พ. ศ. ๑๘๑๑ กับหลักของ
ความตกลงที่ทำณะกรุงมาดริดเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน พ.ศ. ๑๘๘๑
ว่าด้วยการ ปรามปราม มิให้มี การ แสดงเท็จซึ่งกำเนิดที่มาของ
สินค้าลงไว้ที่ตัวสินค้า และที่ได้แก้ไขใหม่ณะกรุงวอชิงตันเมื่อ
วันที่ ๒ มิถุนายน พ. ศ. ๑๘๑๑ กับหลักของอนุสัญญาะวาง
ประเทศ ที่ทำณะกรุงแบรอนเมื่อวันที่ ๘ กันยายน พ. ศ. ๑๘๘๖
เพื่อคุ้มครองวรรณคดี และศิลปคดี และที่ได้แก้ไขใหม่ณะ
กรุงแบรอน เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ. ศ. ๑๘๐๘ และที่
บูรณะโดยโปรโตคอลเพิ่มเติม ซึ่งลงชื่อกันณะกรุงแบรอนเมื่อ
วันที่ ๒๐ มีนาคม พ. ศ. ๑๘๑๔. และภายหลังเมื่อได้กระทำการ

11/10/2566

๑๓ ๙ ๓ ๓ ๑

คัดแปลงโดยอนุรูปเช่นว่านี้แล้ว รัฐบาลสยามจะต้องเข้าเป็น
ภาคีในเอกสารความตกลงทางทูตเหล่านี้โดยพลัน

อนึ่งคงเป็นที่เข้าใจกันว่า ในกรณีใด ๆ ก็ดี ในแผนกการ
เหล่านี้ คนสังกัดชาติของอัครภาคีแห่งสัญญา^{นี้} แต่ละฝ่ายจะ
ต้องได้รับผลคุ้มครองในอาณาเขตของอีกฝ่ายหนึ่ง อย่างเดียว
กันกับคนพื้นเมืองๆ คนสังกัด ชาติที่โปรดให้^{นี้}ได้ประโยชน์
อย่างยิ่ง

ข้อ ๒๕

บทสัญญาต่าง ๆ ในหนังสือสัญญานับนี้ไม่กระทบกระทั่ง
ฎาแทนที่ ฎาเปลี่ยนแปลงแม้แต่อย่างหนึ่งอย่างใดเลย ซึ่ง
บันดากฎหมายและกฎและ ข้อ บังคับต่าง ๆ อันว่าด้วยการรักษา
ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของมหาชน และการ
ตำรวจ สุขาภิบาล และการแปลงชาติ และการอพยพเข้ามา
ในบ้านเมือง ซึ่งลงมือใช้แล้วๆจะได้ลงมือใช้ต่อไปใน
ประเทศทั้งสองนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้น

อนึ่ง บทสัญญาเหล่านี้จะตีความให้ เป็นไปโดยนัยที่จะ
เบียดเบียนให้เสื่อมเสียอิศรภาพ อันหนังสือสัญญานับนี้
ประสาทให้แก่กรุงสยามในเรื่องการศุลกากร และการสรรพากร
และการอำนาจศาลนั้นหาได้^{นี้}ไม่

ข้อ ๒๖

บทบัญญัติแห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ทั้งหมดยกเว้นแต่ส่วนหนึ่ง
 ก็ดี ต่อไปภายหลังพึงเป็นอันขยายใช้ให้แก่บ้านตมเมืองขึ้น
 และดินแดนของฝรั่งเศส และทั้งประเทศที่อยู่ในอารักขา
 ในอาณัติของฝรั่งเศส โดยทำปฏิญญาพร้อมเพรียงกันในระหว่าง
 รัฐบาลทั้งสองนี้ แต่ในระหว่างนี้คนไทยในบ้านตมเมืองขึ้นและ
 ดินแดนและประเทศเหล่านี้ นอกจากอินโดจีน จะต้องได้
 รับผิดชอบต่อสิทธิ และเอกสิทธิ และความคุ้มกันต่าง ๆ อย่าง
 เดียวกัน กับที่เคยรับอยู่แล้วเป็นมัน คงตั้งแต่ก่อนมาจนบัดนี้
 โดยอำนาจหนังสือสัญญาลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ. ศ. ๑๙๕๖ นั้น
 ส่วนระเบียบการซึ่งใช้อยู่ในเวลานั้น จะต้องเป็นอันคงใช้อยู่
 เหมือนกัน ในกระบวนที่เกี่ยวแก่คนสังกัดของเมืองขึ้น และ
 ดินแดน และประเทศเหล่านี้ นอกจากอินโดจีน หากแต่มีข้อ
 สงวนไว้ซึ่งบทบัญญัติแห่งข้อ ๑๕ ของหนังสือสัญญาฉบับนี้
 และบทบัญญัติแห่งโปรโตคอลว่า ด้วยอำนาจศาลตัดสินทำหนังสือ
 สัญญาฉบับนี้ด้วย

ใน กระบวนที่เกี่ยวจะเพาะอย่างยิ่งแก่อินโดจีนฝรั่งเศสนั้น
 จะต้องมีการเจรจกันโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ เพื่อทำอนุ
 สัญญาพิเศษฉบับหนึ่ง และความตกลงบูรณการต่าง ๆ ซึ่งจะ

ต้อง กล่าว ฉะเพาะอย่างขึงถึงมันตามัญหาที่เพ่งลงในโปรโตคอล
 คิตท้ายหนังสือสัญญาฉบับนี้ อันว่าด้วยการวางระเบียบความ
 เกี่ยวพันกันในระวางอินโดจีนฝรั่งเศสกับกรุงสยามนั้น และ
 จนกว่าจะได้ ใช้ อนุสัญญา และ ความ ตกลง บวรณการ ใน ส่วนนี้
 คนไทยในอินโดจีนจะต้องได้รับผลแห่งสิทธิ และเอกสิทธิ
 และความ ค้ำ กันต่าง ๆ อย่างเดียวกัน กับ ที่เคยรับมาแล้วแต่
 ก่อนจนบัดนี้ โดยอำนาจบทบัญญัติที่ใช้อยู่ในเวลานี้ ส่วน
 ฐานะของชาวอินโดจีนที่เป็นคนในบังคับและเป็นคนในอารักขา
 ของฝรั่งเศสในกรุงสยามนั้น เป็นอันมีกำหนดอยู่แล้วในข้อ
 ๒๗ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ ในส่วนการศุลกากรนั้น จนกว่า
 จะได้ ใช้ ความตกลงซึ่งหมายไว้ในวรรคที่ ๔ แห่งโปรโตคอลคิต
 ท้ายหนังสือสัญญาฉบับนี้ ทว่าด้วยอินโดจีนนั้น กรุงสยามจะ
 ต้องมี สิทธิใน อินโดจีน เหมือน อย่าง อินโดจีน จะต้องมีสิทธิใน
 กรุงสยาม ที่จะได้รับผลประโยชน์ที่เป็นทางโปรดให้ ได้ประโยชน์
 อย่างขึง สำหรับสินค้าซึ่งในประเทศแต่ละประเทศได้รับประ
 โยชน์เช่นนั้นอยู่แล้วตามระเบียบการที่ใช้อยู่ในเวลานี้

ข้อ ๒๗

ตั้งแต่วันแรกมีлынสัตยาบันเป็นต้นไป จะต้องใช้หนังสือ
 สัญญาฉบับนี้แทนหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้า

ขาย และการเดินเรือ ที่ท่าพระกรุงเทพฯ ฯ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม
 พ. ศ. ๑๘๕๖ หากแต่มีข้อสงวนไว้ซึ่งบทบัญญัติในข้อ ๑๕
 และข้อ ๒๖ แห่งหนังสือสัญญาฉบับนี้ อนึ่งนับตั้งแต่วันเดี๋ย
 ก็นั้นสืบไป หนังสือสัญญาฉบับนี้จะต้องลบล้างบันดาหนังสือ
 สัญญา และอนุสัญญา และความตกลงอื่น ๆ ที่ได้ทำไว้ใน
 ราชอาณาจักรสยาม เว้นไว้แต่ข้อความที่ว่าด้วยการกำหนด
 และการปันเขตแดน (ซึ่งมีอยู่ในหนังสือสัญญาลงวันที่ ๓
 ตุลาคม พ. ศ. ๑๘๕๓ และอนุสัญญาลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์
 พ. ศ. ๑๘๐๔ และหนังสือสัญญาลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ. ศ.
 ๑๘๐๗ กับโปรโตคอลติดท้ายนั้น) และข้อความว่าด้วยการดำเนิน
 สิทธิที่จะให้อารักขาของฝรั่งเศสในกรุงสยาม (ข้อ ๑๐ และ
 ข้อ ๑๑ แห่งอนุสัญญา พ. ศ. ๑๘๐๔) และทั้งบันดาบทบัญญัติ
 ที่เกี่ยวข้องกับอินโดจีนฝรั่งเศส ซึ่งลงรอยกันกับบทสัญญาของ
 หนังสือสัญญาฉบับนี้และโปรโตคอลทั้งสองที่ติดท้ายนี้ และ
 ฉะเพาะอย่างยิ่งข้อ ๒ และข้อ ๓ แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ ๓
 ตุลาคม พ. ศ. ๑๘๕๓ ซึ่งยกขึ้นอ้างข้างบนนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 ฉะเพาะอย่างยิ่งแก่ฐานะของชาวเอเชียที่เป็นคนในบังคับ และ
 เป็นคนในอารักขาของฝรั่งเศสในกรุงสยามนั้น แทนที่ข้อ

ความในหนังสือสัญญาลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๑๕๐๗ และ
 โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลตัดสินทำหนังสือสัญญาดังนั้น เป็น
 อันให้ใช้ข้อ ๓ ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ และข้อ ๗ แห่งหนังสือ
 สัญญาดังนั้น และให้ใช้ โปรโตคอลว่าด้วยอำนาจศาลตัดสิน
 หนังสือสัญญาดังนั้น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทมิญญัตซึ่งเนื่อง ด้วยอินโดจีนฝรั่งเศส
 นอกจากข้อความที่ว่าด้วยการกำหนดและการปันเขตแดน และ
 ทั้งที่ว่า ด้วยการ ดำเนิน สิทธิที่จะให้อำนาจของฝรั่งเศสในกรุง
 สยามนั้น อัครภาคีแห่งสัญญานี้ถือที่ถ้อยยอมรับแก่กันว่า
 ต่างฝ่ายต่างมีสิทธิที่จะนำกล่าวและว่ากล่าว เพื่อให้บทบัญญัติ
 นั้น ๆ เป็นอันคงใช้อยู่ ฤ็เป็นอันเปลี่ยนแปลงไป ฤ็เป็นอัน
 ยกเลิกเสียก็ได้ ในเวลาที่จะเจรจาเพื่อทำอนุสัญญาพิเศษ และ
 ความตกลงบูรณาการ ซึ่งหมายไว้ในสัญญาข้อก่อนนั้น โดย
 จะอ้างอิงสิ่งใดในหนังสือสัญญาดังนั้น ทำนองที่จะจำกัดการว่า
 กล่าวเช่นนั้น ฤ็ที่จะขัดขวางต่อทางแก้ปัญหานั้นจะพึงเลือก
 เอนั้นไม่ได้เป็นอันขาด อนึ่งทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่า ข้อสงวน
 ว่าด้วยระเบียบการแม่น้ำโขง ซึ่งตราไว้ในวรรคที่ ๒ แห่ง
 โปรโตคอลตัดสินนี้ ที่ว่าด้วยอินโดจีนนั้น จะไม่เป็นข้ออนุমান

ว่า ทั้งสองฝ่ายต่างได้สังเกตเห็นของตนในการตีความใน ข้อ ๑ แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ. ศ. ๑๙๕๓ และ จะไม่เป็นข้อห้ามมิให้ว่ากล่าวกันในบันดาปัญหาทั้งปวง ที่เกิดขึ้นเนื่องแต่การตีความเช่นนี้เลย

ข้อ ๒๑๗

หนังสือสัญญาดังนี้จะต้องมีผลเป็นอันใช้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบันต่อกัน และจะต้องเป็นอันใช้ได้อยู่ชั่วกำหนดเวลาสิบปีนับตั้งแต่วันนั้นสืบไป

ถ้าภายในสิบสองเดือนก่อนสิ้นกำหนดสิบปีที่ว่านี้ อัครภาคฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้แจ้งเจตนาที่จะเลิกสัญญานี้แก่อีกฝ่ายหนึ่งแล้ว สัญญานี้จะต้องคงเป็นที่บังคับต่อไปจนกว่าจะสิ้นกำหนดปีหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่อัครภาคฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้บอกเลิกสัญญานี้

แต่ทว่าเป็นที่เข้าใจกันโดยบังชัต ว่าการบอกเลิกสัญญา เช่นว่านี้ จะมีผลพ้นบทสัญญาข้อใด ๆ ที่ได้ยกเลิกเสียแล้ว โดยความตกลงก่อน ๆ และโดยหนังสือสัญญาดังนี้ ให้เป็นอันกลับใช้ได้ อีกนั้นไม่ได้เลย

ข้อ ๒๑๘

หนังสือสัญญาดังนี้ จะต้องได้รับสัตยาบัน และสัตยา

มันทั้งสองฝ่ายนั้น จะต้องแลกเปลี่ยนกันณะกรุงปารีส ๓
 กรุงเทพฯ ฯ ภายในระยะเวลาสั้นที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้

เพื่อเป็นพยานหลักฐานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ฝ่าย
 ได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในหนังสือสัญญาเป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศสและกรุงปารีส เมื่อ
 วันที่ ๑๔ เดือนกุมภาพันธ์ พุทธศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า
 ตรงกับวันที่ ๑๔ ของเดือนที่ ๑๑ พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อย
 หกสิบเจ็ด

(ลงพระนาม) จรูญ

(ลงนาม) เอรวิโยต์

๓๗)

ไปร โทคต

ว่าด้วยอำนาจศาลอันจะพึงใช้แก่คนสังกัดชาติฝรั่งเศส

(พลเมืองและคนในบังคับ และคนในอารักขา)

ในพระราชอาณาจักรสยาม ตัดท่ายหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี

และการค้าขาย และการเดินเรือ

ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๙๒๕

ในขณะที่เมื่อกำลังจะลงนามกันวันนี้ ในหนังสือสัญญานี้
ใหม่ ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ
ซึ่งทำกันในระยะ พระราช อาณาจักร สยามกับ เปรุปลิก ฝรั่งเศส
นี้ ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย โดย
ประสงค์จะระงับปัญหาเรื่องอำนาจศาลอันจะพึงใช้แก่คนสังกัด
ชาติฝรั่งเศส (พลเมือง และคนในบังคับ และคนในอารักขา)
ในพระราชอาณาจักรสยามให้ สิ้นเชิง และให้เป็นที่พอใจแก่
กันและกันทั้งสองประเทศ จึงตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

จนกระทั่งถึงวันที่บันดาประมวลกฎหมายสยาม คือ ประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา ประมวล
กระบวนการพิจารณาความแพ่ง ประมวลกระบวนการพิจารณาความ

อาญา กับพระธรรมนูญศาลจะได้เป็นอันเริ่มใช้แล้วทั้งหมดนั้น
พลเมืองฝรั่งเศสตลอดทั่วพระราชอาณาจักรสยาม จะต้องอยู่
ใต้อำนาจศาลพิเศษ อันชื่อว่า ศาลต่างประเทศ ซึ่งได้มีระเบียบ
ตั้งขึ้นแล้วแต่ก่อนนั้น ตามบทบัญญัติซึ่งวางไว้ในข้อ ๔ แห่ง
โปรโตคอลฉบับนี้

ภายหลังวันทวนั้น คนเหล่านี้จะต้องอยู่ใต้อำนาจศาลสยาม
ธรรมดา หากแต่มีข้อสงวนไว้ในอันที่พนักงานทูตและพนักงาน
กงสุลฝรั่งเศสในกรุงสยามจะดำเนินสิทธิของตนได้ ดังที่มีกำหนด
ไว้ในข้อ ๕ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้ ช่วงกำหนดเวลา ๕ ปี นับ
ตั้งแต่วันทวนนั้นเป็นต้นไป

ข้อ ๒๓

จนกระทั่งวันที่บันดาประมวลกฎหมายสยาม ซึ่งจารึกลงไว้
ข้างบนนี้จะได้เป็นอันเริ่มใช้แล้วทั้งหมด ชาวอาเซียในบังคับ
และในอารักขาฝรั่งเศส ที่สำนักอาศัยอยู่ในมณฑลอุดร และ
อีสาน แม้จะได้จดทะเบียนที่สถานกงสุลฝรั่งเศสในกรุงสยาม
เมื่อวันเดือนปีใด ๆ ก็ดี กับทั้งชาวอาเซียในบังคับและใน
อารักขาฝรั่งเศสที่สำนักอาศัยอยู่นอกมณฑลที่ทวนนั้น และได้
จดทะเบียนที่สถานกงสุลฝรั่งเศสในกรุงสยาม ก่อนวันที่ ๒๓
มีนาคม พ. ศ. ๑๘๐๗ อันเป็นวันที่ได้ลงนามกันในหนังสือ

สัญญาฉบับท้ายที่ได้ทำกันในระหว่าง ฝรั่งเศสกับสยามมาแล้วนั้น จะต้องอยู่ใต้อำนาจศาลต่างประเทศ ภายในบังคับแห่งข้อไขซึ่งมีกำหนดไว้ในข้อ ๔ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้

ภายหลังวันที่กล่าวข้างต้นนั้น คนเหล่านั้นจะต้องอยู่ใต้อำนาจศาลสยามธรรมดา

ข้อ ๓

ชาวเอเชียในบังคับและในอารักขาฝรั่งเศสที่สำนักอาศัยอยู่นอกมณฑลอุดรและอีสาน และได้จดทะเบียนที่สถานกงสุลฝรั่งเศสในกรุงเทพฯ ภายหลังวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๑๙๐๗ กับทั้งคนในบังคับและในอารักขา ฝรั่งเศสที่ไม่ใช่ชาวเอเชียเหล่านั้น จะต้องอยู่ใต้อำนาจศาลสยามธรรมดา และจะดำเนินสิทธิอันคดีดังที่มีกำหนดไว้ในข้อ ๕ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่คนเหล่านั้นหาได้ไม่

ข้อ ๔

ศาลต่างประเทศ ซึ่งจะต้องตั้งขึ้นในท่าเลทุกแห่ง ที่ตามทางการยุติธรรมอย่างดี บังเกิดความจำเป็นขึ้น หากให้้อัครราชทูตแห่งเรูปบลึงฝรั่งเศสณะกรุงเทพฯ ๆ กับเสนาบดีว่าการต่างประเทศแห่งกรุงเทพฯ ทำความตกลงกันเสียก่อน จึงค่อยตั้งขึ้นนั้น มีอำนาจศาลอันจะต้องใช้และดำเนินการ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ศาลต่างประเทศภายในบังคับแห่งข้อไขอันกำหนดไว้ในข้อ ๑ และ ข้อ ๒ มีอำนาจในส่วนแห่งกรอบไปถึงคดีแพ่งอาชญากรรมใด ๆ ที่คนสังกัดชาติฝรั่งเศสเป็นคู่ความ ฐานเป็นโจทก์คดี ฤ็าเป็นจำเลยคดี และในส่วนอาญากรอบไปถึงความลเมิดทุกชนิด ที่คนสังกัดชาติฝรั่งเศสเป็นผู้กระทำผิด ฤ็า เป็นเจ้าทุกข์

๒. ในศาลชั้นต้นนั้น กงสุลฝรั่งเศสณกรุงเทพฯ ฯ ฤ็า กงสุล ฤ็า วิศวกงสุลฝรั่งเศสผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำนักอาศัยอยู่ตามหัวเมืองภายในพระราชอาณาจักร์นี้ จะต้องมีสิทธิที่จะเข้าไปอยู่ด้วยในเวลาพิจารณาคดีใด ๆ ที่คนสังกัดชาติฝรั่งเศสเป็นคู่ความอยู่นั้น ฤ็า จะแต่งตั้งผู้แทนที่ได้รับอำนาจโดยถูกต้องให้เข้าไปอยู่แทนก็ได้ และมีสิทธิที่จะแสดงความเห็นทุกประการ ที่เห็นเป็นการสมควร เพื่อประโยชน์แก่ความยุติธรรมนั้นด้วย

๓. คดีอุทธรณ์คำตัดสินของศาลต่างประเทศนั้น จะต้องนำขึ้นต่อศาลอุทธรณ์ณกรุงเทพฯ ฯ

จนกว่าจะได้ลงมือไขประมวลกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งได้จําหน่ายไว้ข้างบนนี้ ข้อ ๕ แห่งโปรโตคอลระหว่างฝรั่งเศสกับสยามลงวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๑๘๐๗ นั้น จะต้องเป็นอันคงอยู่ก่อน

และจะต้องใช้ไปก่อน สำหรับพลเมืองฝรั่งเศสเช่นอย่างที่ใช้
สำหรับคนในบังคับและคนในอารักขาฝรั่งเศสเหมือนกัน

๔. ในคดีชั้นต้นทุกเรื่องที่อยู่ใต้อำนาจศาลต่างประเทศ ซึ่ง
จำเลยและผู้ต้องหาเป็นคนสัญชาติฝรั่งเศสนั้น พนักงานทูตและ
พนักงานกงสุลฝรั่งเศสพึงดำเนินสิทธิของตนได้ ดังที่มีกำหนด
ไว้ในข้อ ๕ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้

๕. ในคดีใดๆ ที่ศาลต่างประเทศได้พิจารณาตัดสินในชั้น
ต้นและได้อุทธรณ์ขึ้นไปยังศาลอุทธรณ์ณะกรุงเทพฯ นั้น จะ
ต้องเปิดโอกาสให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นไปยังชั้น
ฎีกาได้. ในชั้นนี้ พึงอุทธรณ์ได้ในปัญหาว่าด้วยศาลไร้อำนาจ
พิจารณาและศาลใช้อำนาจผิด และโดยนัยทั่วไปในข้อปัญหา
ผิดกฎหมายทุกสถาน การอุทธรณ์ชั้นนี้ จะต้องพิจารณาพิพากษา
ในศาลสยามอันสูงสุด ฤๅที่ชื่อว่าศาลฎีกานั้น

ข้อ ๕

สิทธิของตนซึ่งมีสงวนไว้สำหรับพนักงานทูตและพนักงาน
กงสุลฝรั่งเศส ในคดีที่อยู่ใต้อำนาจศาลต่างประเทศ ตามความ
ในวรรคที่ ๔ ของข้อ ๔ ก็นั้น ฤๅ ในคดีที่อยู่ใต้อำนาจศาลสยาม

ธรรมดา ตามความในข้อ ๑ แห่งโปรโตคอลฉบับนี้ ก็ดี จะต้อง
ดำเนินโดยนัยดังต่อไปนี้ คือ

๑. ในคดีแพ่งอาญาใด ๆ ในศาลชั้นต้น ซึ่งจำเลยอา
ผู้ต้องหาเป็นพลเมือง อา คนในบังคับ อา คนใน อารักขาฝรั่งเศส
นั้น อัครราชทูตอาอุทูตฝรั่งเศสในกรุงเทพฯ เมื่อได้รับแจ้ง
ความโดยถูกต้อง ในข้อที่ว่าคดีได้ดำเนินไปอย่างไรแล้ว ถ้า
และเห็นเป็นการสมควร เพื่อประโยชน์แก่ความยุติธรรมไซ้
พึงให้กงสุลฝรั่งเศสในกรุงเทพฯ กงสุลอาเวศกงสุลฝรั่งเศส
ตามหัวเมืองภายในพระราชอาณาจักร ดำเนินการถอนคดีนั้น ๆ
ได้ ไม่ว่ากระบวนการคดีจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ทั้งนี้คดีอยู่
ในระหว่างพิจารณาในศาลใด จะต้องมีการร้องเป็นลายลักษณ์
อักษรไปถึงศาลนั้น

๒. คดีใด ๆ ที่ถอนมาดังกล่าวข้างบนนี้ จะต้องโอนให้แก่
ทางการยุติธรรมฝ่ายกงสุลฝรั่งเศส และนับตั้งแต่เวลาที่ได้ส่ง
คำขอร้องให้แล้วนั้น ทางการยุติธรรมฝ่ายกงสุลนั้นจะต้องทรง
อำนาจพิจารณาแต่ฝ่ายเดียว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสยามจำเป็นจะ
ต้องให้อุปการไมตรีในการนี้ด้วย

คดีเช่นนี้จะต้องพิจารณาตัดสินตามกฎหมายฝรั่งเศส แต่
ทว่ากฎหมายไทยยังจะต้องเป็นอันพึงให้อยู่ ในกรณีและเท่า

ที่ความในคดีนั้น จะได้เป็นวัตถุประสงค์บังคับแล้วในประมวลกฎหมาย ฎกกฎหมาย ฎาข้อบังคับสยามอันได้ประกาศแล้วตามระเบียบ และได้ลงมือใช้ และได้ส่งไปให้สถานทูตฝรั่งเศส ณ กรุงเทพมหานคร ฯ ทราบโดยถูกต้องแล้วด้วย

ข้อ ๒

จนกระทั่งถึงวันที่สิ้นเขตการค้าเนรสิทธิตอนคดี กล่าวคือ ๕ ปีภายหลังจากเมื่อได้เริ่มขึ้นนับตามประมวลกฎหมายสยาม ซึ่งจรรยาไว้ข้างบนนี้ คนสังกัดชาติฝรั่งเศสใด ๆ ที่ปรากฏเป็นจำเลย ฎาเป็นผู้ต้องหาในคดีที่ได้เริ่มฟ้องในมณฑลชนบทนั้น ฟังร้องขอได้เสมอ เพื่อให้ย้ายคดีไปจากศาลอันทรงอำนาจในคดีนั้น ถ้าและเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการในท้องที่ขอมอนุมัติให้แล้ว คดีนั้นจะต้องพิจารณาตัดสิน ณ กรุงเทพมหานคร ฯ ฎาขณะที่เดิมนั้นเอง โดยให้ผู้พิพากษาระพะคะคนที่เป็นคนละของศาล ซึ่งจักทรงอำนาจพิจารณาคดี ณ กรุงเทพมหานคร ฯ นั้น เป็นผู้พิพากษา คำขอร้องเช่นนี้จะต้องแจ้งไปให้กงสุล ฎาไวศกงสุลฝรั่งเศส ทราบด้วย

ข้อ ๓

แม้มีคดีแพ่ง ฎาคดีอาญาขึ้นฟ้องต่อศาลใด ๆ ก็ดี เมื่อ

จะแย้งในข้อที่ว่าศาลไร้อำนาจพิจารณาโดยสันนิษฐานจากบันทึก
ฐานที่วางไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้แล้ว จะต้องนำขึ้นกล่าวก่อน
เฉลยความใด ๆ ที่เป็นการแก้มูลกระทู้แห่งคดีในทั้งสี่

ข้อ ๘

จนกระทั่งถึงวันที่บันทึกประมวลกฎหมายสยามที่จารึกไว้
ข้างบนนี้ เป็นอันใช้ได้แล้วทั้งหมด รัฐบาลสยามยังจะต้องส่ง
บทกฎหมายและบทข้อบังคับที่พึงที่ได้ประกาศใหม่นั้นไปให้
สถานทูตฝรั่งเศสในกรุงสยามทราบ และจะต้องพยายามที่จะ
คำนึงถึงความเห็นต่าง ๆ ในเรื่องบทกฎหมายและบทข้อบังคับ
นั้น ๆ ซึ่งสถานทูตที่วานั้นจะได้เสนอมาภายในเวลาอันสมควร

ข้อ ๙

บทบัญญัติในโปรโตคอลฉบับนี้ ใช้ได้สำหรับบุคคลธรรมดา
และทั้งบทกณนิติสมมติ และคณะ และบริษัท และสมาคม
ซึ่งได้ตั้งขึ้นโดยถูกระเบียบตามกฎหมายฝรั่งเศส

ข้อ ๑๐

เพื่อให้เป็นความสะดวกในการที่จะใช้โปรโตคอลฉบับนี้ จะ
ต้องถือตามข้อความชั่วคราวระวางหัวต่อ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. คดีใด ๆ ที่อยู่ใต้อำนาจของศาลต่างประเทศ ฤๅ ศาล

สยามธรรมดา โดยอำนาจบทสัญญาแห่งโปรโตคอลลฉบับนี้ เมื่อคดีนั้น ๆ ยังไม่ได้ฟ้องร้องก่อนวันที่เริ่มใช้โปรโตคอลลฉบับนี้ไซ้ จะต้องยื่นฟ้องต่อศาลต่างประเทศ ๆ ศาลสยามธรรมดานั้น ๆ แม้ถึงว่าเหตุการณ์ซึ่งเป็นกรณีแห่งคดีนั้น จะได้เกิดขึ้นก่อนวันที่ว่านี้

๒. คดีใด ๆ ที่ยังคงอยู่ในระหว่างพิจารณาในทางการยุติธรรมของฝ่ายกงสุลฝรั่งเศสในวันที่ว่านั้น จะต้องคงอยู่ที่อำนาจของทางการยุติธรรมที่ว่านี้ ซึ่งทางการยุติธรรมนี้จะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติไปจนกว่าคดีจะดำเนินถึงที่สุด และเจ้าหน้าที่ฝ่ายสยามยังจะต้องให้ความช่วยเหลือต่อไป แต่การที่จะบังคับให้เป็นไปตามคำตัดสิน ฤคำพิพากษาซึ่งจะพึงมีในคดีนั้น ๆ จะต้องร้องให้ศาลต่างประเทศ ๆ ศาลสยามธรรมดาบังคับแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑

โปรโตคอลลฉบับนี้ เป็นอันเริ่มใช้ได้ตั้งแต่วันแลกเปลี่ยนสัตยาบัน หนังสือสัญญาซึ่งโปรโตคอลลฉบับนี้จัดทำอยู่นั้นเป็นต้นไป

เพื่อเป็นพยานหลักฐานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ละฝ่ายได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลลฉบับนี้เป็นสำคัญ

๔๖

ทำคู่กันเป็นสองฉบับเป็นภาษาฝรั่งเศสและกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนกุมภาพันธ์ พระคริสตศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า ตรงกับวันที่ ๑๔ ของเดือนที่ ๑๑ พระพุทธศักราช สองพัน-สี่ร้อยหกสิบเจ็ด

(ลงพระนาม) จรูญ

(ลงนาม) เอร์วิโยต์

ชำนาญหอสมุด

ไปว โทคต

ว่าด้วยอนุสัญญาพิเศษ และความตกลงบูรณาการ
เพื่อวางระเบียบความเกี่ยวพันระหว่าง
สยามกับอินโดจีนฝรั่งเศส

ในขณะที่กำลังจะลงนามกันวันนี้ในหนังสือสัญญาฉบับใหม่
ว่าด้วยทางพระราชไมตรี และการค้าขาย และการเดินเรือ
ซึ่งทำกันระหว่างพระราช อาณาจักรสยามกับ เรปUBLIC ฝรั่งเศสนั้น
ผู้มีอำนาจเต็มของอัครภาคีแห่งสัญญานี้ทั้งสองฝ่าย โดยอ้างถึง
ข้อ ๒๖ แห่งหนังสือสัญญาที่วานี้ คือ ข้อที่มีบทสัญญาว่าใน
กระบวนการที่เกี่ยวระเพาะอย่างยั้งแก่อินโดจีนฝรั่งเศส จะต้อง
เจรจาโดยเร็วที่สุดที่จะพึงเป็นไปได้ เพื่อทำอนุสัญญาพิเศษ
และความตกลงบูรณาการนั้น ๆ ซึ่งได้พร้อมกันตกลงว่า อนุสัญญา
และความตกลงนั้น ๆ จะต้องกล่าวระเพาะอย่างยั้งถึงบันดา
ปัญหาดังต่อไปนี้ โดยที่การจรรย์วันนี้จะไม่เป็นการจำกัด
จำนวนปัญหาอันจะพึงเจรจากันนั้น ด้วยอัครภาคีแห่งสัญญานี้
ต่างฝ่ายต่างสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะพิจารณาในเวลาที่จะเจรจากันตาม
ที่หมายไว้นี้ ซึ่งปัญหาทั้งปวงที่เห็นว่าจะเกี่ยวข้องกับความ
เกี่ยวพันในระหว่างสยามกับอินโดจีนฝรั่งเศสนั้น คือ

๑. ฐานะของคนไทยในอินโดจีน

๒. การเตรียมเรือในลำแม่น้ำโขง และระเบียบนิติการสำหรับแม่น้ำนั้น หากแต่มีข้อสงวนไว้ซึ่งข้อความในข้อ ๑ แห่งหนังสือสัญญาลงวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๑๙๕๓

๓. การจัดวางระเบียบการคดณะข้าหลวงใหญ่ไทย—ฝรั่งเศสประจำแม่น้ำโขง

๔. ความตกลงเรื่องการค้าขาย และการศุลกากรอันจะพึงทำต่อกันตามบทสัญญาในข้อ ๑๕ แห่งหนังสือสัญญานับนี้คือ ความตกลงที่จะพึงใช้ได้สำหรับการภาษีอากรและความสะดวกทั้งปวงที่พึงเลงในข้อ ๑๖ และข้อ ๑๗ แห่งหนังสือสัญญาที่ว่านั้น และอีกประการหนึ่ง จะต้องมีบทบัญญัติทุกอย่างสำหรับที่จะวางระเบียบและป้องกันการค้าขาย ผ่านชายแดนทางบกอันเป็นสามัญแก่สยามกับอินโดจีนนั้นรวมอยู่ด้วย

เพื่อเป็นพยานหลักฐานแก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มแต่ฝ่ายได้ลงนามและประทับตราลงไว้ในโปรโตคอลฉบับนี้เป็นสำคัญ

ทำคู่กันเป็นสองฉบับ เป็นภาษาฝรั่งเศสและกรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนกุมภาพันธ์ ขริสต์ศักราช พันเก้าร้อยยี่สิบห้า ตรงกับวันที่ ๑๔ ของเดือนที่ ๑๑ พระพุทธศักราช สองพันสี่ร้อยหกสิบเจ็ด

(ลงพระนาม) จรูญ

(ลงนาม) เอร์ริโยต์

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลอำแพง อำเภอเมืองสมุทรสาคร และ
ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอกะทู้มโนรมย์ จังหวัด
สมุทรสาคร ซึ่งยกไปรวมขึ้นอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดเดียวกัน

ด้วยตำบลอำแพง อำเภอเมืองสมุทรสาคร และตำบลดำเนิน
สะดวก อำเภอกะทู้มโนรมย์ จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งได้ประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๒๕
ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วนั้น บัดนี้ทางราชการฝ่ายปกครอง
ได้ยกไปรวมขึ้นในท้องที่อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดเดียวกัน
แล้ว เหตุฉะนั้นก็เป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
พ.ศ. ๒๔๖๔ ในตำบลอำแพง อำเภอเมืองสมุทรสาคร และ
ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอกะทู้มโนรมย์ไปรวมอยู่ในอำเภอ
บ้านแพ้ว ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครอง
ด้วย

ประกาศมาแต่วันที่ ๒ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๖ ธันวาคม หน้า ๒๓๑)

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับราชการสำเร็จราชการแผ่นดิน ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า

เมื่อได้ออก ประกาศ ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๑, ๒ และ ๓ แล้ว ทรงพระราชดำริเห็นจำเป็นให้ มีบทลงโทษเป็นอาญาในการ กระทำผิดต่อบทบัญญัติบางข้อแห่ง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และรวมเข้าไว้ในกฎหมายลักษณะ อาญา เป็นแห่งเดียวกัน

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราบทบัญญัติทั้งหลายที่ จะกล่าวต่อไปนั้น และรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งแห่งกฎหมาย ลักษณะอาญา และให้ใช้บทบัญญัติทั้งหลายนี้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

ส่วนที่ ๑๑

ความผิดอันเกี่ยวแก่ห้างหุ้นส่วน
บริษัท สมาคม และมูลนิธิ

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโฆษณาหนังสือชวณ หนังสือบอกกล่าว
บ่าวร้อง ฤๅหนังสืออย่างอื่นในการชวณให้เข้าชื่อชื่อหุ้นของ
บริษัทจำกัดก่อนได้จดทะเบียนหนังสือบริคณสนธิ ท่านว่า
มีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๓๔๒ ผู้ใดโฆษณาหนังสือชวณ หนังสือบอกกล่าว
บ่าวร้อง ฤๅหนังสืออย่างอื่นในการชวณให้เข้าชื่อชื่อหุ้น
บริษัทจำกัดก่อนได้จดทะเบียนบริษัทนั้น ท่านว่ามีความผิด
ต้องรวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๓๔๓ ผู้ใดโฆษณาหนังสือชวณ หนังสือบอกกล่าว
บ่าวร้อง ฤๅหนังสืออย่างอื่นในการชวณให้เข้าชื่อชื่อหุ้น ฤๅ
หุ้นกู้ โดยฝ่าฝืนชั้นขัตตบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ข้อใดข้อหนึ่งในมาตรา ๑๑๐๒, ๑๑๐๓, ๑๒๒๓ ฤๅ
๑๒๓๓ ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา ๓๔๔ ผู้ใดเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้ถือหุ้น ฤๅ
สมาชิกในห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทจำกัดก็ดี สมาคมฤๅมูลนิธิก็ดี

ด้วยเจตนาจะฉ้อโกง และบังอาจทำลาย เปลี่ยนแปลง ตัด
ทอน ฎาปลอมสมุดหนังสือ เอกสาร ฎาหลักประกันอันมีค่า
ของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด สมาคม ฎามูลนิธิอื่นก็ดี ฎาลง
ข้อความเท็จ ฎาละเลยไม่ลงข้อความสำคัญในสมุดบัญชีฎา
เอกสารอย่างอื่นด้วยตนเอง ฎาเอออวยไปด้วยในการกระทำ
ฎาละเลยเช่นนั้นก็ดี ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่
เกินเจ็ดปี ฎาปรับไม่เกินห้าพันบาท ฎาทั้งจำและปรับทั้ง
สองสถาน

มาตรา ๓๔๕ ผู้ใดแสดงใจข้าวแพร่หลาย ฎาโฆษณาด้วย
ตนเองก็ดี ฎายังผู้อื่นให้แสดงใจข้าวแพร่หลาย ฎาโฆษณา
ก็ดี ซึ่งข้อความใดเป็นลายลักษณ์อักษร ฎาบัญชีอัน
ตนรู้ว่าเป็นเท็จในข้อความอันเป็นสาระสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่ง
ด้วยเจตนาจะลวง ฎาฉ้อสมาชิก ผู้ถือหุ้น ฎาเจ้าหนี้ของห้างหุ้น
ส่วน ฎาบริษัทจำกัดก็ดี ฎาด้วยเจตนาจะจูงใจให้บุคคลใดเข้า
เป็นหุ้นส่วน ฎาผู้ถือหุ้น ฎาให้มอบหมาย ฎาทรองทรัพย์สิน
อย่างใดให้แก่ห้างหุ้นส่วน ฎาบริษัทจำกัด ฎาให้เข้ารับประ
กันอย่างหนึ่ง อย่างใด เพื่อประโยชน์ของห้างหุ้นส่วน ฎาบริษัท
จำกัดก็ดี ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี
ฎาปรับไม่เกินสามพันบาท ฎาทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

มาตรา ๓๔๖ ผู้ใดประกอบการค้าฤทำกิจการค้าขาย ให้
ช้อฎาญ์หื้อซึ่งมีคำว่ “จำกัด” อยู่ข้างท้าย โดยมีได้ตั้งขึ้นเป็น
บริษัทจำกัดโดยชอบไซร้ ท่านว่มีความผิด ต้องรวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔๗ ถ้บริษัทจำกัดใดละเลยไม่ลงคำว่ “จำกัด”
ไว้ที่ปลายช้อ ในดวงตรา บ้ายฎาญ์หื้อ หนังสือบอกกล่าวบ่าร้อง
จดหมาย ใบแจ้งความ ฎาเอกสารอย่างอื่นของบริษัท
ท่านว่บริษัทนั้นมีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔๘ ถ้บริษัทจำกัดใดละเลยไม่ปฏิบัติตามบท
บัญญัติแห่งประมวลฎกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ช้อใดช้อหนึ่งใน
มาตรา ๑๑๓๘ ว่ด้วยสมุคตะเบียนผู้ถือหุ้น ท่านว่บริษัทนั้น
มีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกินวันละยี่สิบบาท เรียงราย
วันไป ตลอดเวลาที่ยังทำขาดคบกพร่อง

มาตรา ๓๔๙ ถ้บริษัทจำกัดใดละเลยไม่ปฏิบัติการภายใน
เวลาอันควร ให้ต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลฎกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ช้อใดช้อหนึ่งในมาตรา ๑๑๔๖, ๑๒๒๘, ๑๒๓๙ ฎ
๑๒๔๑ ว่ด้วยการจดทะเบียน ท่านว่บริษัทนั้นมีความผิด
ต้องรวางโทษปรับไม่เกินวันละยี่สิบบาท เรียงรายวันไป ตลอด
เวลาที่ยังทำขาดคบกพร่อง

มาตรา ๓๕๐ ถ้าบริษัทจำกัดใด ละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้อใดข้อหนึ่งใน มาตรา ๑๑๑๖ ว่าด้วยการจำหน่ายสำเนาหนังสือบริคณเสณษี และ ข้อบังคับก็ดี มาตรา ๑๑๔๕ วรรคต้น ว่าด้วยการจำหน่ายสำเนา บัญชีงบดุลก็ดี มาตรา ๑๑๓๘ ว่าด้วยสมุดทะเบียนและบัญชี รายชื่อผู้ถือหุ้นประจำปีก็ดี ฤ็มาตรา ๑๑๔๕ ว่าด้วยการแสดง จำนวนต้นทุน ของบริษัท จำกัดในเอกสารต่าง ๆ ของบริษัทก็ดี ท่านว่าบริษัทนั้นมีความผิด ต้องวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๓๕๑ ถ้าบริษัทจำกัดใด จัดซื้อหาหุ้นของตนเอง ฤ็ รับจำหน่ายหุ้นนั้นไว้ โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๔๓ ก็ดี ฤ็ละเลยไม่ปฏิบัติตาม บทบัญญัติมาตรา ๑๑๒๕ ว่าด้วยหุ้นซึ่งต้องรับก็ดี ท่านว่าบริษัท นั้นมีความผิด ต้องวางโทษปรับไม่เกินสิบบาท เรียงทุก ๆ หุ้นที่ได้รับซื้อหา เก็บรักษาไว้ฤ็ขายไปโดยมิชอบนั้น

มาตรา ๓๕๒ ถ้าบริษัทจำกัดใด คำเนิร กิจการไปโดยมิได้ ปฏิบัติให้ต้องตามความประสงค์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ พหณษีมาตรา ๑๑๔๘ ว่าด้วยบอกทะเบียนสำเนียงาร ท่านว่า บริษัทนั้นมีความผิด ต้องวางโทษปรับไม่เกินวันละยี่สิบบาท เรียงรายวันไป ตลอดเวลาที่ยังคงดำเนินกิจการอยู่เช่นนั้น

มาตรา ๓๕๓ ในกรณีที่กล่าวไว้ในหม่อมตราก่อนนั้น ถ้าความผิดนั้นเกิดแต่กรรมการผู้จัดการของบริษัทคนใดคนหนึ่ง ท่านว่ากรรมการผู้จัดการคนนั้นมีความผิด ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ เฉพาะตนอีกโสดหนึ่งด้วย

มาตรา ๓๕๔ ถ้าใบสำคัญหุ้น ใบสำคัญหุ้นกู้ ชนิดที่ออกให้แก่ผู้ถือ ได้ออกไปโดยฝ่าฝืนขึ้นบังคับทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๓๔ ฎ ๑๒๓๔ ท่านว่ากรรมการทุกคนซึ่งลงชื่อใบสำคัญนั้น ๆ มีความผิด ต้องวางโทษปรับไม่เกินคนละพันบาท

มาตรา ๓๕๕ ถ้าการประชุมอย่างใด ๆ อันบังคับไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๗๑ ฎ ๑๑๗๓ มิได้เรียกประชุมกัน ท่านว่ากรรมการของบริษัททุกคนซึ่งต้องรับผิดชอบในการขาดตกบกพร่องนี้มีความผิด ต้องวางโทษปรับคนหนึ่งไม่เกินวันละห้าสิบบาท เรียงรายวันไป ตลอดเวลาที่ยังคงขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๕๖ ถ้าเงินปันผลฤดูกาลเบียดได้จ่ายออกไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๐๑ ฎ ๑๒๐๒ ท่านว่ากรรมการของบริษัททุกคนซึ่งต้องรับผิดชอบในการจ่ายเงินนั้นมีความผิด ต้องวางโทษจำคุกไม่เกิน

ปีหนึ่ง ญาปรับไม่เกินสองพันบาท ญาทั้งจำและปรับทั้งสอง
สถาน

มาตรา ๓๕๗ ถ้าทำการขาดตกบกพร่องในอันจะปฏิบัติภารกิจให้ต้อง ตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ข้อใดข้อหนึ่งในมาตรา ๑๑๕๗ ว่าด้วยจดทะเบียนการตั้งกรรมการขึ้นใหม่ก็ดี มาตรา ๑๑๕๖, ๑๑๕๗ ญา ๑๑๕๕ วรรคสอง ว่าด้วย บาญซึ่งบุคคลก็ดี ญามาตรา ๑๒๐๗ ว่าด้วยรายงานการประชุมและ ข้อผิดก็ดี ท่านว่ากรรมการของบริษัททุกคนซึ่งต้องรับผิดชอบ ในการขาดตกบกพร่องนั้นมีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกิน คนละพันบาท

มาตรา ๓๕๘ ถ้าออกหุ้นกู้โดยอากรอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๒๕, ๑๒๓๐ ญา ๑๒๓๒ ท่านว่ากรรมการของบริษัททุกคนซึ่งต้องรับผิดชอบใน การออกหุ้นกุนั้นมีความผิด ต้องรวางโทษปรับไม่เกินคนละ พันบาท

มาตรา ๓๕๙ ถ้ามิได้ลงประกาศโฆษณาตั้งบังคับไว้ในประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๕๓ ภายในเวลาอันควร ท่านว่าผู้ชำระบาญทุกคนมีความผิด ต้องรวางโทษปรับคนหนึ่ง

ไม่เกินวันละสิบบาท เรียงรายวันไป ตลอดเวลาที่ยังทำการขาด
ตกบกพร่อง

มาตรา ๓๖๐ ถ้าทำการขาดตกบกพร่องในอันจะปฏิบัติกิจการ
ภายในเวลาอันควรให้ต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ข้อใดข้อหนึ่งในมาตรา ๑๒๕๔, ๑๒๕๘ ฎ ๑๒๗๐
ว่าด้วยการจดทะเบียนนั้น ท่านว่าผู้ชำระบัญชีทุกคนมีความผิด
ต้องวางโทษปรับคนหนึ่งไม่เกินวันละห้าบาท เรียงรายวันไป
ตลอดเวลาที่ยังทำการขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๖๑ ถ้ารายงานอันบังคับไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์มาตรา ๑๒๖๗ นั้น มิได้ยื่นยังหอทะเบียนภายใน
เวลาอันควร ท่านว่าผู้ชำระบัญชีทุกคนมีความผิด ต้องวาง
โทษปรับคนหนึ่งไม่เกินวันละห้าบาท เรียงรายวันไป ตลอด
เวลาที่ยังคงทำการขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๖๒ ถ้าในรวางชำระบัญชีการประชุมใดอันบังคับ
ไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๗๓ ฎ ๑๒๖๘
นั้น มิได้เรียกให้ประชุมกัน ท่านว่าผู้ชำระบัญชีทุกคนมีความ
ผิด ต้องวางโทษปรับคนหนึ่งไม่เกินวันละยี่สิบบาท เรียง
รายวันไป ตลอดเวลาที่ยังทำการขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๖๓ กรรมการผู้ชำระบัญชีคนใดซึ่งพิสูจน์ได้ว่าตนได้โต้แย้งคัดค้านต่อการที่กระทำการที่กระทำขาดตกบกพร่องดังกล่าวมาในมาตรา ๓๕๕ ถึง ๓๖๒ นั้นแล้ว ท่านว่ากรรมการผู้ชำระบัญชื่อนั้นห้ามมิโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ ไม้

มาตรา ๓๖๔ กรรมการผู้ชำระบัญชีทุกคนเมื่อปฏิบัติกรตามหน้าที่ หากกระทำการโดยทุจริตให้เป็นที่เสื่อมเสียประโยชน์ของบริษัท ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษปรับคนหนึ่งไม่เกินสามพันบาท

มาตรา ๓๖๕ ในการสอบบัญชีห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด สมาคม ราษฎรนิคม ผู้สอบบัญชีคนใดจงใจทำรายงานเท็จก็ดี ญารู้แล้วยังขึ้นรับรองบัญชีบุคคล ญาบัญชีชื่ออื่นฝ่าฝืนความจริงว่าถูกต้องก็ดี ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินปีหนึ่ง ญาปรับไม่เกินสองพันบาท ญาทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

มาตรา ๓๖๖ สมาคมใดทำการขาดตกบกพร่องในอันจะปฏิบัติกรภายในเวลาอันควรให้ต้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๒๘๓ ญา ๑๒๘๔ ว่าด้วยการจดทะเบียน ท่านว่าสมาคมนั้นมีความผิด ต้องรวางโทษปรับ

ไม่เกินวันละห้าบาท เรียงรายวันไป ตลอดเวลาที่ยังคงทำการ
ขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๖๗ ผู้ใดเป็นสมาชิกของสมาคมซึ่งตนรู้หรือว่ายังมีได้
จดทะเบียนตามกฎหมาย ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องวางโทษ
ปรับไม่เกินร้อยบาท

บุคคลผู้ใดรับมอบหมายให้จัดการารของสมาคม ซึ่งมีได้
จดทะเบียนตามกฎหมายนั้น ท่านว่ามีความผิด ต้องวางโทษ
ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๖๘ ผู้ใดยังขึ้นเป็นสมาชิกของสมาคมอยู่ทั้งที่ตน
รู้ว่าสมาคมนั้นได้เลิกกันแล้วโดยคำสั่งศาล ท่านว่าผู้นั้นมีความ
ผิด ต้องวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ฤาปรับไม่เกินพันบาท
ฤาทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

ผู้ใดยังขึ้นเป็นผู้จัดการของสมาคมเช่นนั้นอีกต่อไป ท่านว่า
ผู้นั้นมีความผิด ต้องวางโทษจำคุกไม่เกินปีหนึ่ง ฤาปรับไม่เกิน
สองพันบาท ฤาทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

มาตรา ๓๖๙ ผู้ใดเป็นผู้จัดการมูลนิธิอันได้รับอำนาจจาก
รัฐบาล ละเลยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์มาตรา ๙๔ ว่าด้วยการบอกกล่าวความสุดสิ้น
ลงแห่งมูลนิธินั้น ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องวางโทษปรับ

ไม่เกินวันละห้าสิบบาท เรียงรายวันไป ตลอดเวลาที่ยังคงทำ
การขาดตกบกพร่อง

มาตรา ๓๓๐ ผู้ใดเป็นผู้ชำระบาญชีสมาคม ญามูลนิธิ มีความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวมาในมาตรา ๓๕๕ ถึง ๓๖๒ และมาตรา ๓๖๔ ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ต้องวางโทษดังกำหนดไว้ ในมาตรานั้น ๆ

ในกรณีเช่นนั้น ท่านให้นำบทมาตรา ๓๖๓ มาใช้บังคับด้วย
ประกาศมาณวันที่ ๒๑ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ ธันวาคม หน้า ๕๓๓)

ประกาศกระทรวงคมนาคม
เรื่องแก้ไขประกาศเปลี่ยนอัตราค่าธรรมเนียม
ไปรษณีย์ต่างประเทศ

ตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่องเปลี่ยนอัตราค่าธรรมเนียมไปรษณีย์ต่างประเทศแลภายในพระราชอาณาจักร ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ ในข้อ (ง) (จ) และข้อ (ข) นั้น ยังคลาดเคลื่อนอยู่ ให้ใช้อัตราดังต่อไปนี้แทน คือ

(ง) หนังสือกิตติยะคดี (Commercial Papers) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อน้ำหนัก ๕๐ กรัม ฤๅเศษของ ๕๐ กรัม ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๑๕ สตางค์

(จ) ตัวอย่างสินค้าต่าง ๆ (Patterns & Samples) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อน้ำหนัก ๕๐ กรัม ฤๅเศษของ ๕๐ กรัม ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำไม่น้อยกว่า ๖ สตางค์ ตัวอย่างสินค้าเหล่านี้ต้องมีขนาดยาว ๔๕ ซังติเมตร กว้าง ๒๐ ซังติเมตร หนา ๑๐ ซังติเมตร ถ้าตัวอย่างเหล่านี้มีสันถานเป็นม้วนกลมต้องมีขนาดยาว ๔๕ ซังติเมตร และเส้นผ่านศูนย์กลางนำตัดของม้วนกลมนั้นต้องไม่ยาวกว่า ๑๐ ซังติเมตร

(ข) ของต่างชนิดรวมในห่อเดียวกัน (Mixed Packets) ค่าธรรมเนียม ๓ สตางค์ต่อน้ำหนัก ๕๐ กรัม ถ้าในห่อนั้นมีหนังสือกิตติยะหรือคดียุติธรรมอยู่ด้วย ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำ ๑๕ สตางค์

ถ้าในห่อนั้นมีตัวอย่างสินค้ารวมอยู่ด้วย ค่าธรรมเนียมอย่างต่ำ ๖ สตางค์

นอกจากนี้ให้คงใช้ตามประกาศเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวงษาอนุประพัทธ์

เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ ธันวาคม มา ๒๔๔)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔

ในท้องที่มณฑลราชบุรี

โดยมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
ซึ่งว่า “ เสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจที่จะทำบัญชีเพิ่มเติม
เพื่อขยายการใช้ในอำเภอและตำบลอื่น ๆ ได้อีกรำไป เมื่อเห็น
ว่าเป็นกาลสมควรที่จะทำดั่งนั้น ” นั้น บัดนี้สมควรใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ในท้องที่มณฑลราชบุรี
เพิ่มขึ้นอีก ๒ ตำบล จึงทำบัญชีเพิ่มเติมขยายการใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตามท้ายประกาศนี้ และ
กำหนดให้ ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศแต่วันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๗ ธันวาคม หน้า ๒๔๕)

๖๔

บัญชีเพิ่มเติมท้องที่ที่ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา

พระพุทธศักราช ๒๔๖๔

มณฑล	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล
ราชบุรี	ประจวบคีรีขันธ์	บ้านบรี กิ่งหัวหิน	สามร้อยยอด หนองแค

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในท้องที่จังหวัดสตูล

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับรัชทายาทสำเร็จราชการแผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ สำหรับมณฑลภูเก็ต ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในท้องที่จังหวัดภูเก็ตจังหวัด ๑ แล้วนั้น

บัดนี้ได้ทรงทราบใ้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางระหว่างจังหวัดสตูลกับสถานีควนเนียง ในท้องที่จังหวัดสงขลา ติดต่อกันได้แล้ว จึงได้มีผู้ใช้รถยนต์ส่วนตัวและรับจ้างส่งคนโดยसानและสินค้าขึ้นในจังหวัดสตูลมากเข้าด้วยกัน สมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคล และทรัพย์สินสมบัติ ทั้งเพื่อที่จะให้การบังคับบัญชายุอยู่ในระเบียบ

เรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติ
รถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศ
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่จังหวัดสตูล มณฑลภูเก็ตแต่บัดนี้ไป
ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับ
จดทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓ มกราคม หน้า ๒๔๘)

กฎเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
ออกตามมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์

โดยอาศัยอำนาจที่ได้มอบหมายไว้ในมาตรา ๕๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ผู้รับผิดชอบในการปกครองท้องที่ เห็นสมควรที่จะออกกฎข้อบังคับว่าด้วยการให้อำนาจ และการดูแลตรวจตรามูลนิธิไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามความในกฎข้อบังคับนี้ คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” นั้น

(ก) ในกรุงเทพมหานคร นายทะเบียนใหญ่ในกองสมุหพระนครบาล หรือพนักงานอื่นซึ่งสมุหพระนครบาลจะได้มอบหมายให้ทำการแทนสมุหพระนครบาล

(ข) ในหัวเมือง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ฤ็พนักงานอื่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ ๒ การให้อำนาจแก่มูลนิธินั้นจะได้รับต่อเมื่อทำเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษรร้องขอไปตามแบบ ซึ่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจะกำหนดและลงชื่อผู้ยื่นเรื่องราว กับทั้งต้องมี

ข้อความสำคัญทั้งหลายที่กล่าวไว้ในมาตรา ๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย เรื่องราวนี้ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยสำเนาตราสารตั้งมูลนิธิอื่นได้รับรองแล้วแนบไปด้วย

ให้ออกใบเสร็จรับเรื่องราวแก่ผู้ยื่นเรื่องราวไว้เป็นคู่มือฉบับหนึ่ง

ข้อ ๓ เมื่อได้รับเรื่องราวและทำการได้ส่วนแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องราวและสำเนตราสารตั้งมูลนิธิพร้อมด้วยความเห็นของตนไปยังเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยโดยเร็ว

ข้อ ๔ ภายในกำหนด ๓ เดือนนับแต่ได้รับเรื่องราวเป็นต้นไป ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยแจ้งไปทางพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ผู้ยื่นเรื่องราวทราบ ว่าได้วินิจฉัยยอมให้อำนาจแก่มูลนิธิฯ หรือไม่

ใจความสำคัญแห่งมูลนิธิ และวันเดือนปีที่ให้อำนาจแก่มูลนิธินั้น ให้โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๕ ในกรุงเทพมหานคร ให้มีใบอนุญาตชี้รายชื่อมูลนิธิทั้งหลายอันได้ให้อำนาจแล้วแสดงวันเดือนปีที่ได้ให้อำนาจนั้นสองฉบับ เก็บรักษาไว้ณสภาว่าการสมุหพระนครบาลฉบับหนึ่ง และที่กระทรวงมหาดไทยฉบับหนึ่ง

ส่วนในหัวเมือง ให้มีบาญชีสามฉบับ เก็บรักษาไว้ที่ศาลากลางจังหวัดฉบับหนึ่ง ที่ศาลารัฐบาลมณฑลฉบับหนึ่ง และที่กระทรวงมหาดไทยฉบับหนึ่ง

เรื่องราวและสำเนาตราสารตั้งมูลนิธินั้น ให้ส่งคืนไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อจะได้เก็บรักษาไว้ณที่ทำการนั้น ๆ

บุคคลใด ๆ ย่อมเข้าตรวจดูบาญชีรายชื่อและเอกสารต่าง ๆ อันเกี่ยวข้องแก่การให้อำนาจมูลนิธิได้ในระหว่างเวลาทำการวรรค ถ้าบุคคลใดจะขอสำเนาบาญชี ฎาใบสำคัญแสดงว่ามูลนิธินั้น ๆ มีอยู่ในบาญชีให้เจ้าหน้าที่รับรองด้วยนั้น ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกให้

ข้อ ๖ การเปลี่ยนแปลงข้อความสำคัญทั้งหลายที่กล่าวในมาตรา ๘๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ต้องบอกกล่าวแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน ๑๕ วัน ใจความที่เปลี่ยนแปลงข้อความสำคัญนี้ให้ โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๗ ค่าฤชาธรรมเนียมนั้น ให้เรียกดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ค่าเรื่องราว ฉบับละ ๕ บาท

(๒) ค่าตรวจดูบาญชีรายชื่อมูลนิธิและเอกสารอย่างอื่นครั้ง

ละ ๑ บาท

๓๐

(๓) คำคัดสำเนาบัญชีรายชื่อ ฎาใบสำคัญดังกล่าวมาใน
มาตราก่อน ร้อยคำแรก ๑ บาท ร้อยคำหลังฎาเศษของร้อย
๕๐ สตางค์

ให้ออกใบเสร็จเป็นสำคัญแก่ผู้ชำระเงินด้วย

ข้อ ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งกล่าวมาในฎาข้อบังคับนี้ เป็น
ทบวงการเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์

กระทรวงมหาดไทย

ฎาให้ไว้ณวันที่ ๓๐ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยายมราช

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๐)

ประกาศ

แก้ไขข้อความนำที่ผู้บังคับการกรมทหารรักษาวัง ว.ป.ร.

ตามประกาศกระทรวงวังลงวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘
ข้อความแจ้งตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ ตอน ๑๕ หน้า ๕๕
ซึ่งให้ผู้บังคับการรับพระบรมราชโองการได้โดยตรงเช่นเดียวกับ
กรมทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์นั้น บัดนี้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้กรมทหารรักษาวังสังกัดขึ้นในเสนาบดีกระทรวง
วังตามเดิมแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เจ้าพระยาธรรมมาชิกรณเวธิบดี
เสนาบดีกระทรวงวัง

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓ มกราคม หน้า ๒๕๔)

ประกาศกระทรวงคมนาคม

พแนกไปรษณีย์

เปลี่ยนอัตราพัสดุไปรษณีย์ทางบก และทางอากาศ

ด้วยการส่งพัสดุไปรษณีย์ไปมายังจังหวัดต่าง ๆ ในมณฑล
อุบล, ร้อยเอ็จ, อุดร, และจังหวัดเขียงรายในมณฑลพายัพ
ซึ่งให้เรียกค่าธรรมเนียมทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ
๕๐๐ กรัมต่อ ๔๐ สตางค์ สูงกว่าท้องที่อื่น ๆ เป็นพิเศษนั้น ก็
โดยเหตุที่ทางไปมาลำบาก ต้องเสียค่าขนส่งแพง บัดนี้การคมนาคม
ในท้องที่เหล่านี้สะดวกขึ้นกว่าแต่ก่อน สมควรจะลด
อัตราค่าธรรมเนียมพัสดุไปรษณีย์ลง คงเก็บตามอัตราธรรมดา
ทั่วไป

อนึ่งการส่งพัสดุไปรษณีย์ โดยอากาศยานในมณฑลภาคอีสาน
ระหว่างจังหวัดนครราชสีมา—ร้อยเอ็จ—ถึงอุบลราชธานี และ
จากร้อยเอ็จ—อุดร—ถึงหนองคาย ซึ่งเรียกค่าธรรมเนียม
ทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐๐ กรัมต่อ ๘๐ สตางค์
นั้น สมควรจะเรียกแต่เพียง ๔๐ สตางค์ทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม
หรือเศษของ ๕๐๐ กรัม

กระทรวงคมนาคมจึงได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา
 ทราบใต้ฝ่าตอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ลดอัตราค่าธรรมเนียม
 พัสดุไปรษณีย์ที่ส่งไปมาทางบกยังจังหวัดต่าง ๆ ในมณฑลอุบล,
 ร้อยเอ็ด, อุดร, และจังหวัดเขียงรายในมณฑลพายัพ ให้คง
 เกือบเป็นอัตราธรรมดาทั่วไป คือ ทุก ๆ น้ำหนัก ๕๐๐ กรัม
 หรือเศษของ ๕๐๐ กรัมต่อ ๒๐ สตางค์

ส่วนค่าธรรมเนียมส่งพัสดุไปรษณีย์ทางอากาศยานั้น ให้
 เกือบทุกน้ำหนัก ๕๐๐ กรัม หรือเศษของ ๕๐๐ กรัมต่อ ๔๐ สตางค์
 ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาจวันวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
 มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาวงษาอนุประพิทธ์
 เสนาบดีกระทรวงคมนาคม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๐ มกราคม หน้า ๒๕๕)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
ตั้งเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนรถยนต์ในจังหวัดสตูล

ด้วยตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในจังหวัด
สตูลลงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรดเกล้าฯ ให้เสนอบดี
กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับจดทะเบียนให้เป็น
ไปตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๔๕๒ กับประกาศ
แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๔๖๐ นั้น

บัดนี้ เสนอบดีกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดสตูลเป็นเจ้าหน้าที่ทำการรับจดทะเบียนรถยนต์ และ
กระทำการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยายมราช
เสนอบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๐ มกราคม หน้า ๒๕๓)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
กำหนดจำนวนยา “Eukodal” ให้ผู้ถือใบอนุญาต
มีได้ในปีหนึ่ง ๆ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
อาศัยอำนาจที่ได้ให้ไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
ให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ ให้เพิ่มชื่อยา “Eukodal” (Oxyd
ihydrocodeinonehydrochloride) เข้าในบัญชีประเภท ก. ห้าม
กฏเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๕ และยอม
ให้ผู้ถือใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ มียาได้ในปีหนึ่ง มีกำหนด
จำนวนดังต่อไปนี้

- ก. นักปรุขยาประกาศนียบัตร ๑๐๐ กรัม
- ข. นักปรุขยาไม่มีประกาศนียบัตร ๑๐ กรัม
- ค. แพทย์ประกาศนียบัตร ๕ กรัม
- ง. แพทย์ไม่มีประกาศนียบัตร ๓ กรัม

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยาอภัยมราช
เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๐ มกราคม หน้า ๕๕๘)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
ในตำบลนาบอน อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย
ซึ่งยุบไปรวมขึ้นกับตำบลนาเช่า ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
นาบอน อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ไปรวมขึ้นกับตำบล
นาเช่า ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ทั้งสองตำบลนี้ได้ประกาศ
ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นให้เป็น
อันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ในตำบล
นาบอนเดิมก็ได้ไปรวมอยู่กับตำบลนาเช่า ตรงกับทำเนียบ
ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๒๖๒)

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในจังหวัดอุดรดิตถ์ มณฑลพิษณุโลก

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับราชการสำเร็จราชการแผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใดจะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ได้ทรงทราบใตฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางในท้องที่จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความสะดวกเจริญขึ้นเป็นอันมาก จึงมีผู้นิยมใช้รถยนต์รับจ้างส่งคนโดยสารและสินค้าขึ้นในท้องที่จังหวัดอุดรดิตถ์มากเข้าด้วยกันสมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินบัติทั้งเพื่อที่จะให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ใน

ห้องที่จังหวัดอุดรธานี มณฑลพิษณุโลก ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป
ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับจด
ทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๔ มกราคม หน้า ๒๖๔)

ประกาศ

ให้ใช้พระราชบัญญัติรักษาคลอง พ.ศ. ๒๔๔๕
(ร.ศ. ๑๒๑) ในลำแม่น้ำสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี
ตอนตั้งแต่ประตูน้ำวัดพร้าวขึ้นไปทางเหนือ

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์
กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตาม
พระราชบัญญัติรักษาคลอง พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๑) มาตรา ๒
มีข้อความว่า เมื่อจะใช้พระราชบัญญัตินี้สำหรับลำคลองใด จะ
ได้ออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น บัดนี้
ความทราบได้มาล่องชลีพระบาทว่า การทดน้ำแควสุพรรณ
ได้ทำการเสร็จไปแล้วบ้างบางส่วน สมควรจะมีการรักษาลำน้ำ
สุพรรณตามส่วนที่ได้ทำการทดน้ำแล้ว และลำน้ำนั้นเงินมาก
ต้องทำการซ่อมแซมเดียวกับคลอง และบางแห่งก็เล็กกว่า
คลองใหญ่ ควรจะใช้พระราชบัญญัติรักษาคลองสำหรับลำน้ำ
บางส่วน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติ
รักษาคลอง พ.ศ. ๒๔๔๕ ในลำน้ำสุพรรณตอนประตูน้ำวัดพร้าว
ขึ้นไปทางทิศเหนือตลอดลำน้ำสุพรรณ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์
พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๔ มกราคม หน้า ๒๖๖)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ยกเว้นยาเสพติดให้โทษ

ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

โดยอาศัยอำนาจที่ได้มอบหมายไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ ขอประกาศยกเว้นยาที่ปรุงด้วยยาเสพติดให้โทษ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ อีก ๒ ขนาน อยู่ในประเภทจำกัด ตามความข้อ ๓ (ข) แห่งกฎเสนาบดีสำหรับยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ มีลำดับเลขที่และชื่อยาดังต่อไปนี้

๔๑ ขาเม็ดตราเปิดทอง (ห้างขายยาเจริญกรุง)

๔๒ ขาน้ำตราเปิดทอง (ห้างขายยาเจริญกรุง)

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยามรราช

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๔ มกราคม หน้า ๒๖๗)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลบ้านขวาง อำเภอธานี จังหวัดสุโขทัย
ซึ่งยุบไปรวมขึ้นตำบลบ้านกล้วย ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลพิษณุโลกแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบ
ตำบลบ้านขวาง อำเภอธานี จังหวัดสุโขทัย ไปรวมขึ้นกับตำบล
บ้านกล้วย ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ทั้งสองตำบลนี้ได้ประกาศ
ให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑
มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็น
อันว่าการใช้พระบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ในตำบล
บ้านขวางเดิมก็ได้ ไปรวมอยู่กับตำบลบ้านกล้วยตรงกับทำเนียบ
ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๒๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสมอบัติ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๔ มกราคม หน้า ๒๖๘)

ประกาศกรมสาธารณสุข

กำหนดจำนวนยาเสพติดให้โทษซึ่งจะต้องใช้ใน

พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ
พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ อธิบดีกรมสาธารณสุขขอประกาศโดย
อนุมัติของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย กำหนดจำนวนยาเสพติด
ให้โทษ ซึ่งเห็นว่าจะต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ดังต่อไปนี้

ฝิ่นยา (Medicinal Opium) สองหมื่นกรัม (๒๐,๐๐๐ กรัม)

ในของปรังต่อไปนี้

ผง (Powder) ดิงเจอร์ (Tincture)

เอ็กสแตร์กัต (Extract) ลิควิดเอ็กสแตร์กัต (Liquid
Extract) ลีควอร์ (Liquor) และเม็ดกลม (Pills)

มอร์ฟีน (Morphine) พันกรัม (๑,๐๐๐ กรัม)

ในของปรังต่อไปนี้

คาร์เตรต (Tartrate)

ผง (Powder)

ซัลเฟต (Sulphate)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับกินแรงเม็ดละ ๐.๐๑๖ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets) แรงเม็ดละ
๐.๐๖๕ กรัม, ๐.๐๓๒ กรัม, ๐.๐๑๖ กรัม, ๐.๐๑๑ กรัม, ๐.๐๐๘
กรัม, ๐.๐๐๕๔ กรัม, และ ๐.๐๒ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (With Atropine Sulphate)

แรงเม็ดละ ๐.๐๓๒ + ๐.๐๐๐๖๕ กรัม, ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๐๔๓
กรัม ๐.๐๐๘ + ๐.๐๐๐๓๒ กรัม, ๐.๐๐๕๔ + ๐.๐๐๐๒๖ กรัม,
๐.๐๑๐๘ + ๐.๐๐๐๕๓ กรัม

กับสตรีกนิน ซัลเฟต (With Strychnine Sulphate)

แรงเม็ดละ ๐.๐๑๖ + ๐.๐๐๑๐๘ กรัม,

กับเออร์โกตินินไซเตรต (With Ergotinine Citrate)

แรงเม็ดละ ๐.๐๑๑ + ๐.๐๐๐๖๕ กรัม,

น้ำบรรจุอัมพูลส์ (Solution in Ampoules)

แรงอัมพูลละ ๐.๐๓ กรัม, ๐.๐๒ กรัม, ๐.๐๑ กรัม, ๐.๐๑๕ กรัม
และ ๐.๐๑๖ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (With Atropine Sulphate)

แรงอัมพูลละ ๐.๐๑ + ๐.๐๐๐๓ กรัม, และ ๐.๐๑๕ + ๐.๐๐๐๔
กรัม

ไฮโปยูนิตส์ (Hypo Units) แรงหลอดละ ๐.๐๑๖ กรัม

กับอะโทรปีน (With Atropine) แรงหลอดละ ๐.๐๑๖ +
๐.๐๐๐๔ กรัม

ไฮโดรโคลไรด์ (Hydrochloride)

ผง (Powder)

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets)

แรงเม็ดละ ๐.๐๓๒ กรัม, ๐.๐๑๖ กรัม, ๐.๐๒ กรัม ๐.๐๑๑ กรัม,
๐.๐๐๘ กรัม, และ ๐.๐๑ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (With Atropine Sulphate)

แรงเม็ดละ ๐.๐๑๑ + ๐.๐๐๐๕ กรัม

น้ำบรรจุอัมพูลส์ (Solution in Ampoules)

แรงอัมพูลส์ละ ๐.๐๑ กรัม, ๐.๐๒ กรัม และ ๐.๐๑๖ กรัม

กับอะโทรปีน ซัลเฟต (With Atropine Sulphate)

แรงอัมพูลส์ละ ๐.๐๒ + ๐.๐๐๐๓๒ กรัม

กับสโคโพลามีน (With Scopolamine)

แรงอัมพูลส์ละ ๐.๐๑๕ + ๐.๐๐๐๑๒ กรัม

เอยูโคเดส (Eukodal) พันกรัม (๑,๐๐๐ กรัม)

ในของปรุ๋งต่อไปนี้

ผง (Powder)

แรงเม็ดละ ๐.๐๐๕ กรัม

น้ำบรรจุอัมพูลส์ (Solution in Ampoules)

แรงอัมพูลละ ๐.๐๑ กรัม และ ๐.๐๒ กรัม

เฮโรอิน ไฮโดรโคลไรด์ (Heroin Hydrochloride)

สองร้อยห้าสิบกรัม (๒๕๐ กรัม)

ในของปร่งต่อไปนี้

ผง (Powder)

เม็ดแบนสำหรับกิน แรงเม็ดละ ๐.๐๑ กรัม, ๐.๐๐๒๖ กรัม,
๐.๐๐๘ กรัม, ๐.๐๑๕ กรัม และ ๐.๐๐๕๔ กรัม

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets)

แรงเม็ดละ ๐.๐๑๑ กรัม, ๐.๐๐๕๔ กรัม, ๐.๐๐๒๗ กรัม,
๐.๐๐๒๖ กรัม, ๐.๐๑๖ กรัม, ๐.๐๐๘ กรัม และ ๐.๐๐๖๕ กรัม

โคคาอีน (Cocaine) ห้าร้อยกรัม (๕๐๐ กรัม)

ในของปร่งต่อไปนี้

ไฮโดรโคลไรด์ (Hydrochloride)

ผง (Powder)

ติงเจอร์โคคา (Tincture Coca)

ลิวิดเอ็กสแตร์กต์โคคา (Liquid Extract Coca)

เม็ดแบนสำหรับฉีด (Hypodermic Tablets)

แรงเม็ดละ ๐.๐๓๒ กรัม, ๐.๐๒ กรัม, ๐.๐๑๖ กรัม ๐.๐๑๑ กรัม

และ ๐.๐๐๖๕ กรัม

น้ำบรรจุอัมพูเลส (Solution in Ampoules)

แรงอัมพูเลส ๐.๐๑ กรัม, ๐.๐๒ กรัม, ๐.๐๓ กรัม และ

๐.๐๕ กรัม

โคเดอีน (Codeine) ห้าร้อยกรัม (๕๐๐ กรัม)

ในของปรังต่อไปนี้

อัลกาลอยด์ (Alkaloid)

ซัลเฟต (Sulphate)

ผง (Powder)

ไฮโดรโคลไรด์ (Hydrochloride)

ผง (Powder)

ฟอสเฟต (Phosphate)

ผง (Powder)

เม็ดสำหรับแทงฉีด (Hypodermic Tablets)

แรงเม็ดละ ๐.๐๑๖ กรัม, ๐.๐๓๒ กรัม

เม็ดสำหรับกิน แรงเม็ดละ ๐.๐๐๘ กรัม กับทาร์

๘๓

แปนโตปอน (Pantopon) ร้อยกรัม (๑๐๐ กรัม)

ในของปรุ่่งต่อไปนี้

ผง (Powder)

น้ำบรรจุอัมปูลส์ (Solution in Ampoules)

แรงอัมปูลละ ๐.๐๑ กรัม

กับสะโคโปลามิน (With Scopolamine)

แรง ๐.๐๑ + ๐.๐๐๓ กรัม

กรมสาธารณสุข

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

สกลวรรณการ

เซ็นแทนอธิบดี

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มกราคม น้า ๒๗๒)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
ตั้งเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนรถยนต์ในจังหวัดอุดรธานี
มณฑลพิษณุโลก

ด้วยตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในจังหวัด
อุดรธานี มณฑลพิษณุโลก ลงวันที่ ๒๒ มกราคม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๘ โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
จัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับรับจดทะเบียนให้ขึ้นไป ตามพระราช
บัญญัติรถยนต์ ศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขพระ
ราชบัญญัติรถยนต์ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ นั้น

บัดนี้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
อุดรธานีเป็นเจ้าหน้าที่ทำการรับจดทะเบียนรถยนต์ และกระทำ
การอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น แต่
บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยายมราช

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๒๑๗)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
สำหรับตำบลในชนวน อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
ซึ่งยุบไปรวมกับตำบลอ่าวลึกใต้ ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลภูเก็ตแจ้งว่า ทงราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
ในชนวน อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ไปรวมกับตำบลอ่าวลึก
ใต้ ท้องที่อำเภอเดียวกันแล้ว ทั้งสองตำบลนี้ได้ประกาศให้ใช้
พระราชบัญญัติประถมศึกษาแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔
ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นก็เป็นอันว่าการใช้พระราช
บัญญัติประถมศึกษาในตำบลในชนวนเดิมได้ ไปรวมอยู่กับตำบล
อ่าวลึกใต้ ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทงราชการฝ่ายปกครอง
ค้ำยแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๒๑๕)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 ในท้องที่อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี สำหรับ
 ตำบลบ้านจิก ซึ่งยุบไปพร้อมกับตำบลหนองบัว และตำบล
 โนนสัง ซึ่งแยกจากหมู่บ้านในตำบลหัวนาที่ตั้งขึ้น

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้เปลี่ยนแปลง
 ท้องที่ในอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี คือยุบตำบลบ้าน
 จิกไปรวมขึ้นตำบลหนองบัว และแยกหมู่บ้านในตำบลหัวนา
 ตั้งขึ้นเป็น ๒ ตำบล คือตำบลหัวนาและตำบลโนนสัง ท้องที่
 ทั้งนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุ
 ฉะนั้น

๑ เป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาในตำบลบ้าน
 จิกเดิมก็ได้ไปรวมอยู่กับตำบลหนองบัว ตรงกับทำเนียบท้องที่
 ของทางราชการฝ่ายปกครองแล้วด้วย และ

๒ ตำบลโนนสังซึ่งแยกมาจากตำบลหัวนา ก็เป็นอันได้
 ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ อยู่แล้ว
 ด้วย

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๒๙๐)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้ใช้กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ร.ศ. ๑๒๕)

เรื่องรักษาคลอง และกฎเสนาบดีกระทรวงเกษตร
 และสหกรณ์ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ร.ศ. ๑๒๕)
 เรื่องค่าธรรมเนียมเรือผ่านประตูน้ำ ในแม่น้ำสุพรรณ
 จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งแต่ที่สร้างประตูน้ำวัดพร้าวขึ้นไป

ด้วยตามพระราชบัญญัติรักษาคลอง พ.ศ. ๒๔๔๕ (ร.ศ. ๑๒๑)
 ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศให้ใช้ในลำน้ำสุพรรณ
 ตามประกาศลงวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ นั้น ในพระ
 ราชบัญญัติรักษาคลอง พ.ศ. ๒๔๔๕ มาตรา ๑๐ ให้อำนาจ
 เสนาบดีออกกฎเพื่อรักษาคลอง และตั้งอัตราค่ารักษาคลอง

เสนาบดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงประกาศให้ใช้กฎเสนาบดี
 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓
 (ร.ศ. ๑๒๕) เรื่องการรักษาคลอง กับกฎเสนาบดีกระทรวง
 เกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ร.ศ. ๑๒๕)
 เรื่องอัตราค่าธรรมเนียมเรือผ่านประตูน้ำสำหรับลำแม่น้ำสุพรรณ

๘๒

ตอนที่สร้างประตูน้ำวัดพร้าวขึ้นไปจนตลอดลำน้ำสุพรรณ ตั้งแต่
วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘

กระทรวงเกษตรธิการ

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๑ มกราคม หน้า ๒๘๑)

ประกาศให้ ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี มณฑลราชบุรี

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับราชการสำเร็จราชการแผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใดจะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ได้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางในจังหวัดกาญจนบุรีการไปมาสะดวกขึ้นเป็นอันมาก จึงมีผู้นิยมใช้รถยนต์รับจ้างบรรทุกคนโดยसानและสินค้าขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรีมากเข้าด้วยกัน สมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินสมบัติ ทั้งเพื่อจะให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราช

๕๔

บัญญัติรถยนต์ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่
จังหวัดกาญจนบุรี มณฑลราชบุรี ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับจด
ทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๐ มกราคม หน้า ๒๘๒)

ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในท้องที่จังหวัดนครนายกและจังหวัดปราจีนบุรี
มณฑลปราจีน

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับรัชทายาทสำเร็จราชการแผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใดจะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ ได้ทรงทราบใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางในท้องที่จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี การไปมาสะดวกขึ้นเป็นอันมาก จึงมีผู้ใช้รถยนต์ส่วนตัวและรับจ้างส่งคนโดยसानและสินค้าขึ้นในจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรีมากเข้าด้วยกัน สมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินสมบัติ ทั้งเพื่อที่จะให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราช

บัญญัติรถยนต์ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่
จังหวัดนครนายกและจังหวัดปราจีนบุรี มณฑลปราจีน ตั้งแต่
วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าหน้าที่สำหรับจัด
ทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มกราคม หน้า ๒๗๔)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
ตั้งเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนรถยนต์ในจังหวัดกาญจนบุรี
มณฑลราชบุรี

ด้วยตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ ในท้องที่
จังหวัดกาญจนบุรี ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรด
เกล้า ๆ ให้เสนานต์กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับ
จดทะเบียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรถยนต์ ศก ๑๒๘
(พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถ
ยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ นั้น

บัดนี้เสนานต์กระทรวงมหาดไทยได้ตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
กาญจนบุรีเป็นเจ้าหน้าที่ทำการรับจดทะเบียนรถยนต์และกระทำ
การอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น
ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยาอมราช

เสนานต์

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๓๔)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
ตั้งเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนรถยนต์ ในจังหวัดนครนายก
และจังหวัดปราจีนบุรี มณฑลปราจีน

ด้วยตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในจังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับรับจดทะเบียนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรถยนต์ ศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ นั้น

บัดนี้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี เป็นเจ้าหน้าที่ทำการรับจดทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

กระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยาสยามราช
เสนาบดี

(ทพกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ปี ๑๓๓๕)

ประกาศ

กำหนดวันหยุดราชการนักขัตฤกษ์ประจำปี

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศ
แก่เจ้ากระทรวงทบวงการทุกหมู่ทุกกรมให้ทราบทั่วกันว่า

ทรงพระราชปรารภว่า ระเบียบวันหยุดราชการตามนักขัต
ฤกษ์ประจำปี ซึ่งใช้อยู่ตามประกาศกำหนดวันหยุดราชการ
พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้น วัโดยลักษณะ ตกเป็น ๒ อย่าง คือ หยุด
พักผ่อนร่างกายอย่าง ๑ หยุดเพื่อแสดงความเคารพต่อราชการ
และพระศาสนาอีกอย่าง ๑ แต่การหยุดพักผ่อนนั้นตามระเบียบ
ของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติย่อมอนุญาตให้ข้าราชการทุกคน
จะพึงลาหยุดได้มากบ้างน้อยบ้างตามระเบียบแห่งกระทรวงนั้น ๆ
อยู่แล้ว ทรงพระราชดำริให้เห็นควรที่จะเลิกการหยุดใหญ่ใน
ต้นปีนั้นเสีย และแก้ไขขการหยุดอื่น ๆ อีกบ้าง จึงโปรดเกล้าฯ
ให้กำหนดใหม่ดังนี้

ตรุษสงกรานต์ (๔ วัน) วันที่ ๓๑ มีนาคม วันที่ ๑-
๒-๓ เมษายน

วันที่ระลึกมหาจักรี (๑ วัน) วันที่ ๖ เมษายน

วิสาขบูชา (๓ วัน) } ขึ้น ๑๔-๑๕ และแรมค่ำ
 เข้าปฐมพรรษา (๓ วัน) } เดือน ๖ และ เดือน ๘

วันสวรรคตแห่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง (๑ วัน) } วันที่ ๒๓ ตุลาคม

เฉลิมพระชนม์พรรษา (๓ วัน) วันที่ ๗-๘-๙ พฤศจิกายน

พระราชพิธีฉัตรมงคล (๓ วัน) วันที่ ๒๔-๒๕-๒๖

กุมภาพันธ์

ให้เจ้ากระทรวงทบวงการประพุดติให้ถูกต้องจงทุกประการ
 ประกาศมาวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
 ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๓๖)

ประกาศให้ ไร่พระราชบัญญัติล้อเลื่อน
ในท้องที่จังหวัดนครปฐม มณฑลนครชัยศรี

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับรัชทายาทสำเร็จราชการแผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ไร่พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๖๐ ในหัวเมืองมณฑลนอก จากกรุงเทพพระมหานคร ฉะที่ใดจะได้ ประกาศให้ทราบในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ ได้ทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีผู้นิยมใช้ล้อเลื่อนส่วนตัว และรับจ้างบรรทุกสินค้า มาก ขึ้นกว่า แต่ก่อนสมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินสมบัติให้ตั้งขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ไร่พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พุทธศักราช ๒๔๖๐ ในท้องที่จังหวัดนครปฐม มณฑลนครชัยศรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ส่วนเงินผลประโยชน์อันจะพึงได้จากการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติด้วยประการใด ๆ นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทานให้เป็นรายได้ของสุขาภิบาลเมืองนครปฐม ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ปี ๒๓๗)

ประกาศใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในท้องที่จังหวัดนครปฐม มณฑลนครชัยศรี

มีรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา ซึ่งได้ทรงรับราชการหาบสำเริงราชการ แผ่นดิน ดำรัสเหนือเกล้า ๆ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ในหัวเมืองมณฑลใด เมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ ได้ทรงทราบได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางระหว่างจังหวัดนครปฐม กับจังหวัดราชบุรีติดต่อกันได้แล้ว จึงมีผู้นิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวและรับจ้างรับส่งคนโดยसानและสินค้ามากขึ้นกว่าแต่ก่อน สมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินสมบัติ ทั้งเพื่อที่จะให้การบังคับบัญชาอยู่ในระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่

๑๐๓

จังหวัดนครปฐม มณฑลนครชัยศรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานขึ้นสำหรับ
จดทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ส่วนเงินค่าธรรมเนียม
ในการรับจดทะเบียน ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราช
ทานให้เป็นรายได้ของสุขาภิบาลเมืองนครปฐม

ประกาศมาณวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๓๕)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับตำบลข้าวสาร อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี
 ซึ่งยุบและแยกไปรวมขึ้นตำบลจำปาโมงและตำบล
 บ้านเม็ก ท้องที่อำเภอเดียวกัน

มณฑลอุดรแจ้งว่า ทางราชการฝ่ายปกครองได้ยุบตำบล
 ข้าวสาร อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี และแยกเอาหมู่บ้าน
 ไปรวมขึ้นกับตำบลจำปาโมง และตำบลบ้านเม็ก ท้องที่อำเภอ
 เดียวกันแล้ว ทั้ง ๓ ตำบลที่กล่าวนี้ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
 ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔
 ในคราวเดียวกันแล้ว เหตุฉะนั้นเป็นอันว่าการใช้พระราชบัญญัติ
 ประถมศึกษาในท้องที่ตำบลข้าวสารเดิมก็ได้ไปรวมอยู่กับตำบล
 จำปาโมงและตำบลบ้านเม็ก ตรงกับทำเนียบท้องที่ของทางราช
 การฝ่ายปกครองแล้วด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๔๑)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องการใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔
 สำหรับอำเภอลาดยาว ท้องที่จังหวัดนครสวรรค์
 ซึ่งรวมตั้งขึ้นใหม่

ด้วยตำบลลาดยาว ตำบลหนองยาว ตำบลวังม้า อำเภอ
 โกรกพระ กับตำบลเนินขี้เหล็ก ตำบลบ้านไร่ อำเภอบรรพต
 พิสัย จังหวัดนครสวรรค์ และตำบลมาบแก ตำบลวังเมือง
 อำเภอทับทัน จังหวัดอุทัยธานี รวม ๗ ตำบล ซึ่งทางราชการ
 ฝ่ายปกครองได้รวมตั้งขึ้นเป็นอำเภอหนึ่ง เรียกว่า "อำเภอ
 ลาดยาว" ขึ้นแก่จังหวัดนครสวรรค์นั้น ตำบลทั้ง ๗ นี้ได้
 ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วคือ
 ตำบลลาดยาว ตำบลหนองยาว ตำบลบ้านไร่ ตำบลมาบแก
 ตำบลวังเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ และตำบล
 วังม้า ตำบลเนินขี้เหล็ก ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕
 เหตุฉะนั้น ก็เป็นอันว่า การใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา
 พ.ศ. ๒๔๖๔ ในตำบลลาดยาว ตำบลหนองยาว ตำบลวังม้า
 ซึ่งเดิมขึ้นอำเภอโกรกพระ ตำบลเนินขี้เหล็ก ตำบลบ้านไร่

๑๐๖

ซึ่งเดิมขึ้นอำเภอบรรพตพิสัย และตำบลมาบแก ตำบลวังเมือง
ซึ่งเดิมขึ้นอำเภอทัพทัน ทั้ง ๓ ตำบลนี้ ไปรวมอยู่ในท้องที่
อำเภอลาดยาว ซึ่งขึ้นแก่จังหวัดนครสวรรค์ ตรงกับทำเนียบ
ท้องที่ของทางราชการฝ่ายปกครองด้วย

ประกาศแต่วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์

จางวางเอก เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ หน้า ๓๔๒)

ประกาศเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
ว่าด้วยการจำหน่ายธนบัตรอย่างใหม่ราคาห้าบาท
สิบบาทและยี่สิบบาท

พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศุภโยคเกษม เสนาบดีกระทรวง
พระคลังมหาสมบัติ ขอประกาศตามข้อความในมาตรา ๑๘
แห่งพระราชบัญญัติธนบัตรรัตนโกสินทรศก ๑๒๑ ซึ่งได้แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนบัตรเพิ่มเติม รัตนโกสินทร
ศก ๑๒๕ และพระราชบัญญัติธนบัตรแก้ไขเพิ่มเติม พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๘ นั้น ว่าตั้งแต่วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๘
เป็นต้นไป เจ้าพนักงานธนบัตรจะเริ่มจำหน่ายธนบัตรอย่างใหม่
ราคาฉบับละห้าบาท สิบบาท และยี่สิบบาท แบบเดียวกับ
ธนบัตรอย่างใหม่ราคาหนึ่งบาท ซึ่งได้แจ้งลักษณะไว้ละเอียด
ในประกาศลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ แล้ว
ผิดกันแต่

(๑) ขนาดกว้างยาว

ธนบัตรราคาห้าบาท ๑๕.๕ เซ็นติเมตร กับ ๘.๕ เซ็นติเมตร
ธนบัตรราคาสิบบาท และยี่สิบบาท ๑๗.๕ เซ็นติเมตร กับ
๘.๕ เซ็นติเมตร

(๒) ด้านนำมีเลขหมายธนบัตรกับวันเดือนปีอยู่ ๓ แห่ง เหมือนในธนบัตรราคาหนึ่งบาท ๒ แห่ง อีกแห่งหนึ่งเป็นภาษาไทยอยู่ตอนกลางธนบัตรเบื้องล่าง

(๓) ลวดลายกระหนกผิดเพี้ยนจากในธนบัตรใหม่ราคาหนึ่งบาท และต่างกันทุก ๆ ราคา

(๔) สี

ธนบัตรราคาห้าบาท ม่วงทับพื้นเขียวอ่อน

ธนบัตรราคาสิบบาท น้ำตาลแก่ทับพื้นชมพู

ธนบัตรราคายี่สิบบาท เขียวทับพื้นเทา

สีลายไม้พิมพ์ทับรัศมีแดงใหญ่ เขียวในธนบัตรราคาห้าบาท และสิบบาท และม่วงในธนบัตรราคายี่สิบบาท
 พัญชนะในเลขประจำหมวดจะเรียงดังต่อไปนี้

ธนบัตรราคาห้าบาท	ด	ถึง	ด
	๑		๑๐๐
ธนบัตรราคาสิบบาท	ท	ถึง	ท
	๑		๑๐๐
ธนบัตรราคายี่สิบบาท	น	ถึง	น
	๑		๑๐๐

๑๐๕

และในหมวดหนึ่ง ๆ จะมีธนบัตรเป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ฉบับ
เรียงเลขหมายตั้งแต่ ๐๐๐๐๑ ถึง ๑๐๐๐๐๐

ธนบัตรด้านหน้าจะมีลายเซ็นนามเสนาบดีกระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติ

ธนบัตรราคา ห้าบาท สิบบาท และยี่สิบบาท อย่างเท่าที่
ใช้อยู่แล้วก็คงใช้ได้ตามเดิม

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

ศกโยคเกษม

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ น้ ๓๔๓)

กฎเสนาบดีเรื่องกันชา

เจ้าพระยาบรมราช เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เห็นชอบด้วยคำแนะนำของอธิบดีกรมสาธารณสุขในข้อที่ให้เพิ่มชนิดยาเสพติดให้โทษไว้ในบัญชี่ ตามความในมาตรา ๔ และ ๖ แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้นแล้ว จึงประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ยาที่ปรุงด้วยกันชาที่ดี ยามสมฤกษ์ของปรุ้งใด ๆ ที่มีกันชาก็ดี กับทั้งยางกันชาแท้ๆ ที่ได้ปรุงปนกับวัตถุใด ๆ เหล่านี้ ให้นำว่าเป็นยาเสพติดให้โทษทั้งสิ้น

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยาบรมราช

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ น้ ๓๔๖)

ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์
ในจังหวัดสวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัย
มณฑลพิษณุโลก

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) มีว่า ถ้าจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญนั้น

บัดนี้ ได้ทรงทราบได้เฝ้าล่องธุลีพระบาทว่า ถนนหนทางในที่จังหวัดสวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัย การสัญจรไปมาติดต่อกันมีความสะดวกขึ้นเป็นอันมาก จึงมีผู้นิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวและรับจ้างส่งคนโดยसानและสินค้าขึ้นในที่จังหวัดสวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัยมากเข้าด้วยกัน สมควรจะมีการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายบุคคลและทรัพย์สินสมบัติ ทั้งเพื่อที่จะให้การบังคับบัญชาเป็นระเบียบเรียบร้อย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน

๑๑๒

พ.ศ. ๒๔๖๐ ในท้องที่จังหวัดสวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัย
มณฑลพิษณุโลก ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้น
ไป

ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับ
จดทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่นๆ ให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปี
ที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๑๔ มีนาคม หน้า ๓๖๘)

ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติกองทุน
ข้าราชการในพระราชสำนัก ร.ศ. ๑๓๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า พระราชบัญญัติกองทุนข้าราชการในพระราชสำนัก ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นไว้แต่เมื่อ ร.ศ. ๑๓๑ ก็โดยพระบรมราชประสงค์ที่จะทรงพระมหากรุณาแก่ข้าราชการที่ได้สนองพระเดชพระคุณด้วยความดีความชอบ มาแต่ในรัชกาลที่ ๕ เป็นลำดับมาจนตลอดรัชกาลสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช ต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้จำกัดขั้นขึ้นเข้ามาอีกชั้น ๑ ตามพระราชบัญญัติเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๘

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า ที่โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขั้นนั้นก็เพื่อให้เหมาะแก่ราชการในสมัย ๑ ซึ่งได้ล่วงไปสมดังพระราชประสงค์แล้ว บัดนี้เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงไปจำเป็นจะต้องแก้ไข จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติกองทุน ร.ศ. ๑๓๑ กับฉบับเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๘ นั้นเสียแต่บัดนี้

ประกาศมาลงวันที่ ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๑๘๕๕)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติรถยนต์
ในจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ รีดนโกสินทรศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ในจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไปนั้น

ได้ตั้งเจ้าพนักงานเป็นผู้ทำการจดทะเบียน ออกใบอนุญาต และกำหนดเวลาจดทะเบียนดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี เป็นเจ้าหน้าที่จดทะเบียนรถยนต์ คนขับ และกระทำการอื่นๆ อีกตามพระราชบัญญัติ

ข้อ ๒ คำว่า "งวด" ตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ นั้น ถ้าต่อไปมิได้กำหนดเป็นอย่างอื่น แล้วให้ถือว่ากำหนดปีหนึ่งโดยปรกติเป็นงวดหนึ่ง คือ นับตั้ง

๑๑๕

แต่วันที่ ๑ เมษายน เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ของปี
นั้นเป็นที่สุดของงวด แต่ถ้าจะขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาต
ญาติในระหว่างนั้นแล้ว ใบอนุญาตนั้นให้ใช้ได้แต่เพียงวัน
ที่ ๓๑ มีนาคม ของปีนั้น

ประกาศมาณะวันที่ ๑๗ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

นายพลโท บุกล

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๓๘๖)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติล้อเลื่อน
ในจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติล้อเลื่อน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ในจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี ในวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ นั้น

บัดนี้ ได้ตั้งเจ้าพนักงานเป็นผู้ทำการจดทะเบียนออกใบอนุญาต และกำหนด อัตราค่า ธรรมเนียม จดทะเบียน ตาม พระราชบัญญัติล้อเลื่อนมาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๖ ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม มณฑลนครไชยศรี เป็นนายทะเบียนสำหรับทำการจดทะเบียนและออกใบอนุญาต ล้อเลื่อนทั้งหลายกับคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม

ข้อ ๒ ผู้ใดจะใช้ล้อเลื่อนชนิดใด หรือจะทำการเป็นคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาตต่อ นายทะเบียนปีละ ๑ ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ทศกัปป์ไป ส่วนใบอนุญาตนั้น มีกำหนดอายุใช้ได้เพียงสิ้นเดือน มีนาคม ของปีที่จดทะเบียนนั้น

๑๑๗

ข้อ ๓ ให้เรียกค่าธรรมเนียบจดทะเบียนและออกใบอนุญาต
สำหรับล้อเลื่อนทั้งหลาย กับคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม
ปีละครั้งหนึ่งตามอัตราต่อไปนี้

รถเทียมด้วยม้า

รถม้า ๔ ล้อสำหรับใช้เอง ๖ บาท

รถม้า ๒ ล้อสำหรับใช้เอง ๔ บาท

รถม้าสำหรับบรรทุกสำหรับใช้เอง ๔ บาท

รถจักรยาน

รถจักรยานทุกชนิด ๑ บาท

เกวียน

เกวียนสำหรับบรรทุกซึ่งเทียม ด้วยกำลังสัตว์พาหนะอยู่ใน
เขตต.สุขาภิบาล ๒ บาท

เกวียนสำหรับบรรทุกซึ่งเทียมด้วยกำลังสัตว์พาหนะอยู่นอก
เขตต.สุขาภิบาล ๕๐ สตางค์

ล้อเลื่อน

ล้อเลื่อนซึ่งลากหรือเข็นด้วยกำลังคนมากกว่า ๑ คนขึ้นไป
๔ บาท

ล้อเลื่อนซึ่งลากหรือเข็นด้วยกำลังคน ๆ เดียว ๒ บาท

คนขับ คนลากเข็น คนควบคุม

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม
(ยกเว้นคนขับเกวียน) ๑ บาท

ข้อ ๔ ถ้าใบอนุญาตสำหรับล้อเลื่อนชนิดใด ดังที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ หรือใบอนุญาตสำหรับคนขับ คนลากเข็น คนควบคุม ของผู้ใดเป็นอันตราয়สูญหายไป เจ้าของและคนเหล่านั้นมีความประสงค์จะขอรับใบอนุญาตใหม่เพื่อให้ได้ใช้ล้อเลื่อนของตนต่อไปจนสิ้นปีก็ดี หรือคนเหล่านั้นจะทำการขับลากเข็น ควบคุม ต่อไปจนสิ้นปีก็ดี ให้ไปขอใบอนุญาตต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ และใบอนุญาตนั้นมียาใช้ได้เท่ากับใบอนุญาตที่เป็นอันตราয়สูญหายไปนั้น กับให้เรียกค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราต่อไปนี้ คือ

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตรถม้า รถจักรยาน เกวียน ล้อเลื่อนชนิดละ ๑ ใน ๔ ของอัตราที่ได้กำหนดไว้ในข้อ ๓

ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสำหรับคนขับ ลากเข็น ควบคุมชนิดละ ๕๐ สตางค์

ประกาศมาณะวันที่ ๑๗ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

นายพลโท บุคล

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๓๘๘)

๑๑๕

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

ว่าด้วยแก้ไขกฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ
เรื่องเงินค่าธรรมเนียม

ตามความในกฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ว่าด้วย
เรื่องเงินค่าธรรมเนียมฉบับที่ ๒๐/๓๓๕๐ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม
พ.ศ. ๒๔๖๗ ข้อ ๒ (๗) ซึ่งมีความว่า ค่าธรรมเนียมหลักเกณฑ์
ที่ใช้ในการรังวัดหมายเขตสำหรับที่ดินตกล้าง ที่แบ่งแยก ที่
สอบเขต ฤๅที่ ๆ ศาลสั่งให้ทำก็ดี ให้เจ้าพนักงานเรียกค่า
ธรรมเนียมก่อนที่จะลงมือทำการหลักละ ๕๐ สตางค์ นั้น

ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ให้เจ้าพนักงานเรียกค่าธรรมเนียม
หลักเกณฑ์เฉพาะข้อ ๒ (๗) เพียงหลักละ ๔๐ สตางค์

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

เจ้าพระยาพลเทพ

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๓๕๑)

ข้อบังคับสภาภาษาตสยามแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๕)

อาศัยอำนาจโดยพระราชบัญญัติสภาภาษาตสยามเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๖๓ สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสา มาตุจฉาเจ้า องค์สภานายิกาสภาภาษาตสยาม ทรงพระราช ดำริเห็นว่า ฉบับนี้สมควรจะแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับบางข้อเพื่ อยังประโยชน์ให้ดียิ่งขึ้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับโดยอนุมัติและความยินยอม แห่ง คณะกรรมการสภา ภาษาตสยามดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ให้เพิ่มความเข้าไปในข้อ ๑๘ แห่งข้อบังคับสภาภาษาต สยาม พ.ศ. ๒๔๖๓ อีกวรรคหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

“บรรดาสมาชิกตั้งแต่ชั้นสามัญขึ้นไป อาจจะขอให้แพทย์ฤา นางพยาบาลของสภาทำการรักษาพยาบาล ฤาขอรักษาตัวอยู่ใน โรงพยาบาล โดยเสียค่ารักษาพยาบาล (นอกจากค่ายาค่าสิ่ง ของ) เพียงครั้งอัตราซึ่งเก็บจากบุคคลภายนอกก็ได้ แต่ต้อง มีชื่ออยู่ในทะเบียนสมาชิกเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ เดือน และ ึ่งมิได้ ก้างชำระหนี้แก่สภาในขณะที่ขอใช้สิทธิดังกล่าวนี้”

(๒) ให้ยกเลิกข้อ ๒๐ แห่งข้อบังคับสภาภาชาตสยาม พ.ศ. ๒๔๖๓ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๐ สภานี้จักอยู่ในความคุ้มครองของสภานายก (ฤๅ สภานายิกา) ๑ อุปนายกผู้อำนวยการ ๑ และกรรมการสภาอีก ๒๐ คน รวมเป็น ๒๒ คน

ผู้อำนวยการกองแยกของสภา ผู้ช่วยเลขาธิการ และผู้ช่วยเหรัญญิก มีสิทธิที่จะเข้านั่งในที่ประชุมคณะกรรมการ และออกความเห็นได้ แต่ไม่มีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนน”

(๓) ให้ยกเลิกข้อ ๓๐ แห่งข้อบังคับสภาภาชาตสยาม พ.ศ. ๒๔๖๓ และใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๓๐ กรรมการเจ้าหน้าที่นั้น คือ

- ๑) เลขาธิการ
- ๒) เหรัญญิก
- ๓) ผู้อำนวยการกองแยก
- ๔) ผู้ช่วยเลขาธิการ
- ๕) ผู้ช่วยเหรัญญิก

เลขาธิการและเหรัญญิกนั้น สภานายก (ฤๅ สภานายิกา) จักเลือกตั้งขึ้นจากบรรดากรรมการสภาภาชาต

ส่วนผู้ช่วยเลขาธิการและผู้ช่วยเหรัญญิกนั้น เลขธิการ
 ฎาเหรัญญิก เป็นผู้เล็อกจากบรรดาสมาชิกจะเป็นคนเดียว
 ฎาหลายคนก็ได้ เพื่อทำการช่วยเหลืออยู่ในความกำกับและ
 รับผิดชอบแห่งตน ๆ ผู้ช่วยทั้งนี้มีสิทธิที่จะเข้านั่งในที่ประชุม
 กรรมการเจ้าหน้าที่และออกความเห็นได้ แต่ไม่มีสิทธิที่จะ
 ออกเสียงลงคะแนน”

(๔) ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสภาทนายธรรม แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) ว่าด้วยอนุสภาทนายธรรมดังนี้ คือ

ในข้อ ๔ ความว่า “อายุไม่ต่ำกว่า ๑๑ ปีบริบูรณ์” นั้น ให้
 แก้เป็น “อายุไม่ต่ำกว่า ๗ ปีบริบูรณ์”

ในข้อ ๕ ให้ยกเลิกความเดิม และใช้ความต่อไปนี้แทน
 “ข้อ ๕ เงินบำรุงสำหรับการเป็นสมาชิกนั้น ให้กำหนด
 ไว้เป็นจำนวนปีละไม่เกิน ๕๐ สตางค์”

ในข้อ ๖ ความในวรรค ๒ ให้ยกเลิกและใช้ความใหม่ดัง
 ต่อไปนี้แทน

“ผู้อำนวยการนั้น เป็นนายกในที่ประชุมแห่งคณะกรรมการ
 การอำนวยการกลางของอนุสภาทนายธรรม และในการประชุม
 เช่นนี้ คณะกรรมการอำนวยการย่อยแต่ละกอง ๆ จะได้
 ส่งกรรมการมาเป็นผู้แทนคณะละคนหนึ่ง”

ในข้อ ๖, ๘, ๑๐, ๑๑, และ ๑๒ คำว่า “ นาย ” ให้แก่เป็น

“ คน ” ทุกแห่ง

ให้เพิ่มข้อ ๑๖, ๑๗, ๑๘, และ ๑๙ ชั้นใหม่ มีความดังต่อไปนี้

ไปนี้

“ ข้อ ๑๖ กองอำนาจกลางจัดพิมพ์ภาพอนามัย และออกหนังสือพิมพ์รายเดือน ชื่อ “ อนุสภากาชาดอุปการณ ” ทุกหน่วย ทุกหมู่ ทุกหมวด ทุกกอง ต้องซื้อภาพและรับหนังสือพิมพ์ โดยเสียเงินตามราคาที่กำหนด ”

“ ข้อ ๑๗ สมาชิกอนุสภากาชาดย่อมต่างกันด้วยความรู้ และการช่วยเหลือ ซึ่งจัดเป็นชั้นดังนี้

การแบ่งชั้น

สมาชิกอนุสภากาชาดแบ่งออกเป็น

ชั้นเอก

ชั้นโท

ชั้นตรี

ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก ในชั้นแรกจะต้องเป็นสมาชิกชั้นตรีก่อน และเมื่อสอบไล่ได้ตามหลักสูตร ซึ่งสมาชิกชั้นตรีต้องเรียนและปฏิบัติแล้ว จึงจะเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกชั้นโทได้

สมาชิกชั้นโท จะเลื่อนชั้น เป็น สมาชิกชั้นเอกได้ ทำนองเดียวกัน ก็ต้องสอบได้ได้ตามหลักสูตรซึ่งสมาชิกชั้นโทต้องเรียนและปฏิบัติ

สมาชิกชั้นเอก จำต้องเรียนและปฏิบัติตามหลักสูตรอีก เพื่อได้เครื่องหมายคุณวุฒิพิเศษ

อุปนายกผู้อำนวยการสภาอากาศสยาม เป็นผู้กำหนดหลักสูตรตามที่เห็นสมควร”

“ข้อ ๑๘ เครื่องหมาย

๑) สำหรับสมาชิกชั้นตรี รูปกาชาดบนพื้นสีขาวยี่สิบห้าเงิน แก้ว ๑ เส้นเป็นขอบ

๒) สำหรับสมาชิกชั้นโท เพิ่มขอบสีขาวยี่สิบห้าเงินแก้วอีก ๑ เส้นเป็น ๒ เส้น

๓) สำหรับสมาชิกชั้นเอก มีขอบสีขาวยี่สิบห้าเงินแก้วรวม ๓ เส้น

๔) สำหรับคุณวุฒิพิเศษ มีแถบสีธงชาติประดับใต้เครื่องหมายสมาชิกชั้นเอก”

“ข้อ ๑๙ ให้สมาชิกมีเครื่องแบบได้” ตามที่นายกกองมณฑลจะเห็นสมควรว่า หมวดไหน หมู่ไหน ควรมี ราชการของเครื่องแบบ อุปนายกผู้อำนวยการสภาอากาศสยามเป็นผู้กำหนด

ประกาศณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๓๕๒)

๑๒๕

ประกาศกรมสาธารณสุข
เพิ่มเติมยานิทยาเสพย์คดีให้โทษ
ซึ่งต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๖๕

ด้วย ตาม ประกาศ กรม สาธารณสุข ลงวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๔ กำหนดจำนวนยานิทยาเสพย์คดีให้โทษซึ่งจะต้องใช้ใน พ.ศ. ๒๔๖๕ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติยานิทยาเสพย์คดีให้โทษ พ.ศ. ๒๔๖๔ แล้วนั้น บัดนี้ มีผู้ยื่นคำร้องขออนุญาตให้ยานิทยาเสพย์คดีให้โทษใน พ.ศ. ๒๔๖๕ เพิ่มเติมอีก ๔ ขนาน คือ

- ๑ Tucher's Asthma Remedy
- ๒ Freinix Ampoules
- ๓ Dionin
- ๔ Pulmoserum Bailly

กรมสาธารณสุข

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

หม่อมเจ้า สกตวรรณกร

อธิบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม หน้า ๑๕๗)

พระราชบัญญัติงบประมาณ

ประจำปี พุทธศักราช ๒๔๖๕

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พุทธศักราช ๒๔๕๖ มีความว่า เมื่อได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตงบประมาณประจำปีไปยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติแล้ว ให้ยื่นรายการในงบประมาณอันได้รวบรวมแล้ว ตราเป็นพระราชบัญญัติประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนตลอดไปจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕

มาตรา ๒ งบประมาณรายได้และรายจ่ายอันได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว ให้ตั้งรับแลจ่ายในปี พุทธศักราช ๒๔๖๕ นั้น มีรายการแลจำนวนเงินดังนี้

๑๒๓

เงินรายได้	๕๔,๐๐๐,๐๐๐	บาท
เงินรายจ่าย	๕๓,๗๙๙,๑๙๙	บาท
เงินรายได้สูงกว่ารายจ่าย	๒๑๑,๘๐๒	บาท

เงินจ่ายพิเศษ

จ่ายจากเงินคงพระคลัง ๓,๓๖๕,๙๖๕ บาท

มาตรา ๓ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรักษาราชการให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๙ มีนาคม หน้า ๓๙๙)

พระราชบัญญัติเงินรัฐชู้ปการ

พุทธศักราช ๒๔๖๘

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมี พระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า การเสียเงินรัฐชู้ปการนั้น เป็นประเพณีมาช้านานแล้วว่า ผู้ที่เป็นชาวนครรจ์ต้องมีหน้าที่เสียเงินโดยทั่วหน้ากันทุก ๆ ปี บัดนี้ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า มีชาวนครรจ์ที่จงใจไม่เสียเงินรัฐชู้ปการทวีขึ้นเป็นจำนวนมากมาย เป็นเหตุให้พระราชบัญญัติลักษณะการเก็บเงินรัฐชู้ปการที่ใช้อยู่ไม่เป็นผลสมหวังดังที่ตราขึ้นไว้ และกระทำให้เงินผลประโยชน์แผ่นดินที่ควรได้ตกค่าไปโดยไร้เหตุ ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นการจำเป็นจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บเงินรัฐชู้ปการขึ้นใหม่ เพื่อให้ชาวนครรจ์ที่ควรต้องเสียเงินได้เสียโดยทั่วหน้ากัน ดังที่เป็นมาแต่ก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติเงินรัฐชู้ปการ พุทธศักราช ๒๔๖๘ และให้ใช้ทั่วพระราชอาณาเขตต์ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๘ สำหรับการเก็บเงินรัฐชู้ปการจำนวน พ.ศ. ๒๔๖๘ และปีต่อ ๆ ไป

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติลักษณะการเก็บเงินรัฐูปการพุทธศักราช ๒๔๖๒ กับทั้งพระราชบัญญัติและประกาศแก้ไขเพิ่มเติมที่ออกต่อ ๆ มา กับกฎเสนาบดีที่กำหนดวิธีการสำรวจเก็บเงินรัฐูปการพุทธศักราช ๒๔๖๓ นั้น ให้ยกเลิกเสียทั้งสิ้น มิให้ใช้สำหรับเงินรัฐูปการที่จะจัดเก็บต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

แต่เงินรัฐูปการที่ยังค้างอยู่ตามพระราชบัญญัติ ฤกกฎเสนาบดีที่กล่าวมา สำหรับจำนวน พ.ศ. ๒๔๖๘ และปีก่อน ๆ นั้น ท่านให้คงเก็บและปฏิบัติกรตามข้อความที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติและประกาศ กับกฎเสนาบดีที่กำหนดให้ยกเลิกนั้น ได้จั้นสิ้น โสดหมดรายเงินรัฐูปการค้างเก่านี้

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ คำว่า “เจ้าบ้าน” ให้หมายความว่า บุคคลใดซึ่งต่างแยกกัน มีความรับผิดชอบสถานที่อันตนปกครองอยู่ การปกครองนี้จะเป็โดยมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของก็ดี ฤาโดยการเช่าอสังหาริมทรัพย์ก็ดี ฤาโดยได้อนุญาตจากเจ้าของก็ดี รวมทั้งบุคคลใดซึ่งต่างแยกกันมีความรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องแก่ห้องแถว แพ ฤาเรือซึ่งจอดประจำที่ ฤาในหมู่ใดหมู่หนึ่ง ฤาบุคคลใดซึ่งมีความรับผิดชอบ ฤาเป็นผู้กำกับสถานที่ของรัฐบาล วัดวาอาราม โรงพยาบาล โรง

เรียน ฤๅสถานที่ย่างอื่นทำให้ประโยชน์อย่างใด และ
เป็นที่ซึ่งบุคคลอาศัย

มาตรา ๔ (๑) ชายทุกคนที่อยู่ในพระราชอาณาเขตต์ เมื่อ
เข้าถึงภาวะเป็นผู้ใหญ่ตามกฎหมายแพ่งแล้ว จนถึงปีที่อายุ
ครบหกสิบบริบูรณ์นับว่าเป็นชายฉกรรจ์ต้องเสียเงิน รัชชูปการ
ทุกปี เว้นไว้แต่จะมีบทบังคับไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เป็น
อย่างอื่น

(๒) กรมการอำเภอทุกอำเภอ มีหน้าที่ เป็นผู้เก็บเงิน รัชชูปการ
และเงินรัชชูปการนั้นต้องเสียต่ออำเภอท้องที่ซึ่งชาย
ฉกรรจ์มีภูมิลำเนาอยู่ แต่ถ้าเป็นการจำเป็นเพราะมิได้อยู่ใน
ท้องที่นั้นเป็นระยะเวลาานาน ฤๅมีเหตุอย่างอื่นซึ่งไม่เป็นการ
สะดวก ฤๅมิใช่เป็นผู้ที่ตั้งอยู่เป็นที่ ก็ให้เสียต่ออำเภอท้องที่
ใดๆ ที่ตนอยู่ในขณะนั้น แต่ถ้าได้เสียเงินรัชชูปการต่างท้อง
ที่อำเภอซึ่งตนมีภูมิลำเนา ต้องแสดงใบเสร็จรับเงินต่อกรม
การอำเภอท้องที่ซึ่งตนมีภูมิลำเนาภายในหนึ่งเดือน นับแต่วัน
กลับมา เพื่อตรวจสอบและเก็บบัญชีสำรวจ

(๓) ถ้าในท้องที่อำเภอใดมีห้าง บริษัท สมาคม ฤๅหมู่
คณะชนอย่างอื่นที่ทำการอยู่ร่วมกัน เมื่อได้รับความยินยอม
ของผู้เป็นหัวหน้าแล้ว กรมการอำเภออาจจัดการเพื่อให้ผู้

เป็นหัวหน้าเสียเงินรัชชูปการแทนชาวยุทธจั้น ๆ แม้ถึงว่า
จะมีได้ มีภูมิถ้ำเนาในเขตต์อำเภอ นั้น แต่ชาวยุทธจั้นซึ่งอยู่
นอกเขตต์อำเภอ นั้นเมื่อได้รับใบเสร็จรับเงินแล้ว ให้นำไป
แสดงต่ออำเภอท้องที่ซึ่งตนมีภูมิถ้ำเนาเช่นเดียวกับที่ได้กำหนด
มาแล้วในอนุมาตรา ก่อน

บทบัญญัตินี้ให้ใช้ได้ตลอดถึงเจ้าบ้านในการที่จะเสียเงิน
รัชชูปการแทนผู้ที่อยู่ในบ้านของตน

(๔) เงินรัชชูปการนั้นต้องเสียแต่ต้นเดือนเมษายนเป็นต้น
ไป จนถึงวันสิ้นเดือนกันยายนทุกปี ภายหลังแต่นั้นไปให้เก็บ
โดยอัตราทวิคูณ

(๕) ชาวยุทธจั้นซึ่งมาจาก ต่าง ประเทศ เข้ามาใน พระราช
อาณาเขตต์ ต้องนำเงินรัชชูปการสำหรับปีที่เข้ามา นั้นไปเสีย
ต่อกรมการอำเภอท้องที่แห่งหนึ่งแห่งใดก่อนสิ้นเดือนกันยายน
ฤภาย ในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันที่เข้ามาในพระราชอาณา
เขตต์นั้นอย่างหนึ่ง อย่างใดใน สองอย่างนี้ แล้วแต่ จะเป็น ประ
โยชน์แก่ตน มิฉะนั้นให้เก็บโดยอัตราทวิคูณ แต่ผู้ที่จะได้
รับประโยชน์ในการเสียเงินรัชชูปการภายหลังเดือนกันยายนนั้น
จะต้องได้รับ หนังสือ สำคัญ สำหรับตัว จากกรมการ อำเภอเป็น
หลักถาก่อน จึงให้ถือว่า เป็นผู้ควรได้รับประโยชน์อันนี้

อนุญาตรานมิให้ใช้สำหรับผู้ซึ่งเคยอยู่ในพระราชอาณาเขตต์
มาแล้วในปีนั้น และออกไปโดยยังไม่ได้เสียเงินรัชชูปการ

(๖) ชายฉกรรจ์ที่พ้นจากความขกเว้นตามมาตรา ๕ กัด
ฤาพ้นจากความผ่อนผัน ตามที่เสนาบตี กระทรวงพระคลังมหา
สมบัติมีอำนาจกำหนดโดยอาศัยความในมาตรา ๖ กัด ต้องเสีย
เงินรัชชูปการภายในกำหนดเวลาที่กล่าวไว้ในอนุมาตรา ก่อน

มาตรา ๕ ชายฉกรรจ์ดังจะกล่าวต่อไปนี้ ได้ยกเว้นไม่ต้อง
เสียเงินรัชชูปการ คือ

(ก) ผู้ที่เริ่มเข้าถึงภาวะเป็นผู้ใหญ่ตามกฎหมายแพ่งในปีใด
ได้ยกเว้นในปีนั้น

(ข) ภิกษุ สามเณร บาทหลวง ครูสอนศาสนาคริสเตียน
ผู้สอนศาสนาอิสลาม การยกเว้นผู้สอนศาสนาอิสลามนั้น จำ
กัดเพียงสุหร่าหนึ่งไม่เกินกว่าสามคน

(ค) ทหารบก ทหารเรือ ตำรวจภูธร ตำรวจพระนครบาล
ที่ประจำการ และที่อยู่ใว้ในระวางกองหนุนชั้นที่ ๑ กองหนุนชั้น
ที่ ๒ กองหนุนชั้นที่ ๓ ฤาที่ได้รับราชการเต็มตามกำหนดดัง
กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร พ.ศ. ๒๔๖๐
มาตรา ๔๕

การยกเว้นในข้อหมายอักษร (ค) ที่กล่าวข้างบนนี้ ไม่นับพวกข้าราชการชั้นนายทหารที่มีสัญญาบัตรยศ ฎาเทียบยศเสมอด้วยนายทหารสัญญาบัตร ฎากนกองหนุนที่เข้ารับราชการพลเรือน ได้พระราชทานยศ ฎามียศเทียบเสมอด้วยยศสัญญาบัตรของนายทหาร

(ง) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัด แพทย์ประจำตำบล ได้ยกเว้นตลอดเวลาที่อยู่ในหน้าที่ และเมื่อได้ออกจากหน้าที่โดยมิใช่ความผิดของตน ก็ให้ได้ยกเว้น สำหรับปีที่ออกนั้นด้วย

(จ) นักเรียนนายร้อยทหารบก นักเรียนนายเรือ นักเรียนตำรวจภูธรและตำรวจพระนครบาล

(ฉ) ผู้ที่ต้องรับพระราชอาญาอยู่ในเรือนจำ

(ช) นายและกลาสีเรือต่างประเทศ ซึ่งมีได้มีภูมิลำเนาในกรุงสยาม และแวะเข้ามาในท่าแห่งพระราชอาณาเขตต์ชั่วคราว

(ซ) ผู้ที่เข้ามาในพระราชอาณาเขตต์ จากแดนต่างประเทศ ภายหลังสิ้นเดือนมกราคมปีใด ได้ยกเว้นสำหรับปีนั้น แต่มิให้ใช้สำหรับ ผู้เคย อยู่ใน พระราช อาณาเขตต์ มาแล้วในปีนั้น และออกไปโดยยังมีได้เสียเงินรัชชูปการ

(ญ) ผู้ที่ร่างกายทุพพลภาพ ไม่สามารถหาเลี้ยงชีพโดยตนเอง และไม่มีรายได้ที่จะเสียเงินรัฐชู้ปการ

ชายฉกรรจ์ที่เข้าอยู่ในข้อ (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) ไม่จำเป็นต้องมีใบยกเว้น แต่เพื่อความสะดวกจะขอใบยกเว้นจากอำเภอก็ได้ แต่ชายฉกรรจ์ที่เข้าอยู่ในข้อ (ช) (ซ) (ญ) จะได้ยกเว้นต่อเมื่ออำเภอได้ออกใบยกเว้นสำหรับตัวให้

นอกจากที่ได้บังคับไว้โดยบทมาตรานี้แล้ว ชายฉกรรจ์ซึ่งพ้นจากความยกเว้นก่อนสิ้นเดือนมกราคมในปีใด ท่านว่าต้องเสียเงินรัฐชู้ปการสำหรับปีนั้นด้วย

มาตรา ๖ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้ได้ คือ

(๑) ที่จะตั้งผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานเพิ่มขึ้น อีกส่วนหนึ่งต่างหากจากผู้ซึ่งมีหน้าที่ปรากฏตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีหน้าที่สำรวจชายฉกรรจ์และการเก็บเงินรัฐชู้ปการ กับตรวจสอบและได้ส่วนในเรื่อง ที่เกี่ยวข้อง กับเงินรัฐชู้ปการในท้องที่ใด ๆ ที่เห็นสมควร

(๒) กำหนดทางการผ่อนผัน ความรับผิดชอบในการเสียเงินรัฐชู้ปการ ฤๅการทำงานโยธาของหลวงสำหรับชายฉกรรจ์บางจำพวกที่เห็นว่าสมควรได้รับความผ่อนผันเป็นพิเศษ คือ

จะผ่อนผันงดไม่ต้องให้กระทำตามความ รับผิดชอบนี้ใน บางปี
ฤาหรือไว้ในบางเวลาแห่งปีใดก็ได้

(๓) กำหนดจำพวกฤาบุคคลซึ่งจะได้รับเงินส่วนลด แต่
มิให้อัตราเงินส่วนลดนั้น เกินกว่าร้อยละสิบใน จำนวนเงินรัฐช
ูปการที่ผู้นั้นเก็บได้

(๔) กำหนดทางการ ออกใบแทนใบรับเงินรัฐชูปการ และ
ใบยกเว้น ฤาใบผ่อนผันซึ่งเป็นอันตรายสูญหายไป และ
กำหนดอัตราเรียกเงินค่าธรรมเนียมใบแทนเหล่านั้นได้

เมื่อเสนาบดีได้ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจ ที่กำหนดไว้
ในมาตรานี้ ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเป็นสำคัญ

มาตรา ๗ (๑) อัตราเงินรัฐชูปการ ให้มีกำหนดเก็บอย่าง
สูงเพียงคนหนึ่งปีละ ๖ บาท และให้เสนาบดีกระทรวงพระ
คลังมหาสมบัติมีอำนาจที่จะกำหนดอัตราเงินรัฐชูปการว่าจะควร
เก็บแก่บุคคลจำพวกใด ฤาในท้องที่ใด เพียงเท่าใด ให้เหมาะ
สมควรแก่ความเจริญในการทำมาหาเลี้ยงชีพของราษฎรในท้อง
ที่นั้น ฤาจะงดเว้นไม่เก็บเงินรัฐชูปการในท้องที่ใดก็ได้ เมื่อ
ได้รับพระบรมราชานุญาตและประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบก
ษาแล้ว ให้ถือว่า เป็น อันใช้ได้โดย ถูก ต้อง ตาม พระราช
บัญญัตินี้

(๒) ในท้องที่ใดที่ได้กำหนดอัตราให้เก็บเงิน รัชูปการ หรือควนไม่เก็บเงินรัชูปการโดย กระแสร์ พระบรมราชโองการไว้ ก่อน วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเสมือนว่าเป็นอันได้กำหนดไว้โดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ เจ้าบ้านต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือ กรมการ อำเภอกในการสำรวจและเก็บเงินรัชูปการดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ในเขตท้องที่ใดซึ่งเสนาบดี กระทรวง พระคลังมหาสมบัติได้ประกาศระบุไว้ ให้กรมการอำเภอมี่อำนาจที่จะให้เจ้าบ้านทำบัญชีสำรวจชายฉกรรจ์ที่อยู่ในบ้านขึ้นต่ออำเภอ และเจ้าบ้านต้องทำการสำรวจชายฉกรรจ์ตามทางการ ที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติได้กำหนดไว้ในวันทุกประการ

(๒) ถ้ากรมการอำเภอได้ส่งหมายเรียกตัวชายฉกรรจ์คนหนึ่งคนใดที่อยู่ในบ้านก็ดี ฤาขอให้มอบตัวชายฉกรรจ์ให้แก่เจ้าพนักงานก็ดี เจ้าบ้านมีหน้าที่ต้องช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงาน ตาม สมกวรในการ ส่งหมายให้แก่ชาย ฉกรรจ์ ฤายอมให้เจ้าพนักงานซึ่งกรมการอำเภอได้แต่งตั้งมานั้น พกกับชายฉกรรจ์ซึ่งอยู่ในบ้านของตน

มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์แห่งการตรวจสอบ ผู้ควรเสียเงินรัชูปการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และเจ้าพนักงาน

งานตำรวจภูธร ตำรวจพระนครบาล มีอำนาจและหน้าที่ จะ
กระทำดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ที่ใดซึ่งสมควรจะจัดเจ้าพนักงาน ประจำ ตั้งขึ้น เป็น
สถานที่ตรวจสอบการเสียเงินรัชชูปการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด
มีอำนาจที่จะสั่งให้จัดขึ้นได้ ตามคราว และ เวลา ที่เห็น สมควร
และเมื่อได้จัดสถานที่ตรวจสอบขึ้นดังกล่าวแล้ว ให้เจ้าพนักงาน
มีอำนาจที่จะเรียกบรรดาชายฉกรรจ์ที่สัญจรไปมาให้แวะเข้า
ไปให้ตรวจสอบ และถ้ามีเหตุผลพอที่จะเชื่อได้ว่าผู้ใดยังไม่
ได้เสียเงินรัชชูปการ ก็ให้ส่งตัวไปยังอำเภอท้องที่นั้นเพื่อจัด
การตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะออกหมายตั้งให้เจ้าพนักงาน
ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานผู้ตรวจสอบ ผู้ควรเสียเงินรัชชูปการ
ตามท้องที่ในเขตต์แขวงอำเภอนั้น ๆ และถ้าพบผู้ใดที่มีเหตุ
ผลพอที่จะเชื่อได้ว่ายังไม่ได้เสียเงินรัชชูปการ ก็ให้ มีอำนาจ
เกาะกุมตัวส่งอำเภอได้

(๓) เจ้าพนักงานตำรวจภูธร ตำรวจพระนครบาล ทุกชั้น
มีหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบผู้ควรเสียเงินรัชชูปการ และจัดการ

ได้เช่นเดียวกับเจ้าพนักงานที่ได้รับหมายตั้งของนายอำเภอตาม
ที่กล่าวมาแล้วในอนุมาตราก่อน

มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะเร่งเก็บเงินรัฐชูปการ
ค้างได้โดยวิธีที่ได้กำหนดไว้ต่อไปนี้ คือ

(๑) ออกหมายเรียกตัวผู้ที่มีเหตุพอจะเชื่อว่ายังไม่ได้เสีย
เงินรัฐชูปการนั้นมายังที่ว่าการอำเภอ ฎาออกหมายเกาะมอบ
ให้เจ้าพนักงานฎาดำรวจภูธรตำรวจพระนครบาล เกาะกุมตัวมา
เพื่อสอบสวนและจัดการให้ได้เงินรัฐชูปการตามพระราชบัญญัติ
นี้ ในระยะเวลาที่ทำการสอบสวน นายอำเภอมีอำนาจที่จะ
สั่งให้คุมตัวผู้นั้นไว้ในสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใด ตามแต่จะเห็น
สมควร

(๒) ให้ผู้ที่ค้างเงินรัฐชูปการ มีประกันตัวไปโดย กำหนด
ราคาทุนทรัพย์เท่าจำนวนเงินรัฐชูปการที่จะต้องเสีย และให้
รับรองว่าจะได้มาให้ได้สวนตามกำหนดนั้นของนายอำเภอ ฎา
นำเงินรัฐชูปการมาชำระ ฎานำหลักถานว่าเป็นผู้พ้นจากการ
เสียเงินรัฐชูปการมาแสดงภายในสิบห้าวัน

ถ้าเกิดมีการผิดสัญญาประกันขึ้น เงินประกันที่ได้รับนั้น
ให้ถือว่าเป็นเงินรัฐชูปการของผู้ที่เงินค้างอยู่ และออกใบเสร็จ
รับเงินรัฐชูปการมอบให้แก่ผู้เป็นประกันรับไป

(๓) ยึดทรัพย์สินของผู้ค้างเงินรัฐชู้ปการ ออกขาย ทอดตลาดเพื่อใช้เงินรัฐชู้ปการกับค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายโดยอนุโลม ตาม พระราชบัญญัติลักษณะ วิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗

(๔) ถ้าจะจัดการให้ไต่เงินตามที่กล่าวมาใน อนุมาตรา ๒ และ ๓ ไม่ได้ และขาดกรณีนั้นยังไม่ได้เสียเงินรัฐชู้ปการที่ค้าง ให้นายอำเภอมีอำนาจที่จะสั่งให้เอาตัวผู้นั้นไปขังในโบธาของหลวงมีกำหนดสิบห้าวันแทนเงินรัฐชู้ปการที่ค้าง ในระหว่างทำการโยชานั้นผู้ไม่เสียเงินรัฐชู้ปการจะต้องอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงาน และกักตัวไว้ให้อยู่ในสถานที่ใด ๆ ซึ่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยจะได้กำหนดก็ได้ และให้จ่ายอาหารของหลวงเลี้ยง

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนเนื่องในการทำบัญชีสำรวจ ฤๅในข้อที่ไม่เสียเงินรัฐชู้ปการ และการยึดทรัพย์สินของผู้นไม่เสียเงิน ให้กรมการอำเภอมีอำนาจที่จะส่งเจ้าพนักงานไปทำการไต่สวนในเรื่องนี้ได้ และเมื่อเจ้าพนักงานได้ซักถามแก่ผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งเข้าใจว่าเป็นผู้รู้เหตุการณ์ในเรื่องนี้แล้ว ผู้นั้นจะต้องตอบคำถามนั้น ๆ ด้วยความสัตย์จริงทุกข้อ

มาตรา ๑๒ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เป็นเจ้าหน้าที่
บัญชาการในเรื่องการใช้งานโยธาของหลวงแก่ผู้ไม่เสียเงินรัฐชู้
ปการ โดยกำหนดวางทางการให้เจ้าพนักงานผู้หนึ่งผู้ได้รับ
เอาชายฉกรรจ์จำพวกเหล่านี้ไปอยู่ในความปกครองดูแล กับ
จัดให้ทำการโยธาให้เป็นไปตาม ข้อความใน อนุมาตรา ๔ แห่ง
มาตรา ๑๐ ใช้น

มาตรา ๑๓ (๑) เจ้าพนักงานใดไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนด
ไว้ในอนุมาตรา ๑ แห่งมาตรา ๘ ท่านว่ามีความผิดต้องระวาง
โทษปรับไม่เกิน ๑๐ บาท และถ้าละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
ดังกล่าวที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา ๒ แห่งมาตรา ๘ ท่านว่ามีความผิด
ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐ บาท

(๒) ผู้ใดขัดขืนคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ตรวจสอบ
การเสียเงินรัฐชู้ปการ ถ้าผู้มีหน้าที่เกาะกุมตัวผู้ไม่เสียเงินรัฐชู้
ปการดังที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ ถ้าไม่กระทำตามหมายเรียก
ตัว หมายเกาะตัว ถ้าไม่ทำการโยธาของหลวงตามคำสั่งของ
นายอำเภอดังที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา ๑ และ ๔ แห่งมาตรา ๑๐
ถ้าไม่ชี้แจงข้อความที่ต้องบอก ดังกำหนดไว้ในมาตรา ๑๑
ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓๔

(๒) แห่งกฎหมายลักษณะอาญา

๑๔๑

(๓) ผู้ใดแจ้งข้อความอันตนรู้ว่าเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงานผู้
กระทำการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งน่าจะเป็นการเสียหายต่อ
รัฐบาลไซร์ ท่านว่ามีความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖
เดือน ฤปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ฤทั้งจำและปรับทั้งสองสถาน

มาตรา ๑๔ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีหน้าที่
รักษาการ และให้มีอำนาจออกกฎเพื่อดำเนินการให้เป็นไป
ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ กฎเสนาบดีนี้ให้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๔๐๐)

๑๔๒

ประกาศ

เลิกและตั้งตำแหน่งหน้าที่ราชการกระทรวงวัง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ ว่า กระทรวงวังก็เป็นกระทรวง ๑ ในราชสำนัก มีเสนาบดีเป็นประธานอยู่แล้ว ควรจะมีตำแหน่งปลัดทูลฉลองเช่นกระทรวงอื่น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลิกตำแหน่งปลัดบัญชาการเสวย เรียกว่า ปลัดทูลฉลองตามเดิม

อนึ่ง กรมกองต่าง ๆ ที่ควรจะรวมกันได้ เช่นกรมภูษามาลา ราโชปการโศก พระแสงต้น และกรมปลัดบัญชาที่เป็นต้นให้รวมเป็นกรมใหญ่กรม ๑ เรียกว่า “กรมราชพัสดุ” มีอธิบดีเป็นผู้รับผิดชอบตามซึ่งเสนาบดีกระทรวงวัง จะได้รับพระบรมราชโองการตั้งเป็นเฉพาะตัวบุคคล

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๔๓๓)

ประกาศยุบเลิกกรมราชทัณฑ์

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า กรมราชทัณฑ์ซึ่งมีหน้าที่บังคับบัญชากองมหันตโทษ และกองลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายทั่วพระราชอาณาจักรนั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า บัดนี้ราชการในกรมราชทัณฑ์ได้จัดวางระเบียบข้อบังคับไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ถ้าจะยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ กิจการที่พึงปวงในกรมนี้ให้ยกมารวมอยู่ในกรมบัญชาการกระทรวงยุติธรรม จะเป็นทางประหยัดพระราชทรัพย์ลงได้ส่วนหนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ ให้กองมหันตโทษและกองลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายทั่วพระราชอาณาจักรขึ้นตรงต่อกรมบัญชาการกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม น้ ๔๑๔)

ประกาศเลิกกระทรวงมรธาธร

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมรธาธรเป็นตำแหน่งอันหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินแต่ปางก่อนทรงตั้งขึ้นตาม ครึ่งคราวที่มีราชการหรือเหตุการณ์ที่สมควรโดยกาลสมัย ในเวลาที่มีได้มีตำแหน่งนั้น หน้าราชการพเนกนี้เคยรวมอยู่ในกรมราชเลขาธิการเสมอมา เช่นการที่เสนาบดีพระองค์หนึ่งทรงดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ก็โดยพระมหากษัตริย์จะโปรดให้ทรงผ่อนรับราชการที่เบาบาง เพื่อได้สงวนพระองค์ไว้เป็นที่ปรึกษาหรือในฐานะมุขมนตรีผู้ใหญ่ ให้มีตำแหน่งประจำในเสนาบดีสภาได้

บัดนี้ก็ได้ทรงสถาปนาให้ทรงดำรงตำแหน่งเป็นอภิรัฐมนตรีส่วนหนึ่งแล้ว สมควรที่จะตัดการในเรื่องบังคับบัญชากระทรวงได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เลิกกระทรวงมรธาธร ยกการทำงานทั้งปวงบรรดามีไปรวมกับกรมราชเลขาธิการ ซึ่งคงมีฐานะเสมอด้วยกระทรวงอยู่ตามเดิม คือ ราชเลขาธิการมีเกียรติ ฐานะและอาวุโสลำดับอย่างเดียวกัน

๑๕๕

กับเสนาบดี ผลพิเศษที่เสนาบดีจะพึงมีพึงได้อย่างไร ราชอาณาจักรการยอมได้ทุกอย่างนับตั้งแต่วันเข้ารับหน้าหน้า หากแต่ไม่ได้เรียกว่าเสนาบดีเท่านั้น กับผู้ช่วยราชอาณาจักรก็ลำดับเสมอ ปลัดทูลฉลองโดยนัยเดียวกัน การเลิกกระทรวงมูรชาธรให้เป็นไปตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนศกหน้า

ส่วนตราพระพรหมนั่งแท่น ประจำตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมูรชาธร ให้กั้นมรกษาไว้ในกรมราชอาณาจักร ราชอาณาจักรใช้ตรานารายณ์ยืนแท่นตามเดิม

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๔๑๕)

๑๕

ประกาศรวมหน้าที่ราชการ

ตั้งเป็นกระทรวงคมนาคมและพาณิชย์การ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

ด้วยเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวมหน้าที่รถไฟและทางบกทางน้ำ และการสื่อสารส่งข่าว ประมวลขึ้นเป็นกระทรวงหนึ่งซึ่งพระราชทานนามว่า กระทรวงคมนาคม

อนึ่งเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๓ ทรงพระราชดำริหว่าสมควรจะรีบเร่งบำรุงการพาณิชย์ต่างประเทศอื่น ๆ ให้ยิ่งขึ้น จึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ และยกกรมพาณิชย์ และสถิติพยากรณ์ขึ้นสู่ฐานะแห่งกระทรวง มีนามว่า กระทรวงพาณิชย์

บัดนี้ได้ทรงสังเกตว่า การค้าขายในสยามประเทศเจริญขึ้นโดยลำดับ การงานในสองกระทรวงดังกล่าวมานี้ก็ลงรูปคล้าย ๆ กันยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน กล่าวคือ บำรุงส่งเสริมการ

๑๔๗

ค้าขายด้วยกันทั้งสองฝ่าย ถ้ารวมหน้าที่บังคับบัญชาเสียได้
จะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองยิ่งขึ้น ด้วยจะเปลืองรายจ่าย
ในการที่แยกเป็นสองกระทรวงอยู่เช่นนี้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รวมสองกระทรวง
นี้เข้าเป็นกระทรวงเดียวกัน พระราชทานนามว่า กระทรวง
คมนาคมและพาณิชย์การ และให้เสนาบดีที่ถือตราพระรามทรง
รถ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนศกหน้าเป็นต้นไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๔๑๗)

๑๔๘

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

ตั้งเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนรถยนต์ในจังหวัด

สวรรคโลก และจังหวัดสุโขทัย มณฑลพิษณุโลก

ด้วยตามประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติรถยนต์ในจังหวัด
สวรรคโลกและจังหวัดสุโขทัย มณฑลพิษณุโลก ลงวันที่ ๑๓
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวง
มหาดไทยจัดตั้งเจ้าพนักงานสำหรับรับจดทะเบียนให้เป็นไปตาม
พระราชบัญญัติรถยนต์ ศก ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) กับประกาศ
แก้ไขพระราชบัญญัติรถยนต์ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐
นั้น

บัดนี้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดสวรรคโลก และจังหวัดสุโขทัย เป็นเจ้าหน้าที่ทำการ
รับจดทะเบียนรถยนต์และกระทำการอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติ
และประกาศแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๒ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

นายพลโท ยุกต

รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๘ มีนาคม หน้า ๔๒๑)

๑๔๕

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องขุบเลิกตำแหน่งปลัดมณฑล

เนื่องจากการจำเป็นที่จะต้องประหยัดตัดรอนรายจ่ายเงินแผ่นดินให้เข้าสู่ดุลยภาพ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุบเลิกตำแหน่งปลัดมณฑลต่างๆ เสียตั้งแต่เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็นต้นไป

ส่วนราชการในหน้าที่ปลัดมณฑล ให้มอบไว้ในหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตั้งมณฑล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตั้งมณฑลเป็นเจ้าหน้าที่การในพแนกมหาดไทยมณฑล และมีหน้าที่เป็นผู้ตรวจตรารักษาระเบียบการในพแนกปกครองมณฑลนั้นด้วย

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลโท ยุคล
รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๕ มีนาคม หน้า ๔๒๒)

ประกาศ

เรื่องยุบแลรวมการปกครองมณฑลต่าง ๆ

ด้วยมีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า การแบ่งเขตต์มณฑลเวลานี้ ออกเป็น ๑๗ มณฑล มีสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการประจำมณฑลละ ๑ นาย เป็นหัวหน้าตรวจตราราชการแลบัญชาราชการฝ่ายธุระการในมณฑลทั่วไป อาศัยเหตุที่ทางบกทางเรือยังกันดาร สมุหเทศาภิบาลในมณฑลหนึ่ง ๆ จะเคียรตรวจตราดูแลการตามจังหวัดให้ทั่วถึงก็เป็นการลำบาก การแบ่งเช่นนี้ ก็เพื่อจะให้เบาแรงเทศาภิบาลแต่ให้การปกครองดำเนินไปโดยเรียบร้อย เป็นระเบียบทั่วถึงตลอดพระราชอาณาเขตต์

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า การคมนาคมในประเทศสยามสะดวกขึ้นมากแลจะเจริญต่อไปเป็นลำดับ สมควรที่จะรวมมณฑลเหล่านี้เสียบ้าง แลให้สมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการรับผิดชอบในท้องที่กว้างออกไป

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้

(๑) เลิกมณฑลมหाराษฎร์ ยกจังหวัดแพร่, ลำปาง, น่าน มารวมกับจังหวัดเชียงใหม่, ลำพูน, เชียงราย, แม่ฮ่องสอน เป็น ๗ จังหวัดด้วยกัน เรียก “มณฑลพายัพ”

(๒) เลิกมณฑลสุราษฎร์ ยกจังหวัดสุราษฎร์ธานี, หลังสวน, ชุมพร, มารวมกับจังหวัดสงขลา, นครศรีธรรมราช, พัทลุง เป็น ๖ จังหวัด

อนึ่งจังหวัดสตูลในมณฑลภูเก็ตเวลานี้ มีถนนหลวงเลทางรถไฟติดต่อไปมากับ จังหวัดสงขลาได้สะดวกกว่าที่จะไปภูเก็ต ควร ยกเข้ามารวมใน มณฑล นครศรีธรรมราช อีก จังหวัด หนึ่ง รวมเป็น ๗ จังหวัด เรียก “มณฑลนครศรีธรรมราช”

(๓) เลิกมณฑลร้อยเอ็จแลมณฑลอุบลราชธานี ยกจังหวัดร้อยเอ็จ, มหาสารคาม, กาฬสินธุ์, อุบลราชธานี, ขุขันธ์, สุรินทร์ รวม ๖ จังหวัดมารวมกับจังหวัดนครราชสีมา, ไซยภูมิ, บุรีรัมย์ เป็น ๘ จังหวัด เรียก “มณฑลนครราชสีมา” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๒๓)

ประกาศยกเลิกตำแหน่งอุปราช

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เป็นเวลาที่สมควรจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขการงาน แลการบังคับบัญชาในท้องที่ให้มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกตำแหน่งอุปราชประจำภาคแคว้นต่าง ๆ เสีย คงเป็นตำแหน่งสมุหเทศาภิบาลตามเดิม แลให้ยกเลิกประกาศว่าด้วยนำที่แลอำนาจอุปราชลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ เสียตั้งแต่นั้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘. เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม น้ ๔๒๕)

๑๕๓

ประกาศ
ยุบเลิกกรมสำรวจ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
กรมสำรวจในกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีหน้าที่แต่เพียงตรวจตรา
ระเบียบการแพนปกครองในหัวเมืองนั้น

เมื่อได้จัดแยกแพนภรณ์ที่ราชการต่าง ๆ ให้มีหน้าที่ตรวจตรา
อยู่ในตัวแล้ว กรมสำรวจก็ไม่มี ความจำเป็นต่อไป เนื่องจาก
การที่จะต้องประหยัดตัดรอนรายจ่ายเงินแผ่นดิน ให้เข้าสู่
ดุลยภาพคราวนี้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกกรม
สำรวจเสีย ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๒๕)

ประกาศ

ยุบจังหวัดกระบี่นครบุรีลงเป็นอำเภอขึ้นจังหวัดปراجิน

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
 การที่ยกจังหวัดกระบี่นครบุรีในมณฑลปراجิน ซึ่งแต่เดิมเคย
 เป็นอำเภอในจังหวัดปراجินบุรีขึ้นเป็นจังหวัดนั้น อาศัยเหตุ
 ที่ทางบกทางเรือยังกันดาร ผู้ว่าราชการจังหวัดปراجินบุรี จะ
 เติร์ทางตรวจตราดูแลการให้ทั่วถึงจังหวัดกระบี่นครบุรีเป็นการ
 ลำบาก และเพื่อจะให้การปกครองดำเนินไปโดยเรียบร้อย

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าการคมนาคมระหว่างจังหวัด
 ปراجินบุรีกับจังหวัดกระบี่นครบุรีสะดวกขึ้นแล้ว สมควรที่จะ
 ยุบจังหวัดกระบี่นครบุรีได้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ยุบจังหวัด
 กระบี่นครบุรียกอำเภอเมืองกระบี่นครบุรี ๑ อำเภออยู่ประเทศ
 มาขึ้นจังหวัดปراجินบุรีตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ เป็น
 ต้นไป

ประกาศมาเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
 ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๓๐)

ประกาศ

เรื่องยุบเลิกอำเภอและลดลงเป็นกิ่ง
ในจังหวัดพระนคร

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยรับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า อำเภอในจังหวัดพระนครบางแห่ง มีอาณาเขตรั้ใกล้ชิดติดต่อกัน สมควรจะยุบถอนเปลี่ยนแปลง ใหม่ เพื่อเป็นการประหยัดตัดรอนรายจ่ายเงินแผ่นดินคราวนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกอำเภอสามแสนแล่ออำเภอ สามแยก จังหวัดพระนครเสีย คงรวมทั้งที่อำเภอสามแสน ไว้ในความปกครองของอำเภอดุสิต และรวมทั้งที่อำเภอ สามแยกไว้ในความปกครองของอำเภอสัมพันธวงศ์ต่อไป กับ ให้ยุบอำเภอเหล่านี้ลงเป็นกิ่งอำเภอ คือ

๑ ยุบอำเภอพญาไท จังหวัดพระนคร ลงเป็นกิ่ง เรียกว่า “กิ่งอำเภอพญาไท” ขึ้นอำเภอดุสิต

๒ ยุบอำเภอนางเลิ้ง จังหวัดพระนคร ลงเป็นกิ่ง เรียกว่า “กิ่งอำเภอนางเลิ้ง” ขึ้นอำเภอบางขุนพรหม

๓ ยุบอำเภอพระราชวัง ลงเป็นกิ่ง เรียกว่า “กิ่งอำเภอ พระราชวัง” ขึ้นอำเภอพาหุรัด

๑๕๖

๔ ขุนอำเภอชนะสงคราม จังหวัดพระนคร ลงเป็นกิ่ง
เรียกว่า “กิ่งอำเภอชนะสงคราม” ขึ้นอำเภอตำราญราษฎร์

๕ ขุนอำเภอบ้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดพระนคร ลงเป็น
กิ่งเรียกว่า “กิ่งอำเภอบ้อมปราบศัตรูพ่าย” ขึ้นอำเภอสามยอด

๖ ขุนอำเภอสาทร จังหวัดพระนคร ลงเป็นกิ่ง เรียกว่า
“กิ่งอำเภอสาทร” ขึ้นอำเภอบางรัก

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๕ เป็น
ต้นไป

ศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

นายพลโท บุคคล

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๓๑)

ประกาศ
เปลี่ยนระเบียบสภาการคลัง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการฯ เหนือเกล้าฯฯ สั่งให้ประกาศทราบทั่วกันว่า เงินแผ่นดินเป็นกำลังสำคัญของการปกครองบ้านเมือง จำต้องทำนุบำรุงให้เกิดเพิ่มพูนและใช้จ่ายแต่ในทางที่มีประโยชน์ ทั้งต้องประหยัดอย่าให้จ่ายเงินจำนวนทันท้ม การเหล่านี้ย่อมถือว่าสำคัญอย่างยิ่งทั่วทุกประเทศ แต่ฐานะการเงินของประเทศสยามนี้ เงินรายรับไม่พอรายจ่ายราชการติด ๆ กันมาหลายปี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชดำริห์จัดตั้งสภาการคลัง ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ และต่อมาถึง พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้ทรงตั้งกรมการองคมนตรีสำหรับตรวจงบประมาณขึ้นอีกสภาหนึ่ง เพื่อจะให้เงินแผ่นดินมีรายรับกับรายจ่ายเป็นดุลภาพ การนั้นยังไม่สำเร็จได้ในรัชกาลที่ ๖ ครั้นมาถึงรัชกาลปัจจุบันนี้ ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ทรงพระราชดำริห์เห็นว่าถ้าปล่อยให้เงินแผ่นดินขาดต่อไปอีก อาจเกิดเหตุการณ์เสื่อมเสียเป็นข้อสำคัญแก่บ้านเมือง จำจะต้องตัดรายจ่ายลง

ให้งบประมาณเงินแผ่นดินเป็นดุลภาพใน พ.ศ. ๒๔๖๕ นี้ให้จึง
ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ขอมลคเงินส่วนพระคลัง
ข้างที่พระราชทานให้เอาไปใช้ราชการแผ่นดินปีละ ๓,๐๐๐,๐๐๐
บาท และโปรดฯ ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงทั้งฝ่ายทหารและ
พลเรือนช่วยกันคิดอ่านกับกรมการองคมนตรี ตัดเงินรายจ่าย
ลงมากและน้อยตามส่วน จนยอดเงินในงบประมาณเป็นดุล
ภาพได้ตามพระราชประสงค์ ทรงพระราชดำริเห็นว่าแม่สามารถ
แก้ไขได้ดังกล่าวมาก็ดี การที่จะต้องจัดและระมัดระวังด้วย
ฐานะการเงินแผ่นดินยังมีอยู่อีกมาก และลักษณะการก็ดำเนิน
ไม่เหมือนกับมาเมื่อตั้งสภาการคลังในรัชกาลก่อน จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขระเบียบสภาการคลังและ
กำหนดหน้าที่ใหม่ ดังนี้

๑ ให้ยกเลิกประกาศพระบรมราชโองการตั้งสภาการคลัง
ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๕ และประกาศตั้งสภานายก
และกรรมการสภาการคลังลงวันเดียวกัน กับทั้งประกาศตั้ง
กรรมการคลังลงวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕ และลงวันที่ ๑๓
มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕ ประกาศตั้งสภานายกแห่งสภาการคลังลง
วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๖ กับทั้งกรมการองคมนตรี ซึ่ง
ได้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖ ได้ทำการสำเร็จแล้ว ก็ให้เลิกเสีย

ด้วย แล้วให้มีสภาการคลังตามความที่กล่าวในประกาศนั้นขึ้นแทนต่อไป

๒ สภาการคลังตามที่จัดขึ้นใหม่นี้ ให้มีสมาชิกในสภา ๕ คน เป็นสมาชิกทรงเลือกตั้งโดยคุณวุฒิ ๓ คน เป็นสมาชิกโดยตำแหน่งราชการ ๒ คน สมาชิกซึ่งทรงเลือกตั้งนั้นให้มีกำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่งคนละ ๒ ปี แต่เมื่อครบกำหนดคราวหนึ่งแล้ว ถ้าทรงพระราชดำริเห็นว่า คนไหนควรจะคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปอีกคราวหนึ่งหรือหลายคราวก็ทรงตั้งต่อไปในสมาชิก ๓ คนนี้แล้วแต่จะโปรดฯ ให้คนไหนเป็นนายกของสภาการคลัง สมาชิกที่เป็นโดยตำแหน่งราชการ คือ เสนาบดีกระทรวงพระคลังฯ คนหนึ่ง ราชเลขาธิการคนหนึ่ง

๓ นอกจากสมาชิกซึ่งกล่าวมา ให้มีสภาเลขานุการคนหนึ่ง กับเสมียนพนักงานเป็นผู้ช่วยพอสมควรแก่การของสภาการคลัง

๔ หน้าที่ของสภาการคลังนั้น ให้เป็นพนักงานพิจารณาและวินิจฉัยข้อราชการอันเกี่ยวข้องกับเงินแผ่นดิน ทั้งที่โปรดฯ ให้เป็นหน้าที่ประจำสำหรับสภาการคลัง และเป็นการจรอันเกิดขึ้นและพระราชทานไป ยัง สภาการคลัง เป็นครั้ง เป็นคราวเมื่อสภาการคลังวินิจฉัยแล้ว ให้ทำความเห็นขึ้นกราบบังคมทูลฯ แล้วแต่จะทรงพระราชวินิจฉัยและโปรดฯ สั่งบังคับประการใด สภาการคลังห้ามหน้าที่ในการสั่งบังคับไม่

๕ ราชการอันเป็นหน้าที่ประจำสภาการคลังมีดังนี้ คือ

(ก) ตรวจสอบและวินิจฉัยงบประมาณเงินแผ่นดินทั้งรายรับและรายจ่ายประจำปี ก่อนที่กระทรวงพระคลัง ฯ จะนำขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต

(ข) ตรวจสอบและวินิจฉัยรายการซึ่งจะขอจ่ายเงินแผ่นดินเพิ่มขึ้น ฤ็ นอกไปจากที่ได้พระราชทาน พระบรมราชานุญาตแล้วในงบประมาณ

(ค) ตรวจสอบและวินิจฉัยทำเนียบระเบียบการ กระทรวงและกรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการประหยัดเงินแผ่นดิน

๖ การที่สภาการคลังจะพิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวเนื่องกับราชการกระทรวงทบวงการอันใด

(ก) จะเชิญเจ้ากระทรวงทบวงการนั้น ฯ มาปรึกษาหารือก็ได้

(ข) จะต้องการคำชี้แจงก็ได้

(ค) จะตรวจทำเนียบ ระเบียบการ และทะเบียนบัญชีหรือเอกสารอย่างอื่น เพื่อรู้ข้อราชการในหน้าที่ของสภาการคลังก็ได้

(ง) จะเรียก ผู้เชี่ยวชาญ อันมีตำแหน่ง อยู่ใน ราชการ หรือเป็นบุคคลภายนอกมาได้ตามความรู้เห็นก็ได้

๑๖๑

บรรดาการที่กล่าวมานี้ ให้อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของสภา
การคลังที่จะทำได้

๓ ถ้า สภา การคลัง เห็นว่า การอย่างใด ควร จะจัดขึ้นหรือ
เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือเพิกถอนเสียเพื่อประโยชน์แห่ง
การเงินแผ่นดินก็ให้ทำความเห็นขึ้นกราบบังคมทูล ฯ

๔ มติแห่งสภาการคลังซึ่งกราบบังคมทูล ฯ นั้นจะกราบทูล ฯ
รวมกันทั้งสภา หรือผู้ที่เห็นแย้งเป็นอย่างอื่นจะกราบทูลต่าง
หากก็ได้ ไม่ห้ามปราม

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๑๓)

๒๑

ประกาศเปลี่ยนนามกระทรวงคมนาคมและพาณิชย์การ
เป็นกระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ว่าตามประกาศรวมหน้าที่
ราชการกระทรวงคมนาคมและกระทรวงพาณิชย์ ลงวันที่ ๒๓
เดือนนี้ ที่โปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า กระทรวงคมนาคม
และพาณิชย์การนั้น ยังไม่เหมาะ เพราะการพาณิชย์เป็นของ
สำคัญอย่างยิ่ง ที่รัฐบาลหวังจะบำรุงให้เจริญมากที่สุดที่จะเป็น
ได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามใหม่ เรียกว่า
กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม ให้นิยมใช้ดังนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๒ วันที่ ๓๑ มีนาคม หน้า ๔๕๐)

ประกาศกระทรวงมหาดไทย
เรื่องยุบแยกและตั้งอำเภอในมณฑลนครสวรรค์

ด้วยมีพระราชดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ท้องที่อำเภอ
ในมณฑลนครสวรรค์บางอำเภอยังก้าวกำกัันอยู่ สมควรที่จะ
จัดแบ่งแยกท้องที่ให้เหมาะแก่การปกครองดังต่อไปนี้

๑ อำเภออุ้มผาง จังหวัดกำแพงเพชร นั้นเป็นอำเภอที่มี
ผู้คนพลเมืองน้อยและงานการก็น้อย เป็นท้องที่ ๆ ใกล้เคียง
ติดต่อกับอำเภอแม่สอด สมควรจะยุบอำเภออุ้มผางลงเป็นกิ่ง
จังหวัดพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบอำเภออุ้มผางลงเป็นกิ่ง
เรียกว่า “กิ่งอุ้มผาง” ให้ขึ้นแก่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
สืบไป

๒ กิ่งห้วยแห่งของลำเภอบ้านเขยั้น จังหวัดไชยนาท ซึ่ง
รวมการปกครองมีท้องที่อยู่ ๔ ตำบลนั้น ห่างไกลกับอำเภอ
บ้านเขยั้น การไปมาใกล้และสะดวกทางอำเภอคอกควาย ของ
จังหวัดอุทัยธานี และอำเภอคอกควายนั้น รวมการปกครอง
มีท้องที่อยู่เดิมเพียง ๓ ตำบล สมควรจะรวมท้องที่กิ่งห้วยแห่ง
เข้าเสียด้วยได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมท้องที่
กิ่งห้วยแห่งทั้ง ๔ ตำบล เป็นอำเภอเดียวกับอำเภอคอกควาย

และให้ย้ายอำเภอคอกควายไปตั้งในตำบลบ้านไร่ ซึ่งเป็น
ย่านกลางของอำเภอ ให้เปลี่ยนนามอำเภอคอกควายเรียกว่า
“อำเภอบ้านไร่” ขึ้นจังหวัดอุไทยธานีเพื่อสะดวกแก่การปกครอง
ต่อไป

อนึ่งท้องที่ตำบลเนินขี้เหล็ก ตำบลบ้านไร่ ของอำเภอ
บรรพตพิสัย ตำบลลาดยาว หนองขาว วังม้า ของอำเภอโกรก
พระ จังหวัดนครสวรรค์ และตำบลมาบแค ตำบลวังเมือง
อำเภอทับทัน จังหวัดอุไทยธานี ทั้ง ๗ ตำบลนี้ท้องที่คาบเกี่ยว
ใกล้ชิดติดต่อกัน แต่ห่างไกลกับอำเภอที่สังกัดอยู่แต่เดิมมาก
ไม่สะดวกแก่การตรวจตราและไปมาของราษฎรอันมีกิจธุระเกี่ยว
ข้องกับอำเภอ บางตำบลต้องค้างทางหลายวันประกอบกับเป็น
ท้องที่ ๆ กว้างขวางผู้คนพลเมืองมาก สมควรที่จะรวมการ
ปกครองตั้งเป็นอำเภอขึ้นอีกอำเภอหนึ่งได้ จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้รวมท้องที่ตำบลต่าง ๆ ของอำเภอบรรพตพิสัย
๒ ตำบลของอำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ๓ ตำบล
และของอำเภอทับทัน จังหวัดอุไทยธานี ๒ ตำบล เป็น ๗ ตำบล
ตั้งเป็นอำเภอขึ้นอีกอำเภอหนึ่ง ให้ตั้งที่ว่าการอำเภอในตำบล
ลาดยาว เรียกว่า “อำเภอลาดยาว” ขึ้นแก่จังหวัดนครสวรรค์

๑๖๕

เพื่อสดวกแก่การปกครองตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘
สืบไปแล้ว

กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๘ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

มหาอำมาตย์นายก เจ้าพระยาอมราช

เสนาบดี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ วันที่ ๑๗ มกราคม หน้า ๒๖๐)

ประกาศจัดการปกครองกรมมหาดเล็กหลวง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชปรารภว่า ระเบียบบังคับบัญชาการกรมมหาดเล็กหลวงในเวลาภายหลังไปจำเป็นต้องจัดระมัดเจ้าเท่าที่ควรจะรักษาพระเกียรติยศและรับราชการในพระองค์ได้โดยแท้จริง ด้วยเหตุว่าเป็นสมัยกาลของพระมหานครจะพึงต้องจัดระมัดการจับจ่ายพระราชทรัพย์ให้ลงคงระเบียบเป็นคุณภาพสมควรจะเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาการใหม่ให้ลงแก่รูปการในพระราชสำนักสืบไป

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตำแหน่งการปกครองกรมมหาดเล็กหลวงตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปให้มีจ้างวางผู้บัญชาการ ๑ นาย มีหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบและบังคับบัญชาสั่งการงานทั่วไปในกรมมหาดเล็กหลวง ให้มีจ้างวางอีก ๓ นาย เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาการงานในกรมชั้นต่าง ๆ คือ

๑ จางวางผู้บังคับการ เวรศักดิ์ เป็นจางวางกรมมหาดเล็กรับใช้ มีหน้าที่จัดตบแต่งเครื่องเสวย เครื่องแต่งพระองค์ เครื่องทรงพระอักษร เครื่องนมัสการ จัดมหาดเล็กอยู่ยามรับเสด็จ ตามเสด็จ ให้มี หัวหมั่น นายเวร จ้ว ตามทำเนียบ

เวรศักดิ์และเวรเดช เป็นผู้ควบคุม รับผิดชอบ การงาน ฉะเพาะ
หน้าที่ลงไปอีกชั้น ๑ ให้มีเสมียนพนักงานตำแหน่งอื่น ๆ อีก
ตามสมควร

๒ จางวางผู้บังคับการ เวรสิทธิ์ เป็นจางวางกรมชาวที่
มีหน้าที่รักษาพระที่นั่ง พระตำหนัก สวนหลวง ตลอดจนการ
รักษาความสะอาดในบริเวณพระราชวัง พระตำหนัก และสวน
หลวง ให้มี หัวหมั้น นายเวร จำ ตามทำเนียบเวรสิทธิ์
เป็นผู้ควบคุมรับผิดชอบการงานฉะเพาะหน้าที่ลงไปอีกชั้น ๑ มี
เสมียนพนักงานตำแหน่งอื่น ๆ อีกตามสมควร

๓ จางวางผู้บังคับการเวรฤทธิ เป็นจางวางกรมพระราช
พาหนะ มีหน้าที่จัดรักษา รถม้า รถยนต์ เรือยนต์พระที่นั่ง
เรือกล ให้มี หัวหมั้น นายเวร จำ ตามทำเนียบมหาดเล็ก
เวรฤทธิ เป็นผู้ควบคุมรับผิดชอบการงานฉะเพาะหน้าที่ลงไป
อีกชั้น ๑ มีเสมียนพนักงานตำแหน่งอื่น ๆ อีกตามสมควร

นอกจากนี้ ให้มีกองพิณพาทย์ เครื่องสายฝรั่ง อีกกอง ๑
ขึ้นตรงต่อกรมบัญชาการมหาดเล็กหลวง

ประกาศมาณวันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๘ เป็น
ปีที่ ๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ วันที่ ๑ มีนาคม หน้า ๓๕๕)

ประกาศรวมกรมธรรมการ

กับกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงธรรมการ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 ประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือ
 กระหม่อมสั่งว่า ฐานะแห่งราชการในระหว่างกระทรวงศึกษา
 ธิการกับกรมธรรมการ ตามที่แยกกันอยู่ในเวลานี้ยังไม่เหมาะ
 แก่ทางการ เพราะการศึกษาย่อมต้องอาศัยวัดอยู่ทั่วไป และ
 วัดก็ย่อมประกอบปฏิบัติการคุณแก่ชนทั้งหลาย โดยให้การศึกษา
 ทั้งแก่เด็กและผู้ใหญ่ อนึ่งกรมธรรมการไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ
 ตามหัวเมือง ครั้นจะแต่งตั้งขึ้นให้ครบครันอีกชุดหนึ่ง ก็จะ
 เป็นการเปลืองพระราชทรัพย์มากมาายเป็นอันมิชอบด้วยทางประ
 หยัต ถ้าได้ยกการธรรมการมารวมกับการศึกษา ทั้งสอง
 ฝ่ายจะเป็นคุณูปการแก่กันและกันยิ่งขึ้น ทั้งเจ้าหน้าที่ศึกษา
 ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในหัวเมืองมณฑล ก็จะได้ปฏิบัติหน้าที่รวมทั้ง
 ส่วนธรรมการและส่วนการศึกษา ดังได้เคยปฏิบัติมาแล้วแต่
 หนหลัง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมธรรมการ
 กับกระทรวงศึกษาธิการเป็นกระทรวงเดียวกัน เรียกว่ากระ
 รวงธรรมการ ให้เสนาบดีถือตราเสมาธรรมจักรเป็นตราประจำ

๑๖๕

ตำแหน่ง และให้ ศึกษาธิการมณฑล ศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ เปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่เป็นธรรมเนียมมณฑล
ธรรมการจังหวัด ธรรมการอำเภอตามเดิม แต่วันที่ ๑ เมษายน
พุทธศักราช ๒๔๖๕

ส่วนการกรมกัลปนาอันเป็นกรมน้อย อยู่ในกรมธรรมการ
มีหน้าที่ดูแลรักษาศาสนาสมบัติ ซึ่งกรมพระคลังข้างที่ทำอยู่นั้น
ให้ยกไปเป็นหน้าที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดทำต่อไป

ประกาศมาฉวันที ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็นปีที่ ๑
ในรัชกาลปัจจุบัน

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ ฝั่ง ๔๒ วันที่ ๑๔ มีนาคม น้ ๓๓๐)

พระราชกำหนดพระราชอภัยโทษ

พระพุทธศักราช ๒๔๖๘

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตกาล ๒๔๖๘ พรรษา
 บัณฑิตยุบันกาล อุตฺตมสังวัจฺจร บัญฺจวีสติมฺสฺรทิน กุมภพินฺธมาส
 ชีวระวาร กาลกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก มหันทเดชน
 ดิลกรามาธิบดี เทพยปรีย์มหาราชรวังศ อสัมภินพงศ์พีระกษัตริ
 บรุชรัตนราชนิกโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ
 ปรมินทรธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนาถบพิตร พระปกเกล้าเจ้า
 อยู่หัว เสด็จสถิตยณพระที่นั่งไพศาลทักษิณ อันเปนมหินทร
 ราชสมาคม พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ เสนาบดีมนตรีมุข
 ทูลกระหรงทบบวงการ ฝ่ายทหาญและพลเรือน ขุนนุมนเฝ้า
 เบื้องพระบาทประวร ทรงพระอนุสรรมิ่งถึงว่า ตามขัตติยราช
 ประเพณีอันมีมาแต่โบราณกาล รัชทายาทซึ่งได้รับราชมหิส
 วรรยสมบัติผ่านพิภพเฉลิมวงศ สนองพระองค์สมเด็จพระ
 บรมพมหาราชเจ้า ดำรงเอกราไชศวรราชินันต์ย์ ปกครอง
 สยามรัฐให้สถิตยรุ่งเรืองสถาพร ยังพสกนิกรให้ได้รับสันติ
 สุขศุกวิบุลยผลอันไพศาล เมื่อสบบงารอันเปนมหามงคลสมัย

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เสด็จเถลิงถวัลยราชเป็นมหาราชสถิต
 มหาเศวตฉัตรที่วัดราชบูรณะ กรุงเทพมหานคร เขตชั้นท้าวสาม ปกป้องรักษา
 ห้ามกันสิ่งสรรพยี่ห่วยวันตราย ตั้งพระราชหฤทัยแผ่พระมหา
 กรุณาเพื่อระงับดับทุกข์ลำบากให้ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินได้อยู่เย็น
 เป็นสุขทุกถ้วนหน้า แม้ถึงเหล่าประชาชนที่มีบาปอกุศล
 เป็นบุรพกรรมนำให้นิยมหลงไปในทางอนธกาลประพฤติมิจง
 ชำโพชณาจารล่วงพระราชกำหนดกฎหมาย เป็นความผิดถึง
 อุกฤษฏ์โทษก็มี ทั้งโทษที่ต้องรับพระราชอาญาของจำสั่งขลิบ
 กรรมกร ได้ทรมานมานานให้ละทิ้งพยศร้ายถอยกำลัง หลาบ
 จำยำเกรงพระราชอาญา อนึ่งนักโทษชราทุพพลย์ อีกนักโทษ
 พิกัดกายวิกลต้องทนทุกข์อดอยู่มิได้วางวาย บันดานักโทษ
 ทั้งหลายนี้ควรโปรดพระราชทานอภัยให้ไว้ชีวิต ฎาให้ลดโทษ
 ล่วงโทษตามสมควรแก่กรณีความผิดหนักและเบา ด้วยอำนาจ
 พระมหากรุณาบารมี จึงมีพระบรมราชโองการสุรัสวดี
 คำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งแก่เจ้าพระยาอภัยราชามหาบุษยิทธิธรรมธร
 เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมให้สำรวจเอาบาปนักโทษที่ต้องรับ
 พระราชอาญาอยู่ณพันธนาการทั่วพระราชอาณาจักร และ
 พิจารณาลักษณะแห่งโทษานุโทษว่าคนใดควรจะโปรดได้และมีได้
 โดยพระราชกำหนดซ้ำแห่งพระมหากรุณาที่ตราไว้เป็นหลัก
 ดังนี้ ฯ

ข้อ ๑ นักโทษจำพวกออกุญญ์ โทษอันศาลยุติธรรมได้พิจารณาตัดสินที่สุดแล้ว พิจารณาให้ลงพระราชอาญาประหารชีวิตจะได้ทรงพระวิจารณ์วินิจฉัยด้วยพระญาณปรีชาราชอาญาสิทธิเป็นโสด ว่ากรณีใดควรจะโปรดได้ โดยพระการุญอุทิศยักษราชธรรมเนียม ฯ

ข้อ ๒ ในจำพวกมหันตโทษ ที่ต้องรับพระราชอาญาจำคุกตลอดชีวิตนั้น ให้สำรวจเอาชื่อนักโทษบันดาที่ต้องจองจำ ทรมานมานานกว่ายี่สิบปี ให้พิจารณาหัดมุขคดีความผิดหนักเบา เปนโทษกะทงเดียวหรือหลายกะทง กอปกักับความประพฤติเรียบร้อยเช็ดหลายในเวลารับพระราชอาญาอยู่นั้น ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมพึงพิจารณาว่าควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากรุณาได้แล้ว ให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาเพื่อได้รับพระราชทานอภัยให้ลวงพ้นโทษ

เว้นแต่นักโทษจำพวกออกุญญ์ โทษ ซึ่งได้รับพระมหากรุณาพระราชทานอภัยโทษลงมาเป็นนักโทษมหันตโทษครั้งหนึ่งแล้ว มิควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากรุณา อย่าให้เอาเข้าบาญชีสำรวจด้วยเลย ฯ

ข้อ ๓ ในจำพวกครุโทษ ที่ต้องรับพระราชอาญาจำคุกมีกำหนดแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

สำรวจตรวจดูแต่ผู้ที่ต้องจองจำมากกว่าครั้งแห่งเวลากำหนด โทษอันพิพากษา และให้ตรวจคัดเอาแต่ผู้ที่ต้องโทษกะทง เดี่ยว ๆ ผู้ที่ได้ถวายสัตย์สารภาพความผิดโดยซ้นตา กอปร กับความประพฤติเรียบร้อยเจ็ดหลายในเวลารับพระราชอาญา อยู่ นั้น พึงพิจารณาว่าควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากฤษฎาได้ให้ นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา เพื่อได้รับพระราชทาน อภัยให้ลวงพ้นโทษ ฯ

ข้อ ๔ ในจำพวกมัชฌมโทษ ที่ต้องรับพระราชอาญาจองจำ มีกำหนดแต่หนึ่งปีขึ้นไป และหย่อนกว่าสิบห้าปี ให้เสนาบดี กระทรวงยุติธรรมสำรวจดูผู้ต้องจำมาแล้วกว่าครั้งแห่งเวลากำหนดโทษอันพิพากษา และให้ตรวจคัดเอาแต่ผู้ต้องโทษกะทง เดี่ยว ๆ ผู้ที่ได้ถวายสัตย์สารภาพโดยซ้นตา กอปรกับความประพฤติเรียบร้อยเจ็ดหลายในเวลารับพระราชอาญาอยู่ นั้น พึงพิจารณาว่าควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากฤษฎาได้แล้ว ให้ทำบาญชี ชื่อนำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา เพื่อได้รับพระราชทาน อภัยให้ลวงพ้นโทษ เว้นไว้แต่นักโทษจำพวกที่เป็นโจร ส่อง สุ่มควมคุมกันเข้าอัยยักดี ก่อการจลาจลก็ดี เป็นผู้ร้ายวางเพลิง ก็ดี ปลอมเงิน ปลอมบัตรตราก็ดี อำพรางในสัตยาธิษฐานทำ พยานเท็จก็ดี เป็นโจรตัดช่องย่องเบาฉกฉก ชักยกอก ฉ้อโกง

กรรโฆก จึง ปล้นสดมภ์ ฤๅโจรสลัดก็ดี ทั้งปวงนี้เป็นกรณี
โทษมิควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากฤษฎา อย่าให้อาเข้าบาปฐี
สำรวจด้วยเลย

ข้อ ๕ นักโทษจำพวกลหุโทษ อันศาลยุติธรรมได้พิพากษา
สำเร็จเด็ดขาดให้ลงโทษของจำมีกำหนดต่ำกว่าปีหนึ่งลงมา ฤๅ
บันดาที่ต้องจำไว้แทนเบี้ยปรับเป็นพินัยหลวงและค่าฤชาธรรมเนียม
เนียม เว้นแต่กรณีโทษอาพรางสัตยาธิฐานและโทษลอบเล่น
การพนันอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ พระราชทานอภัยโทษให้ปล่อยจากเวรจำโดยพลัน แต่
วันถึงถวัลยราชสมบัติ ที่ ๒๕ เดือนกุมภาพันธ์ พระพุทธ
ศักราช ๒๔๖๘ นี้ ฯ

ข้อ ๖ บันดานักโทษทั้งหลาย ผู้ละเมิดพระราชบัญญัติ
ลักษณะเกณฑ์รับราชการทหาญบก ทหาญเรือ ตำรวจพระนคร
บาล ตำรวจภูธรพลหน้ราชการ ต้องรับพระราชอาญาอยู่ที่
เวรจำในกรมราชทัณฑ์ก็ดี ในกรมและกองทหาญบก ทหาญเรือ
กรมตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธรก็ดี ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ฯ พระราชทานอภัยโทษให้ปล่อยจากเวรจำโดยพลัน แต่
วันถึงถวัลยราชสมบัตินี้ และให้คืนเข้ารับราชการประจำ
ตามตารางเกณฑ์กรมสืบตั้งนั้น ๆ ฯ

ข้อ ๗ นักโทษชราร่างกายทุพพลภาพ ไม่ว่าจะต้องโทษหนักเบาสถานใด มีอายุล่วงได้หกสิบปีแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยให้พ้นจากเวรจำ แต่วันเถลิงถวัลยราชสมบัติ ให้ญาติมิตรรับตัวไปอุปถัมภ์บำรุงกันสืบไป ฯ

ข้อ ๘ นักโทษพิการ เพราะโรคเล็ก โรคเรื้อรังบ้ชทาทรมาณ ต้องทนทุกข์เวทนาสาหัสอยู่มิได้วางวาย อันเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้ให้ประชุมแพทย์ตรวจอาการ เห็นตกลงเป็นอันเดียวกันว่า จะเยียวยารักษาให้ทุเลาหายมิได้นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอภัยให้พ้นจากเวรจำ แต่วันเถลิงถวัลยราชสมบัติ ให้ญาติมิตรรับตัวไปรักษาพยาบาลกันตามควร ฯ

บัดนี้นักโทษมีชื่ออันพระพิสดัยได้คัดขึ้นบาญชีสำรวจ และเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมได้ตรวจพิจารณาเห็นว่าควรเข้าอยู่ในข่ายพระมหากรุณาแล้ว ได้รับพระราชทานอภัยให้ลดโทษล่วงโทษสถานใดสถานหนึ่งตั้งว่ามาข้างต้นแล้ว ให้ผู้พิพากษาศาลฎีกากระทรวงยุติธรรมประจำตำบลที่นักโทษต้องเวรจำอยู่นั้นออกหมายสั่งแก่พระพิสดัย พรมรงค์ ให้ปล่อยนักโทษทั้งหลายไปตามพระราชกำหนดนี้ เว้นแต่ที่เป็นคดีพิเศษเหตุสำคัญเกี่วข้องว่าจะเป็นอันตรายแก่ความสงบของบ้านเมืองฤๅทำให้เคืองเข็ญ

แก้มหาชน จงให้ดังไว้ก่อน ต่อเมื่อได้ทราบพระราชวินิจฉัย
 เณภาคดีพิเศษว่าฉันใดแล้ว จึงให้รับปฏิบัติตามนั้น และบาญชี
 ชื่อนักโทษซึ่งได้รับพระราชทานอภัยทั้งหลายนั้น ให้เสนาบดี
 เจ้ากระทรวงส่งไปลงประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเนื่อง ๆ
 ให้ปรากฏชื่อและจำนวนคนที่ได้ โปรดให้พ้นโทษไป ๆ

บันดามนุษย์ชายที่ได้รับพระราชทานอภัยให้ลดโทษล่วง
 พ้นโทษครึ่งนี้ จงตั้งกตเวทิตู้อภิเษกพระเดชพระคุณพระเจ้า
 อยู่หัว สงบเสงี่ยมแจ่มตัวเป็นสุภาพหลาบจำยำเกรงพระราช
 อาญา ประพฤติตนให้สมแก่ที่ทรงพระกรุณาโปรดปรานนี้ จงละ
 พยสโทษกลัดขันธ์เข้าหาทางชอบประกอบเลี้ยงชีพโดยธรรม
 สุจริต อย่าได้ข้องคิดของเวรอาฆาตพยายาเบียดเบียนกันให้
 เตือดเนื้อร้อนใจ ขออย่าได้ประสพทุกข์ไข้ภัยพิบัติลาเคิญรักษา
 ตนเป็นสุขทุกเมื่อ ทวยราษฎร์ทั้งหลายจงมีจิตเอื้อเฟื้อแผ่
 สามัคคีรส อุดออมถนอมซึ่งกันและกันทุกชนทุกชาติ อย่าได้
 วิวาททำเกินก้าวร้าวแก่งแย่ง แสวงลาภที่ควรสงวนทรัพย์
 ศฤงฆารถึงซึ่งความสุขเกษมसानต์ สงบจบสกลราชอาณาจักร
 เป็นศุภลक्षणณ์เลิศรัฐสมบัติชาติชาติขัติยชาติขัตติยอำนาจ สำเร็จด้วยราช
 สงเคราะห์ธรรม พระมหากษัตริย์บารมี ซึ่งได้ทรงบำเพ็ญในอภิลัก
 ขัตติสมันนี้ ๆ

(ราชกิจจานุเบกษาตอนพิเศษ เล่ม ๔๒ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ปี ๑๙๑๓)